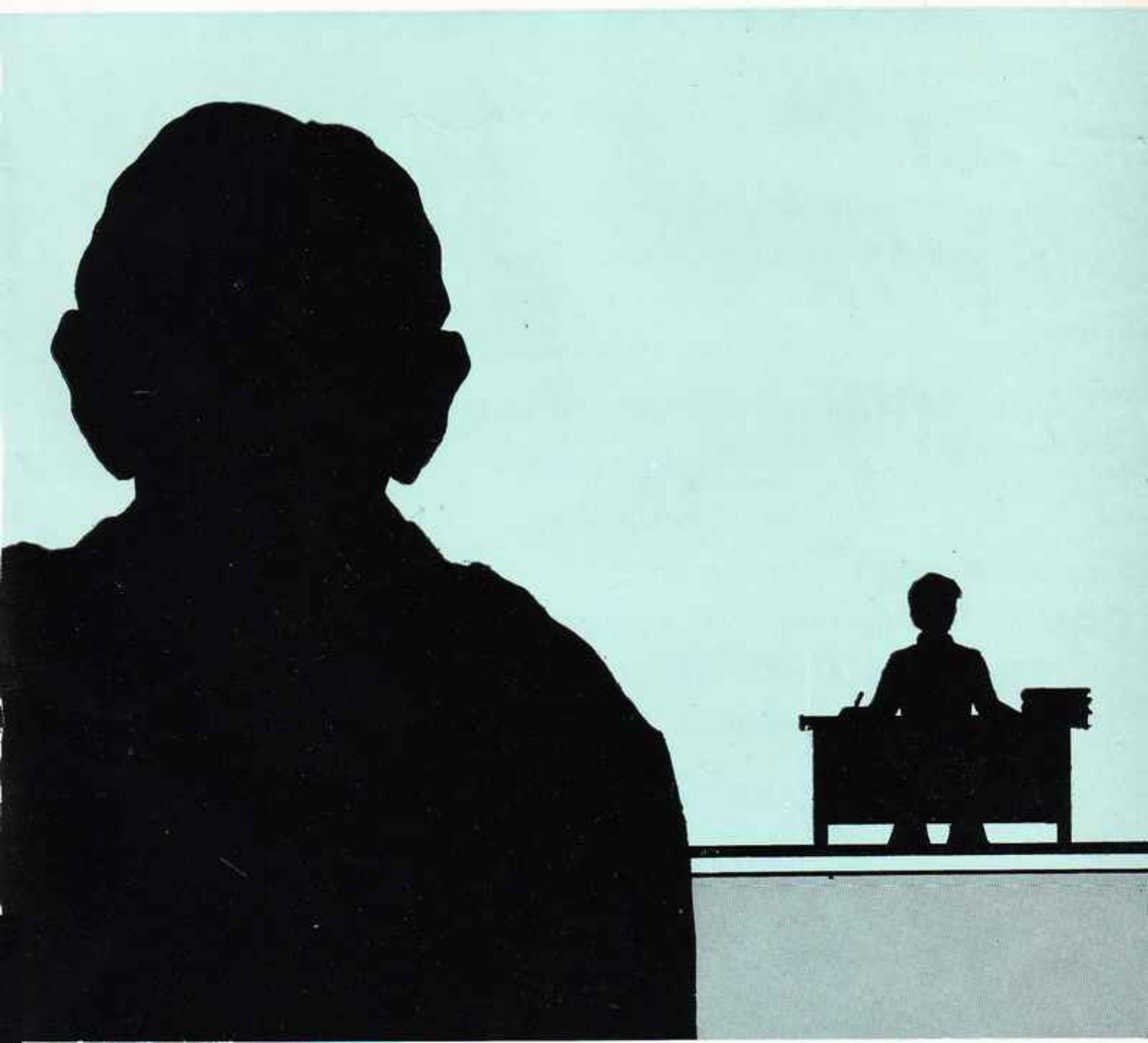

วารสารข้าราชการ

ปีที่ ๒๓ ฉบับที่ ๑๑ พฤศจิกายน ๒๕๒๑

- เครื่องราชอิสริยาภรณ์
- การทำงานในวงราชการและกลวิธีสร้างขวัญ
- ผู้บังคับบัญชากับการสอนงาน

ย่อเรื่อง

4 มีวิธีการอย่างไรบ้างที่จะทำให้ข้าราชการใช้พลังความสามารถในการทำงานได้อย่างเต็มที่และมีจุดหมาย เพราะเงินเดือนที่ได้รับอย่างเดียวนั้นไม่อาจจะทำให้ปฏิบัติงานได้ดีขึ้น การนำวิธีให้เหรียญตราและเลื่อนขั้นเงินเดือนเป็นพิเศษ เป็นการสร้างขวัญ และแรงจูงใจที่ได้ผลมากวิธีหนึ่ง ภายในบทความได้แจกแจงให้เห็นข้าราชการประเภทต่าง ๆ ที่ปฏิบัติงานแล้วผลที่ได้รับเป็นรางวัลค่าตอบแทนมีอะไรและเป็นอย่างไรบ้าง ทั้งหมดนี้เป็นเรื่อง การทำงานในวงราชการ และกลวิธีสร้างขวัญ ซึ่งคงจะน่าคิดน่าสนใจที่จะลงมือกระทำกันอย่างจริงจังเสียที

11 รายงานการสำรวจสถิติตำแหน่งใหม่ที่ ก.พ. อนุมัติให้ส่วนราชการต่าง ๆ ในปีงบประมาณ ๒๕๒๑ เป็นรายงานที่ให้ประโยชน์ในการสำรวจข้อมูลด้านความต้องการกำลังคนในราชการได้มาก ซึ่งจำแนกให้เห็นถึงจำนวนตำแหน่งตามส่วนราชการ และระดับ กลุ่มสายงานและกระทรวงต่าง ๆ รวมทั้งเปรียบเทียบกับในปีงบประมาณเก่า ๆ ที่ผ่านมา

45 เครื่องราชอิสริยาภรณ์ เป็นบทความซึ่งผู้อำนวยการกองประกาศิต สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ได้รวบรวมและเรียบเรียงรายละเอียดต่าง ๆ เกี่ยวกับเครื่องราชอิสริยาภรณ์ไว้อย่างครบถ้วน ทั้งช้างเผือกและมงกุฎไทย นับตั้งแต่พระราชบัญญัติ ชั้นต่าง ๆ ของเครื่องราชอิสริยาภรณ์ การประดับเครื่องราชอิสริยาภรณ์ ลำดับเครื่องราชอิสริยาภรณ์ไทย

65 การบริหารงานบุคคลในประเทศแคนาดา ซึ่งได้ตัดตอนมาจากรายงานการดำเนินงานของนายประวิณ ณ นคร รองเลขาธิการ ก.พ. กล่าวถึงนโยบายการบริหารงานบุคคล การรักษาระบบ Merit System การบรรจุแต่งตั้ง การอุทธรณ์และร้องทุกข์ รวมทั้ง Collective Bargaining

69 ความสามารถในการสอนงานให้แก่ผู้ได้บังคับบัญชา ถือเป็นเครื่องวัดความสามารถและความสำเร็จของการเป็นผู้บังคับบัญชา จากบางบรรทัดของบทความเรื่อง ผู้บังคับบัญชากับการสอนงาน ซึ่งพอจะสรุปความเป็นหัวหน้างานได้เป็นอย่างดี ผู้เขียนได้เสนอวิธีสอนงานแก่ผู้ได้บังคับบัญชาที่เรียกว่า Job Instruction Training (JIT) พร้อมทั้งหลักการต่าง ๆ ของ JIT ที่จะช่วยให้ได้รับความสำเร็จอย่างงดงามในการสอนงาน

บทบรรณาธิการ

นอกจากเงินเดือนแล้วข้าราชการได้รับสิ่งตอบแทนอะไรจากทางราชการอีกบ้าง คำตอบก็คือสวัสดิการและประโยชน์เกื้อกูลต่างๆ ตามที่รัฐจัดให้ แต่นี่ก็คงยังไม่เพียงพอที่จะจูงใจคนให้อุทิศตนทุ่มเทกับงานให้ได้ผลดีที่สุด เพราะเงินเดือนก็ดี สวัสดิการและประโยชน์เกื้อกูลก็ดี สนองตอบได้เพียงความต้องการขั้นพื้นฐานของมนุษย์เท่านั้น โดยธรรมชาติมนุษย์ยังมีความต้องการชั้นสูงขึ้นไปอีก ซึ่งมีผู้ศึกษาและจัดลำดับไว้ต่างๆ กัน แต่ก็พอสรุปได้ว่า นอกจากเรื่องของปัจจัยสี่ซึ่งสามารถจัดหาได้ด้วยเงินแล้ว คนเรายังแสวงหาความมั่นคงในการประกอบอาชีพ ความรักใคร่ชอบพอกับได้รับการยอมรับนับถือยกย่องจากสังคมที่เขาอยู่รวม โอกาสที่จะได้พัฒนาความสามารถของตนเอง และความปรารถนาที่จะใช้ความสามารถของตนทำงานให้สำเร็จออกมาอย่างดีเลิศ

หลักธรรมชาติเกี่ยวกับความต้องการของมนุษย์เหล่านี้ได้ถูกนำมาใช้เป็นแนวทางในการบริหารงานบุคคล เช่น การให้หลักประกันความมั่นคงในการประกอบอาชีพ การสร้างทางก้าวหน้า การฝึกอบรมพัฒนาผู้ปฏิบัติงาน การจัดสรรอำนาจให้สอดคล้องกับหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย เป็นต้น โดยมุ่งหวังว่าหากสามารถสร้างระบบกลไกตลอดจนบรรยากาศที่สนองตอบความต้องการของผู้ปฏิบัติงานให้ได้มากที่สุดแล้ว เขาก็จะทุ่มเทอุทิศพลังทุกอย่างเพื่องาน ซึ่งย่อมมีผลไปถึงความเจริญก้าวหน้าของหน่วยงานด้วย

สำหรับในวงราชการ มีข้อควรคำนึงว่า ลำพังแต่เพียงกฎหมายหลักกว่าด้วยการบริหารงานบุคคล ตลอดจนกฎ ระเบียบ และแนวทางปฏิบัติที่กำหนดขึ้นโดยองค์การกลางในการบริหารงานบุคคล คงไม่สามารถสร้างบรรยากาศที่จะจูงใจข้าราชการทุกหมู่เหล่าให้ทุ่มเทอุทิศตนเต็มที่ตามเป้าหมายดังกล่าวข้างต้นได้ทุกแห่งทุกมุม ฉะนั้น จึงย่อมเป็นภาระหน้าที่ของผู้บังคับบัญชาในแต่ละหน่วยงานที่จะต้องคิดค้น สร้างวิธีการจูงใจให้เหมาะสมกับลักษณะเฉพาะของกลุ่มบุคคล และสิ่งแวดล้อมอื่นๆ ในหน่วยงานนั้น ๒

การทำงานในวงราชการ และกลวิธีสร้างขวัญ*

เป็นที่ทราบกันดีแล้วว่า งานราชการ เป็นอาชีพ ที่มีรายได้น้อย เมื่อเทียบกับ
อัตราเงินเดือนในภาคเอกชน ดังนั้น จึงหวังไม่ได้ว่าจะให้ข้าราชการทำงานให้ได้รับผลงาน
เท่ากับพนักงานในบริษัทเอกชนซึ่งได้รับค่าตอบแทนสูงกว่ามาก อาจเป็นความจริงที่ว่า
เงินเดือนอย่างเดียวไม่ได้มีส่วนทำให้บุคคลพยายามใช้ความสามารถของเขาอย่างเต็มที่
เพื่อให้ได้ผลงานสูงสุด ผลงานสูงสุดที่เขาจะพึงให้กับหน่วยงานได้ต้องขึ้นอยู่กับปัจจัยหลาย
อย่างประกอบกัน เช่น สภาพแวดล้อมในการทำงาน เพื่อนร่วมงาน และผู้บังคับบัญชา
ที่ดี ซึ่งทำให้เขาพอใจที่จะสละแรงงานให้ทั้งหมด แต่เงินเดือนก็เป็นปัจจัยสำคัญขั้นพื้นฐาน
ถ้าหากรายได้น้อยเกินไปไม่พอเพียงกับรายจ่าย บุคคลย่อมมีปัญหาส่วนตัวที่จะ
แก้ไขเกิดขึ้น และไม่สามารถให้แรงงานของเขาได้เต็มที่ ผลงานย่อมลดลง อย่างไรก็ตาม
ถ้าหากเงินเดือนเพิ่มขึ้นเกินกว่าความต้องการ ก็ไม่ได้หมายความว่าเขาจะทำงานได้ผล
งานสูงสุด

* ตัดตอนจาก โครงการให้รางวัลของใจข้าราชการ เอกสารทางวิชาการผลิตโดยฝ่ายระบบบริหารงานบุคคล กองวิชาการ
สำนักงาน ก.พ. ปี ๒๕๒๑

ในหน่วยราชการขนาดใหญ่ และ หน่วยงาน
ที่ขาดหลักการบริหารที่ดีเกี่ยวกับการวางแผน การ
ควบคุมงาน การมอบอำนาจหน้าที่ และประเมิน
ผลงาน ข้าราชการย่อมจะใช้พลังความสามารถ
ของตนในการทำงานให้ราชการ น้อยกว่า ที่สามารถ
จะกระทำได้ เขามีสระเต็มๆ ที่ในการทำงานให้
ช้าหรือเร็ว โดยปราศจากการติดตามตรวจสอบ
เร่งรัดช่วยเหลือและให้กำลังใจจากผู้บังคับบัญชา นี่
ไม่ได้หมายความว่าเขาไม่มีความรับผิดชอบหรือไม่
ทำงาน แต่เป็นเพราะว่าพลังความสามารถของเขา
ปราศจากการส่งเสริมให้นำออกมาใช้อย่างเต็มที่และ
อย่างมีจุดมุ่งหมาย

ยิ่งไปกว่านั้น ความมั่นคงปลอดภัยในอาชีพ
ราชการที่จะไม่ถูกให้ออกจากราชการโดยไม่มี
ความผิด หรือ ที่จะไม่ถูก ลดขั้น เงินเดือน และ ตำแหน่งที่
ครองอยู่ย่อมมีผลทำให้ข้าราชการไม่ตื่นตัว ไม่เกิด
ความรู้สึกต้องดิ้นรน ต่อสู้ ขยันทำงาน ข้าราชการ
พยายามทำงานในความรับผิดชอบเพียงแต่ไม่ให้เสีย
หายและไม่ให้บกพร่อง ข้าราชการจะปฏิบัติงาน
ตามแบบแผนที่เคยปฏิบัติมาจนเกิดเป็นความเคยชิน

การจะหวังให้ได้ผู้บริหารและผู้บังคับบัญชา
ที่ดี และมีจำนวนมากพอ มาปรับปรุง หน่วยงาน นั้น
อาจเป็นความหวังที่เกิดขึ้นได้ยาก ผู้บริหารระดับสูง
มักจะก้าวขึ้นจากตำแหน่งระดับต่ำ แนวการปฏิบัติ
งานและความเป็นผู้นำได้ถูกครอบงำโดยระบบที่เป็น
อยู่ ความเคยชินกับระบบอาจมีส่วนทำให้เขาแสดง
บทบาทได้ไม่มากนัก การจะเปลี่ยนข้าราชการที่เคย

ชินกับระบบเก่าให้เป็นในอีกรูปแบบหนึ่งย่อมทำได้
ยาก

ในหมู่ข้าราชการ ชั้นผู้น้อย มักมีความคิดว่า
ทำงาน มากเท่าไร เขาก็ไม่มีโอกาสได้เลื่อน ชั้นเงิน
เดือนพิเศษ ๒ ขั้นติดต่อกัน ๒ ปี บางคนคิดว่า
ทำงานหนักแล้วได้เลื่อนเงินเดือน ๒ ขั้นไม่คุ้มเหนื่อย
เพราะ การ ทำงาน มาก ทำให้เสียสุขภาพ และได้เงิน
เดือนเพิ่มเพียง ๕๐ บาทถึง ๑๐๐ บาท ทำงานพอ
ให้พ้นตัวเขาก็ได้เลื่อนเงินเดือน ๑ ขั้น นาน ๆ ที่
ก็ผลัดกันได้เลื่อนเงินเดือน ๒ ขั้น จะเร็วหรือช้า
เงินเดือนก็ดันเท่ากัน ข้าราชการเหล่านี้ไม่เชื่อ
มั่นว่าทำดีแล้วจะได้ดีเสมอไป

ทำอย่างไรจึงจะให้ข้าราชการทำงานให้ได้
ผลงานสูงสุด ทำอย่างไรจะทำให้ข้าราชการอุทิศ
แรงงาน และพลังปัญญาให้กับทางราชการให้ได้มาก
ที่สุด เมื่อหันไปดูระบบราชการของสหรัฐอเมริกา
อาจได้รับคำตอบบ้าง เพราะผลของความพยายาม
ปรับปรุงและพัฒนาาระบบราชการได้เจริญก้าวหน้า
ไปมาก

เงินเดือนที่ข้าราชการ ของสหรัฐอเมริกาได้
รับอาจจะน้อยอยู่บ้าง แต่การกำหนดอัตราเงินเดือน
ก็พยายาม เทียบ เคียง กับ อัตรา เงินเดือน ของ ภาค
เอกชนอยู่เสมอ อย่างน้อยข้าราชการชั้นผู้น้อยก็
ได้รับ อัตรา เงินเดือน ที่สามารถ จะ ดำรงชีวิต อยู่ได้
อย่างสบาย การมีสภาพข้าราชการ การมีหลัก-
เกณฑ์ใน การ กำหนด อัตรา เงิน เดือนให้ พอ กับค่า

ครองชีพและเท่ากั้งงาน การมีกฎหมายประกันค่าแรงขั้นต่ำทำให้สามารถกำหนดค่าแรงงานของแต่ละรัฐ (ทั้งนี้โดยการคำนึงถึงอัตราค่าครองชีพในแต่ละท้องถิ่นด้วย) สิ่งเหล่านี้ย่อมมีส่วนทำให้อัตราเงินเดือนข้าราชการ อยู่ในลักษณะที่น่าพอใจ และดีกว่าประเทศอื่น ๆ ยิ่งไปกว่านั้นเมื่อมีการเปลี่ยนแปลงอัตราค่าครองชีพสูงขึ้น อัตราเงินเดือน ข้าราชการก็จะมีการ ปรับปรุงให้ทัน กับค่าครองชีพเสมอ มิฉะนั้นแล้วข้าราชการจะได้รับเงินเดือนน้อยลงโดยปริยาย ซึ่งเป็นสภาพที่ข้าราชการไทยได้รับ แม้ว่าข้าราชการไทย จะได้เงินช่วยค่าครองชีพ ๒๐๐ บาท เงินค่าช่วยเหลือบุตร แต่ก็ยังไม่สอดคล้องกับค่าครองชีพที่สูงขึ้น

เมื่อเงินเดือนที่ข้าราชการได้รับมากพอเพียงกับการดำรงชีวิตอยู่อย่างมีความสุข จำเป็นต้องสร้างกลไกอื่น ๆ อีกเพื่อให้ข้าราชการมีกำลังใจที่จะทำงาน ก.พ. สหรัฐ อเมริกา ก็ตระหนัก ถึงความสำคัญอันนี้ดี จึงได้กำหนดหลักเกณฑ์ในการเสริมสร้าง กำลังใจให้ ข้าราชการ มุ่งมั่น ต่อการทำงานให้เต็มที่โดยการให้รางวัลและให้การยกย่อง ในแต่ละปี ก.พ. สหรัฐ ฯ จะพิจารณามอบรางวัลและให้การยกย่องข้าราชการ ที่มีผลงานดีเด่น และ พิมพ์รายชื่อในหนังสือวันครบรอบปีของ ก.พ. เช่น (๑) การให้รางวัล สำหรับ ผู้บังคับบัญชา ระดับ ควบคุมงานที่ทำงานมีคุณภาพและปริมาณสูง ส่งเสริมลูกน้องให้ใช้ความสามารถดีขึ้น ฯ ล ฯ โดยให้รางวัลเงิน

๑๐๐ ดอลลาร์สหรัฐ และโล่เกียรติยศ (๒) รางวัลสดุดีเกียรติคุณ สำหรับ ผู้ที่มีส่วน ช่วยงานของ ก.พ. และผู้ที่ได้รับความสำเร็จทางวิชาชีพ โดยให้หนังสือประกาศเกียรติคุณและโล่เกียรติยศ (๓) รางวัลสดุดีเกียรติคุณ บุคคล ที่มีใช้ ข้าราชการ แต่มีผลงานดีเด่นเป็นประโยชน์ต่อ ก.พ. (๔) รางวัลสดุดีเกียรติคุณคณะบุคคลที่มีผลงานดีเด่นเป็นประโยชน์ต่อ ก.พ. (๕) รางวัลของ ก.พ. สำหรับผู้ที่ทำงานดีเยี่ยม ซึ่งเป็นรางวัลสูงสุดของ ก.พ. ให้ในกรณีพิเศษจริง ๆ โดยให้รางวัลเป็นหนังสือสดุดีเกียรติคุณลงนามโดย ก.พ. โล่เกียรติยศและกระดุมกลัดเสื้อนอกสำหรับบุรุษและเข็มกลัดสำหรับสตรี (๖) รางวัลปฏิบัติงานนาน สำหรับข้าราชการที่ทำงานมาครบ ๑๐, ๑๕ ปี จะได้รับเหรียญเงิน ทำงานครบ ๒๐, ๒๕ ปีจะได้รับเหรียญทอง ทำงานครบ ๓๐, ๓๕ ปีจะได้รับเหรียญทองประดับทับทิม ทำงานครบ ๔๐, ๔๕, ๕๐ ปีจะได้รับเหรียญทองประดับเพชร รางวัลนี้น่าจะเทียบได้กับเครื่องราชอิสริยาภรณ์ของไทย (๗) รางวัลอื่น ๆ อีกเช่น รางวัลสำหรับผู้บริจาคเลือด รางวัลสำหรับผู้ทำงานได้ดีมีความรับผิดชอบสูง และผู้ที่มีส่วนปรับปรุงงานให้ดีขึ้น

แม้รางวัลจะมีมูลค่าน้อย แต่คุณค่าของการยกย่องย่อมทำให้ข้าราชการสำนึกถึงความรับผิดชอบ รู้สึกมีความหมายความสำคัญต่อหน่วยงาน และเกิดความมุ่งมั่นต่อการทำงานต่อไป

รัฐบาล ฯ และ ก.พ. สหรัฐ อเมริกาได้คิด

คำนึงก้าวไปไกลมากกว่านี้ งานราชการของรัฐควรมีประสิทธิภาพ มีความประหยัด และมีการปรับปรุงให้เหมาะสมมากยิ่งขึ้น ดังนั้น จึงได้นำโครงการให้รางวัล จูงใจ ข้าราชการแห่งรัฐมาใช้ โดยมีหลักการว่า ข้าราชการที่มีข้อคิดเห็นหรือข้อเสนอแนะใด ๆ เกี่ยวกับการทำงานของราชการ ซึ่งเมื่อทำตามข้อเสนอแนะดังกล่าวแล้วจะช่วยประหยัดเงินงบประมาณในรูป ของกำลัง แรงงาน ข้าราชการ วัสดุ และค่าใช้จ่ายอื่น ๆ ทั้งนี้ โดยการคำนวณถึงผลประโยชน์และค่าใช้จ่าย (Benefit—Cost ratio) ในการดำเนินงานตามวิธี ที่เสนอแนะเปรียบเทียบกับวิธีเดิม นอกจากข้อเสนอแนะแล้วผลการค้นคว้าทดลอง วิจัยต่าง ๆ ของข้าราชการแห่งรัฐ ถ้าเป็นประโยชน์แก่รัฐบาลในด้านต่าง ๆ ข้าราชการผู้มีข้อเสนอแนะ หรือมีผลงานที่เป็นประโยชน์ จะได้รับการ พิจารณาให้ รางวัล เงินสด ตาม สัดส่วน ของผลประโยชน์ที่ได้รับ แต่ไม่เกิน ๒๕,๐๐๐ ดอลลาร์สหรัฐ (หรือ ๕ แสนบาท) โครงการให้รางวัลจูงใจนี้ย่อมจะส่งผลให้ข้าราชการแห่งรัฐมีสิ่งจูงใจให้ทำงานอย่างเต็มที่เพื่อประโยชน์ของประชาชน และตัวเขาเอง ซึ่งได้กล่าวมาแล้วในเรื่องที่ ๑

สำหรับข้าราชการไทยไม่ใช่ว่าจะไม่มีความพยายามใด ๆ ในการสร้างระบบให้ข้าราชการมีความขยันหมั่นเพียรและใช้ พลังงาน ของเขาอย่างเต็มที่ ระบบการเลื่อนขั้นเงินเดือนพิเศษ ๒ ขั้น (หรือสูงกว่า ๒ ขั้น) ก็เป็นสิ่งจูงใจอย่างหนึ่ง แต่วิธีการ

ปฏิบัติยังขาดมาตรฐานอยู่มาก ซึ่งจะเห็นได้จากความไม่พึงพอใจในผลการพิจารณาของผู้บังคับบัญชา บางแห่งกล่าวว่ามีการเล่นพวกกัน ไม่มีการจัดและประเมินผลการทำงานอย่างถูกต้อง นอกจากนี้การจำกัดโควตาผู้ที่ได้ ๒ ขั้น ไม่เกิน ๑๕% ย่อมบั่นทอน กำลังใจ ข้าราชการ ที่มีผลงานดี แต่ ต้องพลาดโอกาสเพราะมีข้อจำกัดเรื่องจำนวนเปอร์เซ็นต์

การ พระราชทาน เครื่องราชอิสริยาภรณ์ สำหรับข้าราชการผู้ที่รับราชการมานานก็เป็นวิธีการหนึ่งที่ข้าราชการได้รับเกียรติยศและความภาคภูมิใจ ในอาชีพการรับราชการ แต่ในทางปฏิบัติก็ไม่ค่อยจะมีส่วนสัมพันธ์กับความวิริยอุตสาหะและพากเพียร ในหน้าที่ราชการมากเท่าใดนัก นอกจากนั้นข้าราชการชั้นผู้น้อยและลูกจ้างก็ไม่มีสิทธิได้รับเครื่องราชอิสริยาภรณ์อีกด้วย เหยี่ยวดุขภูมิมาลา เข็มศิลปวิทยา ก็เป็นเครื่องเชิดชูเกียรติข้าราชการหรือผู้ทรงคุณวุฒิที่มีผลงานดีเด่นด้านต่าง ๆ สูงส่ง แต่มิได้จำกัดเฉพาะข้าราชการ บุคคลทั่วไปก็มีสิทธิ์ได้รับการพิจารณาด้วย เหยี่ยวดุขภูมิมาลา เข็มศิลปวิทยานี้เป็นเครื่องสนับสนุน และเป็นรางวัลอันทรงค่าแก่ผู้ใช้ศิลปวิทยา เป็นคุณประโยชน์ แก่ชาติ บ้านเมือง ผู้ที่จะได้รับพระราชทานเหยี่ยวดุขภูมิมาลา เข็มศิลปวิทยา จะต้องมีความดีเด่นและเป็นประโยชน์ต่อประเทศชาติอย่างใหญ่หลวง ดังนั้น จึงปรากฏว่ามีผู้ได้รับพระราชทานเหยี่ยวดุขภูมิมาลา เข็มศิลปวิทยาน้อยมาก กล่าวคือ ในระยะเวลา ๑๓ ปี ระหว่าง

ปี พ.ศ. ๒๔๙๕ ถึง พ.ศ. ๒๕๑๖ มีผู้ได้รับพระราชทานเหรียญดุษฎีมาลา เข็มศิลปวิทยา (บางปีขาดช่วงไป) เพียง ๕๕ คน เฉลี่ยแล้วปีละ ๔.๑๕ คน ทั้งนี้ ปี พ.ศ. ๒๕๑๒ มีผู้ได้รับมากที่สุดถึง ๑๑ คน แต่บางปีมีผู้ได้รับเพียง ๑ คน เช่น ปี พ.ศ. ๒๕๐๓, ๒๕๐๔, ๒๕๐๗-๒๕๐๙ ดังนั้น จึงเป็นเรื่องยากเกินกำลังของข้าราชการทั่วไปที่จะได้รับพระราชทานเหรียญดุษฎีมาลา เข็มศิลปวิทยา

สำหรับ กรมการ ปกครอง ได้ พยายาม สร้างระบบจูงใจข้าราชการมานานแล้ว กล่าวคือ กรมการปกครองได้พิจารณาเห็นว่า นายอำเภอหลายคนสามารถปฏิบัติงานได้ดีเด่น สามารถพัฒนาและสร้างความเจริญให้กับท้องถิ่นได้มาก โดยชักนำประชาชนให้บริจาคที่ดินทรัพย์สิน และร่วมกันสร้างสาธารณประโยชน์ ที่มี มูลค่าสูงโดยไม่ต้องใช้เงินงบประมาณ สมควรให้รางวัลและการยกย่องนายอำเภอเป็นการตอบแทน กรมการปกครอง จึงออก ระเบียบ กรมการปกครอง ว่าด้วย หลักเกณฑ์การให้รางวัลแก่นายอำเภอที่ปฏิบัติงานดีเด่นเป็นพิเศษ พ.ศ. ๒๕๐๗ แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. ๒๕๑๐ และแก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. ๒๕๒๐ ตามลำดับ นายอำเภอที่ปฏิบัติงานในหน้าที่ได้ผลดีเยี่ยม หรือ ปฏิบัติงาน เป็น ประโยชน์ต่อ ประเทศชาติ และประชาชน หรือดำเนินการสืบสวนปราบปรามผู้เป็นภัยต่อประเทศชาติได้ผลดีเยี่ยม หรือโดยการเสียอันตราย หรือดำเนินการพัฒนาส่งเสริมอาชีพและ

ชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชนให้ดีขึ้น หรือจัดซื้อ และ สร้างสิ่งสาธารณประโยชน์ โดยไม่ต้อง ใช้ เงิน ของทางราชการได้จำนวนมาก นายอำเภอผู้นั้นจะได้รับการพิจารณาให้รับรางวัล คือรางวัลที่ ๑ แหวนทองคำลงยาประดับเพชรและประกาศนียบัตรชมเชย รางวัลที่ ๒ แหวนทองคำลงยาและประกาศนียบัตรชมเชย รางวัลที่ ๓ แหวนทองคำและประกาศนียบัตรชมเชย รางวัลดังกล่าวเป็นที่คุ้นเคยกันดีว่า “นายอำเภอแหวนเพชร” ทั้งนี้แต่เดิมมีเพียง ๓ รางวัลเท่านั้น ต่อมาระเบียบใหม่ พ.ศ. ๒๕๒๐ ได้มีการจำแนกชั้น ของ อำเภอออกเป็น ๕ ชั้น ตามเกณฑ์ความเจริญของท้องถิ่น จำนวนประชาชน รายได้ ฯลฯ ทั้งนี้เพราะอำเภอขนาดเล็กห่างไกลความเจริญย่อมไม่สามารถเทียบผลงานกับอำเภอที่เจริญแล้วได้ รางวัลจึงมีเพิ่มขึ้นเป็น ๑๕ รางวัล และ นายอำเภอมีสัทธิได้รับรางวัลติดต่อกันหลาย ๆ ปี

แม้ว่า หลักการเรื่อง นายอำเภอ แหวนเพชร จะเป็นสิ่งที่ดี แต่มิได้เปิดโอกาสให้ข้าราชการอื่นๆ ได้รับรางวัลด้วย เช่น ปลัดอำเภอผู้ที่มีส่วนร่วมในการทำงานกับนายอำเภอ จำจังหวัด อักษรเลข จังหวัด ผู้ตรวจราชการส่วนท้องถิ่น ฯลฯ ซึ่งเป็น ข้าราชการ ในสังกัด กรมการ ปกครองก็ไม่มีสิทธิได้รับรางวัล ระบบดังกล่าวจึงไม่ใช่เป็นสิ่งที่ใช้บังคับกับข้าราชการทุกคน นอกจากนั้นก็มิมีปัญหาเรื่องการจัดหารางวัล คือ ไม่สามารถเบิกจ่ายจากเงินงบประมาณได้ เพราะกระทรวงการคลังเห็นว่า

มิใช่เป็นการจ่ายเงินที่เกี่ยวกับทางราชการ โดยตรง
ปัจจุบัน กรมการปกครองจึงได้พิจารณาปรับปรุง
โครงการนี้เพื่อให้เหมาะสมยิ่งขึ้น

ส่วนงานด้านวิจัย ข้าราชการผู้ทำงานด้าน
วิจัยทั้งทางวิทยาศาสตร์ สังคมศาสตร์ และมนุษย-
ศาสตร์ มีสิทธิที่จะเสนอโครงการขอรับทุนอุดหนุน
การวิจัยจากสำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ
ผลการวิจัยแต่ละโครงการจะได้รับค่าตอบแทน ตาม
สมควรเพื่อเป็นกำลังใจผู้ปฏิบัติงาน แต่ที่สำคัญ
ก็คือ มีการให้ รางวัล สำหรับ ผลการ วิจัย ดีเด่น
ประจำปีด้วย วิธีการนี้จึงเป็นเรื่องน่ายินดีที่ทาง
ราชการสนับสนุนให้ มีการวิจัย เพื่อความเจริญ ของ
ประเทศชาติ

นอกจากนี้ คณะรัฐมนตรีได้ออกระเบียบว่า
ด้วยการให้ รางวัลแก่ผู้ คิดค้น หรือประดิษฐ์ สิ่ง
ซึ่งเป็นประโยชน์แก่ประเทศชาติ พ.ศ. ๒๕๑๔
โดยกำหนดว่า ผู้ที่คิดค้นหรือประดิษฐ์สิ่งซึ่งเป็น
ประโยชน์แก่ประเทศชาติมีสิทธิ จะเสนอผลงาน ต่อ
สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ เพื่อขอรับ
เงินรางวัลแต่ละปีตามความเหมาะสม ทั้งนี้มีรางวัล
สำหรับฝ่ายวิทยาศาสตร์ ๑ รางวัล และฝ่ายสังคม
ศาสตร์ ๑ รางวัล แต่ไม่เกินรางวัลละ ๕๐๐,๐๐๐
บาท ทั้งนี้ ในปี พ.ศ. ๒๕๑๙ มีผู้ได้รับรางวัลทาง
ด้าน วิทยาศาสตร์แต่ไม่มี ผู้ได้รับ รางวัลทาง สังคม
ศาสตร์ ต่อมาได้มีระเบียบว่าด้วยการให้รางวัลแก่ผู้

คิดค้นหรือประดิษฐ์สิ่งซึ่งเป็นประโยชน์แก่ประเทศ
ชาติ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๒๐ ได้แก้ไขเกี่ยวกับ
จำนวนเงินรางวัลใหม่ เป็นรางวัลที่ ๑ เงินรางวัล
๓ แสนบาท รางวัลที่ ๒ เงินรางวัล ๑ แสนบาท
และรางวัลที่ ๓ เงินรางวัล ๕ หมื่นบาท และรางวัล
ชมเชยรางวัลละ ๑ หมื่นบาท ทั้งนี้สรุปแล้วเงิน
รางวัลทั้งสองด้านไม่เกิน ๑ ล้านบาท นอกจากนี้
บุคคลทั่วไปมีสิทธิขอรับเงิน รางวัลด้วยโดยไม่จำกัด
เฉพาะข้าราชการเท่านั้น

แม้ว่าการให้รางวัลวิจัยดีเด่น หรือการให้
รางวัลแก่ผู้คิดค้นหรือประดิษฐ์สิ่งซึ่งเป็นประโยชน์
แก่ประเทศชาติจะ เป็น สิ่งที่ดี และ สนับสนุน ความ
ก้าวหน้าทางวิทยาการให้เจริญขึ้น แต่วิธีดังกล่าว
เป็นวิธีการแบบแพ้ — ชนะ คือ ผู้ที่มีผลงาน
หรือผู้ที่ได้ พยายามทำงาน หรือทำ ประโยชน์ ให้ กับ
ประเทศชาติแต่ผลงานไม่ดีเด่นพอ จะไม่ได้รับอะไร
เลย เหมือนกับการให้รางวัลนักเรียนที่สอบได้ที่ ๑,
๒, ๓, นักเรียนคนที่สอบได้ที่ ๔ ก็คือผู้แพ้ในแง่
ที่ว่าไม่ได้รับรางวัล เช่นเดียวกับข้าราชการที่ทำดี
ทำประโยชน์ให้กับทางราชการ ถ้าผลงานไม่ถึง
ระดับก็ย่อมไม่ได้รับสิ่งตอบแทนจากทางราชการเลย
วิธีการประกวดเหล่านี้นำพิจารณาว่า มีความเป็น
ธรรมดีแล้วหรือ ผู้ที่ได้รับรางวัลแต่ละปีมีผลงาน
เท่ากันหรือไม่ มีข้อที่ควรคำนึงให้มากกว่าในบางปี
อาจมีผู้เสนอผลงานมามาก บางทีอาจมีผู้เสนอผล
งานมาน้อย เปรียบเสมือนการประกวดภาพยนตร์

ภาพยนตร์ ยอดเยี่ยม ประจำปีนี้ อาจด้อยกว่า ปีที่แล้ว
อยู่มาก นักเรียนที่สอบได้ที่ ๑ ของปีนี้อาจเทียบ
ไม่ได้กับนักเรียนที่ได้ที่ ๑ ของปีที่ผ่านมา ดังนั้น
ถ้าจะใช้วิธีการให้รางวัลตามสัดส่วนของผลงานหรือ
ประโยชน์ที่รัฐบาลและประเทศชาติได้รับจะดีกว่า
หรือไม่ เมื่อถือหลักว่าเงินเดือนเท่าจ้างงาน รางวัล
สำหรับข้าราชการและผู้ที่ทำความดีควรเท่ากับสิ่ง
ที่เขาได้สร้างสรรค์ขึ้นด้วย

สำหรับ ข้าราชการ ที่ปฏิบัติงาน ในท้องถิ่น
ทุรกันดาร ทางราชการก็ได้ให้เงินสวัสดิการเบี่ย
กันดารเพื่อจูงใจให้ข้าราชการไปพัฒนา ในท้องถิ่น
ที่ห่างไกลจากความเจริญ เมื่อท้องถิ่นเจริญขึ้นและ
ประกาศยกเลิกเป็นท้องถิ่นทุรกันดาร เงินที่ได้รับจะ
ระงับไปด้วย ส่วนข้าราชการที่ปฏิบัติงานในต่าง
ประเทศ จะได้รับ เงินเพิ่มพิเศษ ประจำตำแหน่ง
ข้าราชการต่างประเทศด้วย เพื่อให้เพียงพอกับ
ค่าครองชีพ และมีความ เป็น อยู่เหมาะสมกับ เกียรติ
และฐานะของประเทศ

ส่วนข้าราชการตำรวจออกจะได้เปรียบข้า
ราชการพลเรือนอื่น ๆ อยู่มาก เพราะ ได้สิทธิ พิเศษ
ในรูปต่าง ๆ เช่น เงินเพิ่มพิเศษประจำตำแหน่งผู้
ทำหน้าที่ปกครองในโรงเรียนตำรวจ เงินเพิ่มพิเศษ
ประจำตำแหน่งผู้ทำการในอากาศ เช่น นักบิน นัก
โตตร่ม พนักงานวิทยุ ซึ่งเป็นเงินประจำตำแหน่ง
เมื่อ ข้าราชการตำรวจออก ปราบปราม คนร้าย อย่าง
กล้าหาญ ย่อมมี โอกาสได้รับการ พิจารณา เลื่อน ขึ้น
เงินเดือนมากกว่า ๒ ขั้นได้ และเมื่อบาดเจ็บจาก

การปฏิบัติหน้าที่หรือปฏิบัติหน้าที่เสี่ยงภัยใกล้ถึงแก่
ชีวิต จะได้รับการพิจารณาเลื่อนขั้นเงินเดือนพิเศษ
แต่แต่ละ งานนี้เป็นเรื่องเสี่ยงอยู่มาก นอกจากนี้
เหรียญแม่ปืน เหรียญบรรเทาสาธารณภัย ฯลฯ
ก็มีส่วนให้ข้าราชการตำรวจภาคภูมิใจและมีกำลังใจ
ทำงานได้ตามสมควร

โดยสรุปแล้วระบบราชการของไทยก็ได้นำ
เอาหลักการสร้าง แรงจูงใจมาใช้กับ ข้าราชการ โดย
ให้เหรียญตราและการเลื่อนขั้นเงินเดือนเป็นพิเศษ
แต่ทว่า การสร้างแรงจูงใจให้ ปฏิบัติงาน ดังกล่าวยัง
มิได้นำมาใช้ให้เป็นระบบ มีกฎระเบียบแน่นอน
และใช้บังคับได้ทั่วไปกับข้าราชการทุกคน ทั้งนี้
มีข้อสังเกตว่าวิธีการต่าง ๆ ที่ใช้อยู่ส่วนใหญ่ไม่ได้
ส่งเสริมข้าราชการให้ปรับปรุงวิธีการทำงาน การ
บริการต่าง ๆ ให้มีประสิทธิภาพและประหยัดยิ่งขึ้น
การเพิ่มเงิน พิเศษประจำ ตำแหน่ง ก็มีได้ เป็น หลัก
ประกันว่าข้าราชการจะขยัน หมั่นเพียร มากขึ้น กว่า
เดิม แน่ใจได้หรือยังว่าวิธีการต่างๆ ที่ใช้อยู่ส่งเสริม
ให้ ข้าราชการ ใช้ พลังงาน ของตน อย่างเต็มที่ เพื่อ
ประโยชน์ทางราชการ โครงการให้รางวัลจูงใจจึง
เป็นสิ่งที่น่าพิจารณานำมาใช้กับข้าราชการไทย ข้าราชการ
ที่ก่อประโยชน์ให้กับทางราชการเป็นพิเศษ
จากการปฏิบัติงาน จากการเสนอแนะ ก็ควรได้
รับการพิจารณาคำนวณว่า เป็นประโยชน์ มากน้อย
เพียงไร สมควรพิจารณาให้รับรางวัลชมเชย
ยกย่อง และให้รางวัลเป็นจำนวนเงินตอบแทน
ตามสัดส่วนของผลงานนั้น ๆ

รายงานการสำรวจสถิติตำแหน่งใหม่ ที่ ก.พ. อนุมัติให้ส่วนราชการต่างๆ ในปีงบประมาณ ๒๕๒๑*

ก. วัตถุประสงค์

การสำรวจสถิติตำแหน่งใหม่ที่ ก.พ. อนุมัติให้ส่วนราชการต่างๆ ประจำปี ๒๕๒๑ นี้ เป็นส่วนหนึ่ง ของการ สำรวจ ข้อมูลด้าน ความต้องการกำลังคนในราชการ ซึ่งมีวัตถุประสงค์สำคัญ ๆ คือ

๑. เพื่อทราบความต้องการกำลังคนในราชการที่เพิ่มขึ้นในแต่ละปี และจะเป็นพื้นฐานในการกำหนดความต้องการกำลังคนใน แต่ละส่วนราชการ ในระยะเวลาต่อ ๆ ไปด้วย

๒ เพื่อ เป็นข้อมูลพื้นฐาน สำหรับการวางแผนกำลังคนในราชการในอันที่จะสรรหาบุคคลที่มีความสามารถเหมาะสมเข้ารับราชการ การใช้คนให้เหมาะสมกับงาน ตลอดจนการพัฒนา กำลังคนในสายงานต่างๆ

๓. เพื่อ เป็น ข้อมูลพื้นฐาน ในการวางแผนการผลิตกำลังคนระดับต่าง ๆ ให้สอดคล้องกับความต้องการของทางราชการ

๔. เพื่อให้บริการข้อมูลเกี่ยวกับความต้องการกำลังคนในราชการพลเรือนแก่หน่วยงานที่เกี่ยวข้องและผู้สนใจ ในฐานะที่ ก.พ. เป็นองค์การกลางในการบริหารงานบุคคลในราชการพลเรือน

ข. สรุปผลการสำรวจสถิติตำแหน่งใหม่ที่

ก.พ. อนุมัติ ประจำปีงบประมาณ ๒๕๒๑

การสำรวจสถิติตำแหน่งใหม่ที่ ก.พ. อนุมัติ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๒๑ นี้ เป็นการสำรวจ เฉพาะ ตำแหน่งใหม่ ที่เป็นตำแหน่งข้าราชการพลเรือนในส่วนราชการที่ ก.พ. เป็นหน่วยงานกลางในการบริหารงานบุคคลอยู่เท่านั้น การสำรวจกระทำในเดือนพฤษภาคม—มิถุนายน ๒๕๒๑ โดยผลปรากฏว่า ตำแหน่งใหม่ในส่วนราชการต่างๆ ขอเพิ่มใหม่มาในปีงบประมาณ ๒๕๒๑ นี้ มีจำนวน ๓๗,๘๗๕ ตำแหน่ง โดยที่ ก.พ. อนุมัติให้เพิ่มใหม่ได้เป็นจำนวนรวมทั้งสิ้น ๑๕,๙๐๘ ตำแหน่ง หรือคิดเป็นร้อยละ ๔๒ ของตำแหน่งที่ขอเพิ่มมา

* ที่มา ฝ่ายกำลังคน กองวิชาการ สำนักงาน ก.พ.

ในจำนวนตำแหน่งใหม่ ที่ ก.พ. อนุมัติ ดังกล่าว ส่วนราชการระดับกระทรวงที่ได้รับอนุมัติตำแหน่งใหม่มากที่สุด คือ กระทรวงสาธารณสุข ได้รับอนุมัติตำแหน่งเพิ่มใหม่ รวม ๗,๗๖๐ ตำแหน่ง รองลงไปคือ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ๓,๑๓๓ ตำแหน่ง และกระทรวงมหาดไทย ๒,๒๕๐ ตำแหน่ง แต่ถ้าพิจารณาสัดส่วนของตำแหน่ง ที่ ก.พ. อนุมัติกับ ตำแหน่ง ที่ แต่ละ ส่วนราชการ ขอเพิ่ม มา แล้ว ส่วนราชการ ที่ได้รับอนุมัติ มาก ที่สุด คือ สำนักนายกรัฐมนตรี ได้ รับ อนุมัติ ตำแหน่งใหม่ ร้อย ละ ๘๐.๒๑ ของจำนวนตำแหน่งที่ขอเพิ่มมา รองลงไป คือ กระทรวงสาธารณสุขได้รับอนุมัติร้อยละ ๖๑.๕๖ ของตำแหน่งที่ขอเพิ่มมา

ส่วนราชการระดับกรม ที่ขอตำแหน่งใหม่ มากที่สุดคือ สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข คือขอเพิ่มมา ๑๐,๒๐๓ ตำแหน่ง และได้รับอนุมัติมากที่สุดเช่นกันคือ ๖,๙๑๑ ตำแหน่ง คิดเป็นร้อยละ ๖๗.๗๓ ของจำนวนที่ขอเพิ่มมา รองลงไปคือ กรมชลประทานได้รับอนุมัติ ๑,๐๑๓ ตำแหน่ง และ กรมศุลกากร ๕๘๙ ตำแหน่ง

ในจำนวนตำแหน่งใหม่ดังกล่าว เมื่อสำรวจ

แยกตามกลุ่มสายงานต่าง ๆ แล้ว กลุ่มที่มีตำแหน่งใหม่เพิ่มมากที่สุด คือกลุ่มที่ ๖ กลุ่มงานแพทย์ พยาบาล และสาธารณสุข มีตำแหน่งใหม่ ๖,๖๕๖ ตำแหน่งหรือร้อยละ ๕๑.๙ ของตำแหน่งใหม่ทั้งหมด รองลงมา คือ กลุ่มที่ ๑ กลุ่ม งานบริหาร และธุรการ งานสถิติ งานนิติการ งานการทูต และต่างประเทศ มีตำแหน่งใหม่ ๒,๕๔๔ ตำแหน่ง และกลุ่มที่ ๒ กลุ่มงานการคลัง การเศรษฐกิจ การพาณิชย์และอุตสาหกรรม มีตำแหน่งใหม่ ๒,๓๔๐ ตำแหน่ง กลุ่มงานที่มีตำแหน่งใหม่น้อยที่สุด คือ กลุ่มที่ ๔ กลุ่มงานวิทยาศาสตร์ มีตำแหน่งใหม่เพียง ๑๕๖ ตำแหน่ง หรือร้อยละ ๐.๙ ของตำแหน่งใหม่ทั้งหมด

เมื่อพิจารณาตำแหน่งใหม่ ในแต่ละสายงาน ปรากฏว่าสายงานที่มีตำแหน่งเพิ่มใหม่มากที่สุด คือ สายงานผู้ช่วยพยาบาล ๒,๒๘๙ ตำแหน่ง รองลงมา คือเจ้าหน้าที่สาธารณสุข ๒,๑๘๑ ตำแหน่ง พยาบาล ๑,๐๒๒ ตำแหน่ง ช่างโยธา ๙๑๓ ตำแหน่ง และ เจ้าหน้าที่ธุรการ ๘๗๕ ตำแหน่ง ระดับตำแหน่งที่มีตำแหน่งใหม่มากที่สุด คือ ระดับ ๑ มี ๘,๔๓๐ ตำแหน่ง รองลงมาคือ ระดับ ๒ มี ๓,๒๗๕ ตำแหน่ง และระดับ ๓ มี ๓,๒๕๓ ตำแหน่ง

ตารางที่ ๑

แสดงจำนวนตำแหน่งใหม่ที่ ก.พ. อนุมัติ ประจำปีงบประมาณ ๒๕๒๑

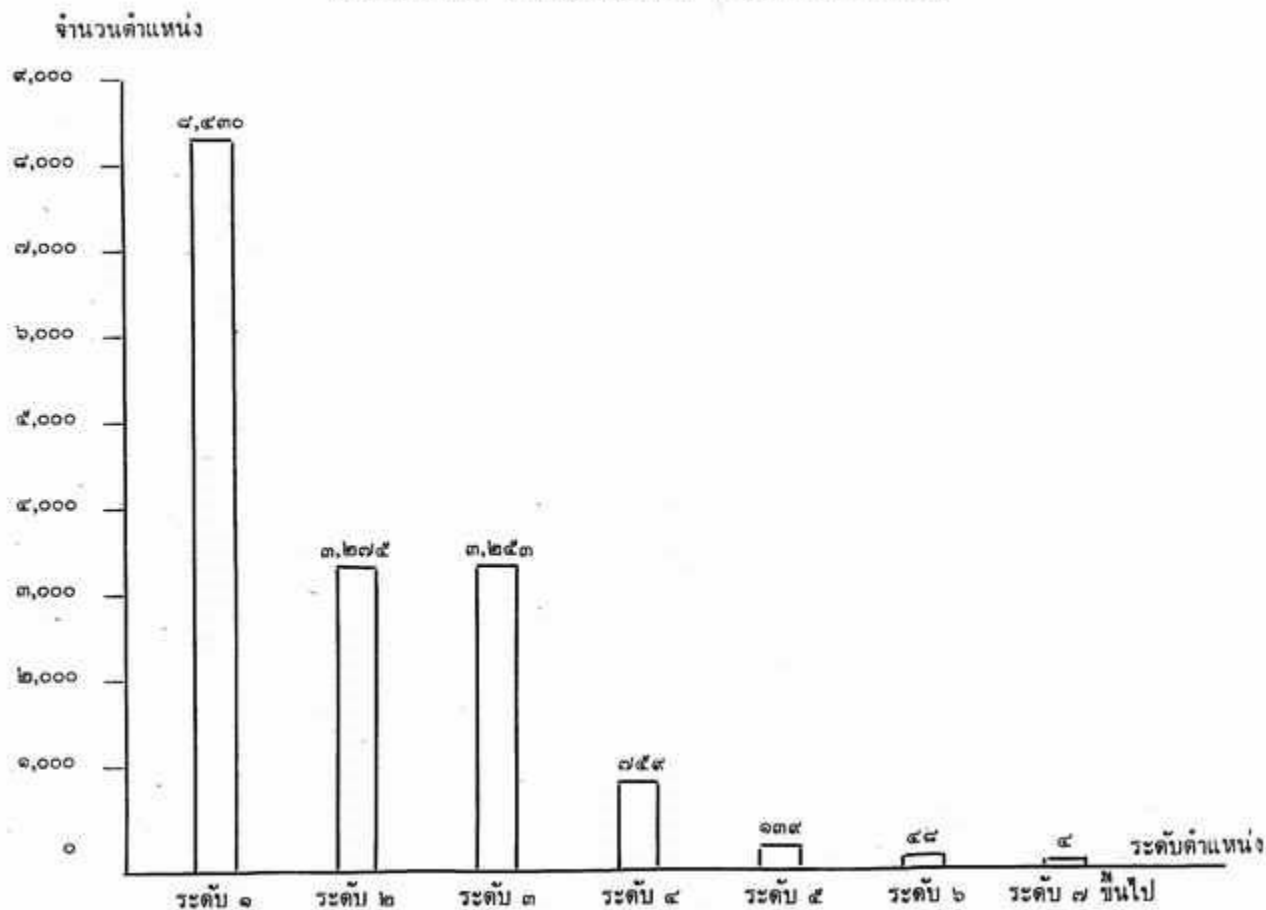
จำแนกตามส่วนราชการและระดับ

ส่วนราชการ	ระดับ							รวม
	๑	๒	๓	๔	๕	๖	๗ ขึ้นไป	
รวมทุกส่วนราชการ	๘,๔๓๐	๓,๒๗๕	๓,๒๕๓	๗๕๙	๑๓๙	๔๘	๕	๑๕,๙๐๘
สำนักนายกรัฐมนตรี	รวม	๑๑๔	๕๑	๒๗๙	๒๐	๔๔	๒๑	๕๓๑
สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี	๑๑	๑	๑๙	—	—	—	—	๓๑
สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ	๓	๑	๘	—	—	—	—	๑๒
สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน	๒	๓	๑	๑๘	๖	๓	๑	๓๔
สำนักงานพลังงานแห่งชาติ	๕	—	๕	—	—	—	—	๑๐
กรมประชาสัมพันธ์	๒๕	๑๒	๒๗	๑	๑	—	—	๖๖
สำนักงาน ก.พ.	๕๐	—	๙๔	๒	๓๒	๑๓	๑	๑๙๒
ทบวงมหาวิทยาลัย	๑	—	๗	—	—	—	—	๘
สำนักงานสถิติแห่งชาติ	๑๗	๒๙	๑๒๑	๑	๕	๓	—	๑๗๖
กรมประมวลข่าวกลาง	—	—	—	—	—	๒	—	๒
กระทรวงการคลัง	รวม	๕๙๗	๒๘	๕๑๙	๕๔	๘	๓	๑,๒๐๙
สำนักงานปลัดกระทรวง	—	—	๑	—	—	—	—	๑
กรมธนารักษ์	๒๒	๑๔	๑๑	๕	—	—	—	๕๒
กรมสรรพากร	๒๕๙	๒	๒๖๗	—	๒	๑	—	๕๓๑
กรมสรรพสามิต	๑๑	๕	๕	๒	๑	—	—	๒๔
กรมบัญชีกลาง	๖	๒	—	๓	—	๑	—	๑๒
กรมศุลกากร	๒๙๙	๕	๒๓๕	๔๔	๕	๑	—	๕๘๙
กระทรวงเกษตรและสหกรณ์	รวม	๑,๒๓๔	๙๕๕	๘๒๔	๗๖	๔๐	๔	๓,๑๓๓
สำนักงานปลัดกระทรวง	๑๔	๑	๑๑	—	๑๐	๒	—	๓๘
กรมพัฒนาที่ดิน	๓๕	๓	๓๑	—	—	—	—	๖๙

ส่วนราชการ	ระดับ							รวม
	๑	๒	๓	๔	๕	๖	๗ ขึ้นไป	
กรมวิชาการเกษตร	๓๑	๓	๒๘	—	๑	—	—	๖๓
กรมประมง	๓๑๘	๓	๑๒๘	๒	๒	—	—	๔๕๓
สำนักงานปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม	๙๘	—	๘๔	๒๘	๑๔	—	—	๒๒๔
กรมปศุสัตว์	๖๓	๒๕	๑๐	๑๔	—	๑	—	๑๑๓
กรมป่าไม้	๑๐	๗๓	๕๒	๔	๓	๑	—	๑๔๓
กรมตรวจบัญชีสหกรณ์	๘๓	๑	๘๒	๒๕	๖	—	—	๑๙๗
กรมชลประทาน	๔๔๙	๓๑๒	๒๔๙	๓	—	—	—	๑,๐๑๓
กรมส่งเสริมสหกรณ์	๑๓๓	—	๑๒๗	—	๔	—	—	๒๖๔
กรมส่งเสริมการเกษตร	—	๕๓๔	๒๒	—	—	—	—	๕๕๖
กระทรวงคมนาคม	รวม	๒๐๒	๑๗	๗๙	๑๐	๕	—	๓๑๗
สำนักงานปลัดกระทรวง	๖	—	—	—	—	—	—	๖
กรมการขนส่งทางบก	๗๓	๑	๑๓	—	—	—	—	๘๗
กรมทางหลวง	๑๒๓	๑๖	๖๓	๑๐	๕	๔	—	๒๒๑
กรมการbinพาณิชย์	—	—	๓	—	—	—	—	๓
กระทรวงยุติธรรม	รวม	๘๖	๒๑	๑๒	๖	—	๑	๑๒๖
กระทรวงมหาดไทย	รวม	๑,๒๓๑	๓๙๐	๔๓๘	๑๓๔	๓๓	๑๔	๒,๒๔๐
สำนักงานปลัดกระทรวง	๑๕๒	๑๖๕	๑๐๑	๔๓	๑๐	๗	—	๔๗๘
กรมแรงงาน	๖	๖	๖	๖	—	—	—	๒๔
กรมการปกครอง	๔๐	—	๕๓	๔	๖	—	—	๑๐๓
กรมอัยการ	๒๗	—	๔	—	—	—	—	๓๑
กรมประชาสัมพันธ์	๓๒๓	๔๔	๑๐๑	๒๙	๙	๔	—	๕๑๐
กรมที่ดิน	๑๐๑	๗	๔๒	๑๕	๔	๓	—	๑๗๒
กรมการพัฒนาชุมชน	๔๙๑	—	๖๐	๓๔	๑	—	—	๕๘๖
สำนักงานเร่งรัดพัฒนาชนบท	๙๑	๖๗	๔๔	๓	๓	—	—	๒๐๘
กรมโยธาธิการ	—	๑๐๑	๒๗	—	—	—	—	๑๒๘

ส่วนราชการ		ระดับ							รวม
		๑	๒	๓	๔	๕	๖	๗ ขึ้นไป	
กระทรวงศึกษาธิการ	รวม	๒๕	๘	๒๔	—	—	—	—	๕๗
กรมอาชีวศึกษา		๑๓	๒	๖	—	—	—	—	๒๑
กรมวิชาการ		๑๒	๖	๑๘	—	—	—	—	๓๖
กระทรวงการต่างประเทศ	รวม	๓	๓	๕	๑	—	—	—	๑๒
กระทรวงพาณิชย์	รวม	๖๒	๙	๑๕๘	๑๗	๖	—	—	๒๕๒
สำนักงานปลัดกระทรวง		—	—	๙๑	—	—	—	—	๙๑
กรมทะเบียนการค้า		๓๐	๓	๙	—	—	—	—	๔๒
กรมการค้าภายใน		๑๑	—	๑๓	—	—	—	—	๒๔
กรมพาณิชย์สัมพันธ์		๕	๖	๑๕	๑๖	๖	—	—	๔๘
กรมการค้าต่างประเทศ		๑๖	—	๒๐	๑	—	—	—	๓๗
กระทรวงสาธารณสุข	รวม	๔,๘๒๗	๑,๗๓๙	๗,๔๗	๔๔๑	๓	๑	๒	๗,๗๖๐
สำนักงานปลัดกระทรวง		๔,๔๔๕	๑,๕๒๔	๕,๕๑	๓๙๘	๑	๑	๑	๖,๙๑๑
สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา		๓	—	๗	—	—	—	—	๑๐
กรมควบคุมโรคติดต่อ		๓๖	๒๕	๑๙	๑	—	—	—	๘๑
กรมวิทยาศาสตร์การแพทย์		๑๕๘	๖	๖๓	—	๑	—	—	๒๒๘
กรมการแพทย์		๑๑๗	๑๐๗	๓๓	๓๒	๑	—	๑	๒๙๑
กรมอนามัย		๖๘	๗๗	๘๔	๑๐	—	—	—	๒๓๙
กระทรวงอุตสาหกรรม	รวม	๔๙	๕๔	๑๗๘	—	—	—	—	๒๘๑
สำนักงานปลัดกระทรวง		๓	—	๖	—	—	—	—	๙
กรมทรัพยากรธรณี		๒๘	๓๔	๑๒๔	—	—	—	—	๑๘๖
กรมวิทยาศาสตร์		๖	๑	๑๑	—	—	—	—	๑๘
กรมส่งเสริมอุตสาหกรรม		๓	๑๑	๑๕	—	—	—	—	๒๙
กรมโรงงานอุตสาหกรรม		๙	๘	๒๒	—	—	—	—	๓๙

แผนภูมิที่ ๑ : แสดงจำนวนตำแหน่งใหม่ที่ ก.พ. อนุมัติประจำปีงบประมาณ ๒๕๒๑ จำแนกตาม
ระดับตำแหน่ง (ไม่รวมกรมตำรวจ และสำนักพระราชวัง)

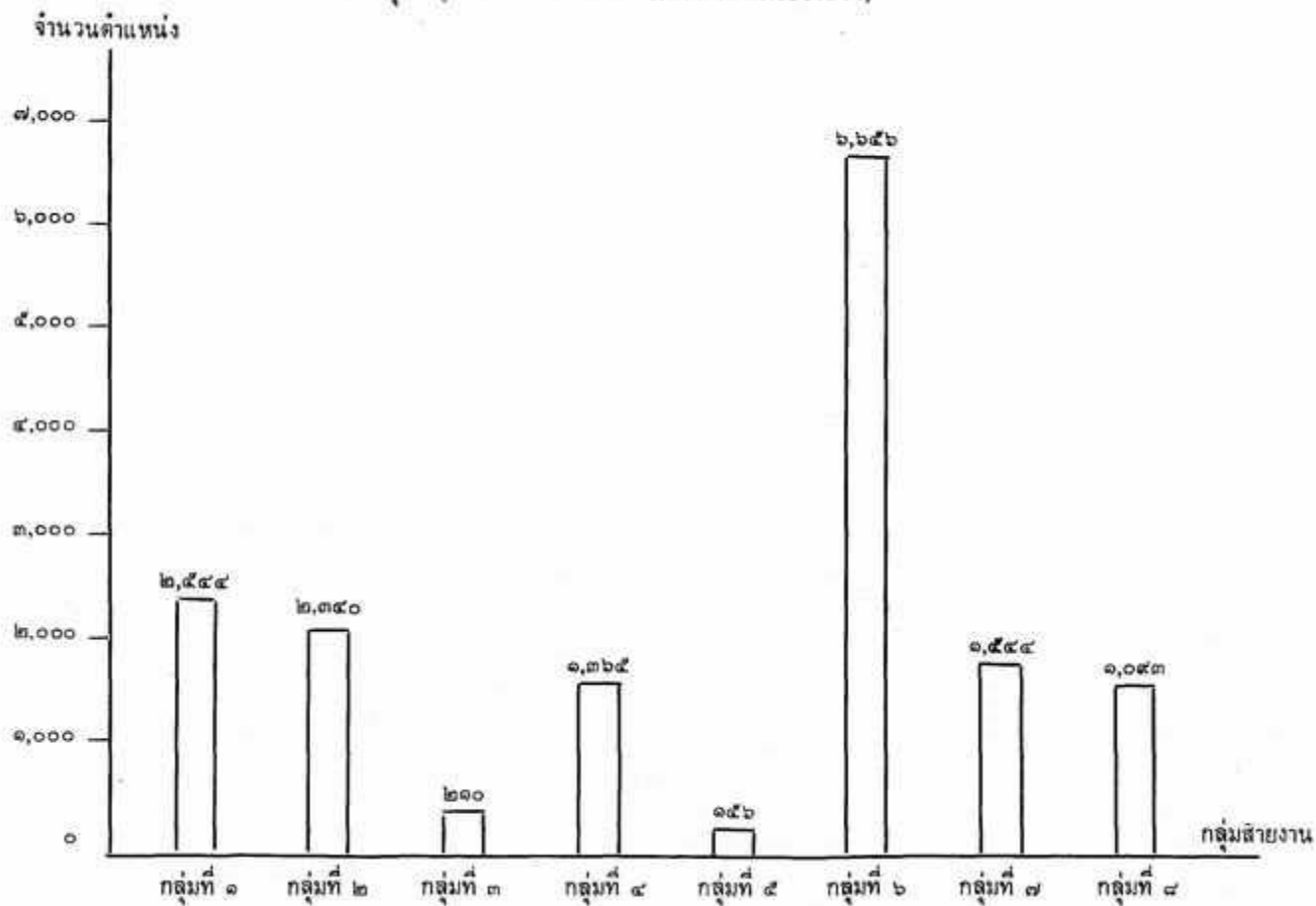

ตารางที่ ๒

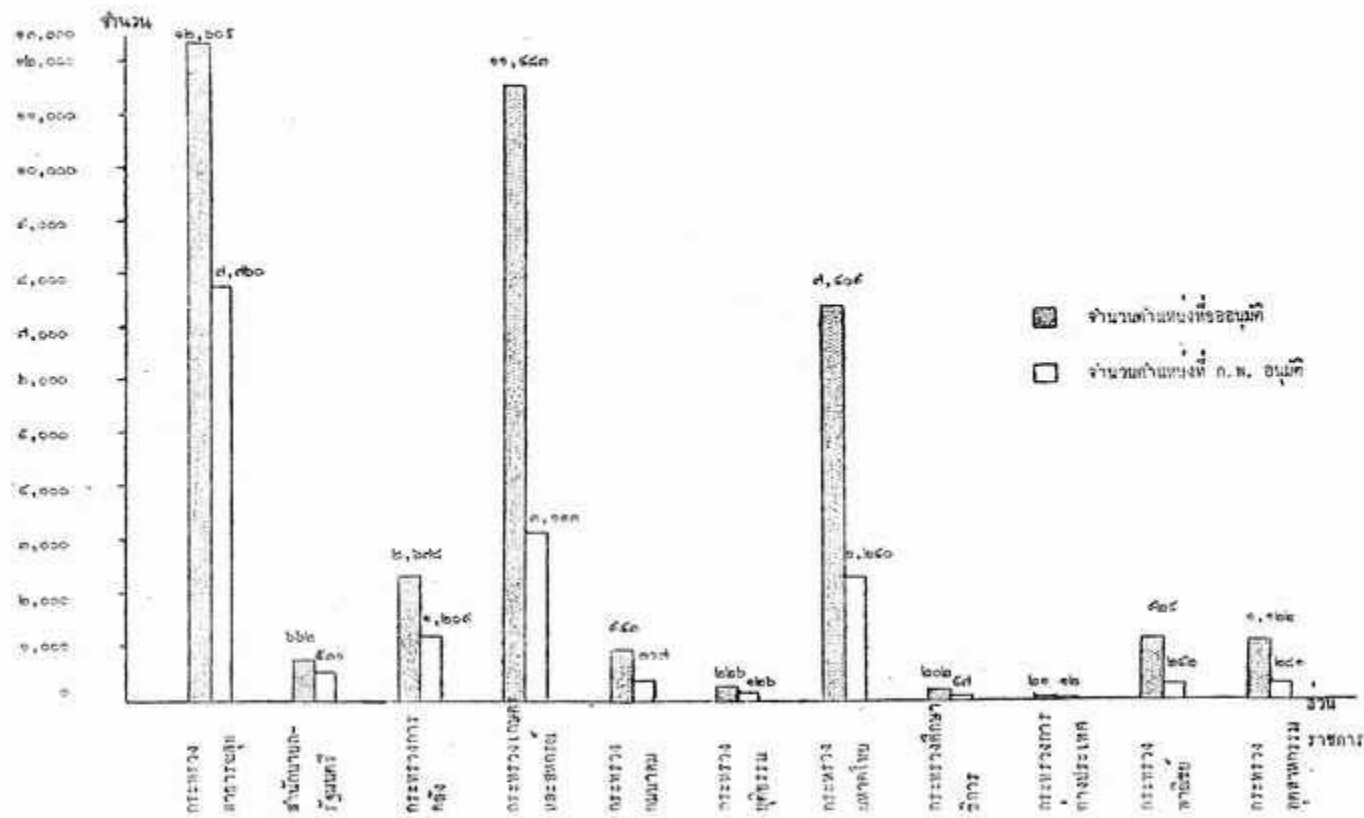
แสดงจำนวนตำแหน่งใหม่ที่ ก.พ. อนุมัติประจำปีงบประมาณ ๒๕๒๑
(ไม่รวมกรมตำรวจและและสำนักพระราชวัง) จำแนกตามกลุ่มสายงาน ๘ กลุ่ม

กลุ่ม ที่	ชื่อกลุ่ม	ระดับ							รวม	อัตรา ร้อยละ
		๑	๒	๓	๔	๕	๖	๗ขึ้นไป		
๑	งานบริหารและธุรการ งานสถิติ งานนิติการ งานการทูต และต่าง- ประเทศ	๑,๔๕๑	๔๓๐	๕๙๑	๑๘	๔๒	๑๑	๑	๒,๕๕๔	๑๖.๐
๒	งานการคลัง การ เศรษฐกิจ การพา- ณีย์ และอุตสาหกรรม	๑,๐๙๑	๑๘๒	๘๙๒	๑๓๒	๓๔	๘	๑	๒,๓๔๐	๑๔.๗
๓	งานคมนาคมขนส่ง และติดต่อสื่อสาร	๓๑	๒๑	๙๙	๔๓	๘	๘	—	๒๑๐	๑.๓
๔	งานเกษตรกรรม	๔๐๒	๖๒๕	๒๘๘	๓๑	๑๘	๑	—	๑,๓๖๕	๘.๕
๕	งานวิทยาศาสตร์	๖	๑๑	๑๓๗	—	๒	—	—	๑๕๖	๐.๙
๖	งานแพทย์ พยาบาล และสาธารณสุข	๔,๒๕๑	๑,๔๗๕	๔๗๒	๔๕๓	๑	๒	๒	๖,๖๕๖	๔๑.๙
๗	งานวิศวกรรม สถา- ปัตยกรรม และช่าง เทคนิคต่าง ๆ	๕๙๖	๔๙๑	๔๒๒	๒๓	๗	๕	—	๑,๕๔๔	๙.๗
๘	งานการศึกษา ศิลปะ สังคม และพัฒนา- ชุมชน	๖๐๒	๔๐	๓๕๒	๕๙	๒๗	๑๓	—	๑,๐๙๓	๗.๐
รวม		๘,๔๓๐	๓,๒๗๕	๓,๒๕๓	๗๕๙	๑๓๙	๔๘	๔	๑๕,๙๐๘	๑๐๐

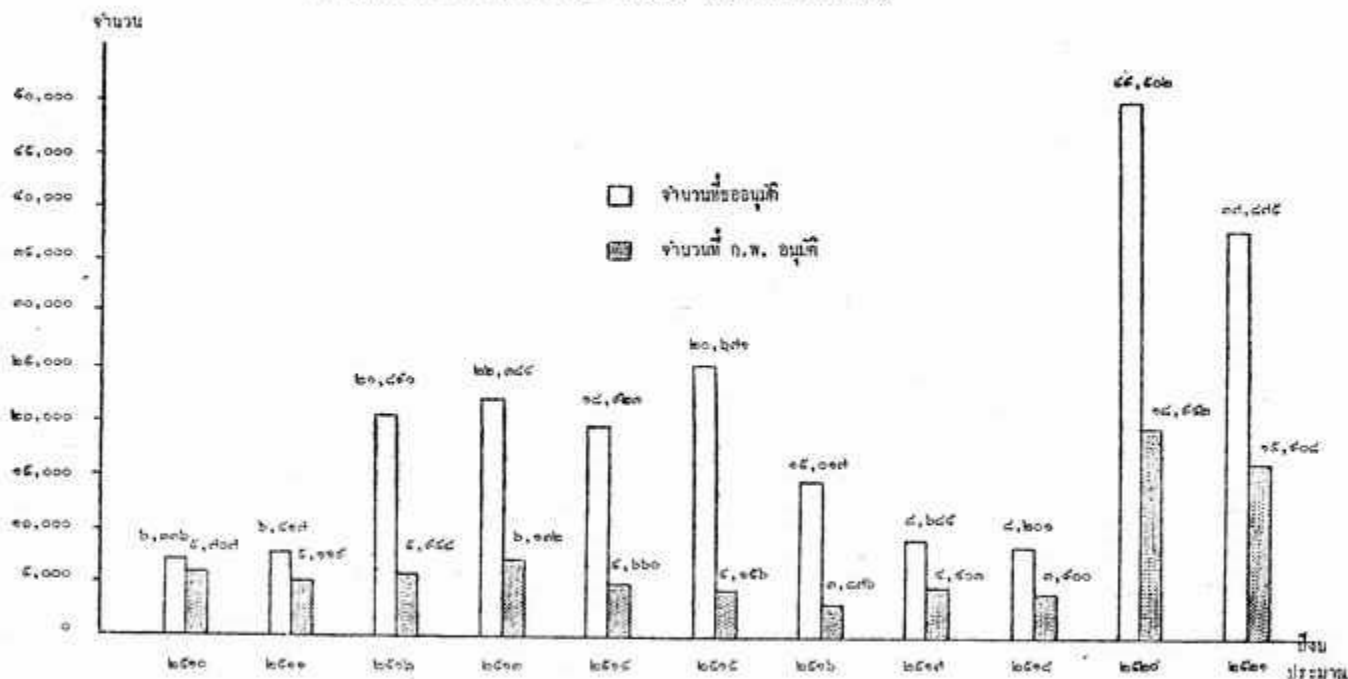
แผนภูมิที่ ๒ : แสดงจำนวนตำแหน่งใหม่ที่ ก.พ. อนุมัติประจำปีงบประมาณ ๒๕๒๑ จำแนกตามกลุ่มสายงาน ๘ กลุ่ม (ไม่รวมกรมตำรวจ และสำนักพระราชวัง)

แผนภูมิที่ ๓ : แสดงจำนวนตำแหน่งใหม่ในส่วนราชการขออนุมัติ และที่ ก.พ. อนุมัติ
สำหรับปีงบประมาณ ๒๕๒๑ จำแนกตามกระทรวง

แผนภูมิที่ ๔ : เปรียบเทียบจำนวนตำแหน่งใหม่ในส่วนราชการต่าง ๆ ขออนุมัติกับจำนวนตำแหน่งที่ ก.พ. อนุมัติ
ประจำปีงบประมาณ ๒๕๑๐-๒๕๑๕ (ยกเว้นปี ๒๕๑๕)

กฎหมายและระเบียบใหม่

ระเบียบ

ว่าด้วยการขอพระราชทานเหรียญดุษฎีมาลา เข็มศิลปวิทยา

พ.ศ. ๒๕๖๑

โดยที่เป็นการสมควร วางระเบียบว่าด้วยการขอพระราชทานเหรียญดุษฎีมาลา เข็มศิลปวิทยา คณะรัฐมนตรีจึงลงมติให้วางระเบียบไว้ ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ระเบียบนี้เรียกว่า “ระเบียบว่าด้วยการขอพระราชทานเหรียญดุษฎีมาลา เข็มศิลปวิทยา พ.ศ. ๒๕๖๑”

ข้อ ๒ ระเบียบนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

ข้อ ๓ เหรียญดุษฎีมาลา เข็มศิลปวิทยา เป็นเหรียญซึ่งพระมหากษัตริย์พระราชทานแก่ทหาร ตำรวจ ข้าราชการ และประชาชน ซึ่งเป็นผู้ทรงคุณวุฒิในทางศิลปวิทยาอันได้แสดงให้เห็นเป็นพิเศษ แล้ว เพื่อเป็นการเชิดชูเกียรติแก่ผู้ได้รับพระราชทาน

ข้อ ๔ ในการขอพระราชทาน ให้คำนึงถึงกรณีความชอบที่ได้ใช้ศิลปวิทยาเป็นคุณประโยชน์ แก่ชาติบ้านเมืองโดยรอบคอบว่า มีลักษณะถึงขนาดควรจะได้รับบำเหน็จเหรียญดุษฎีมาลา เข็มศิลปวิทยา ทั้งนี้ เพื่อให้ผู้ได้รับพระราชทานรู้สึกภาคภูมิใจในเหรียญดุษฎีมาลา เข็มศิลปวิทยาที่ได้รับพระราชทาน และเพื่อให้เหรียญนี้ทรงไว้ซึ่งเกียรติอันสูงด้วย

ข้อ ๕ ผู้ซึ่งจะได้รับการพิจารณาขอพระราชทานเหรียญดุษฎีมาลา เข็มศิลปวิทยา จะต้อง มีผลงานประการใดประการหนึ่ง ดังต่อไปนี้

- (๑) คิดค้นความรู้ ระบบ กรรมวิธี หรือประดิษฐ์สิ่งใหม่เป็นผลสำเร็จ
- (๒) ปรับปรุงความรู้ ระบบ กรรมวิธี หรือสิ่งประดิษฐ์ให้ดีขึ้นกว่าเดิมเป็นอันมาก
- (๓) ได้แสดงให้เห็นที่ปรากฏว่า มีฝีมือและชื่อเสียงยอดเยี่ยมในทางศิลปวิทยา

ทั้งนี้ ผลงานดังกล่าวจะต้องแสดงให้เห็นเป็นพิเศษว่าเป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อประเทศชาติ

ข้อ ๖ ผู้เสนอชื่อผู้ซึ่งสมควรจะได้รับการพิจารณาขอพระราชทานเหรียญดุษฎีมาลา เข็มศิลปวิทยา ต่อคณะกรรมการตามข้อ ๔ ได้แก่

(๑) กระทรวงทบวงเจ้าสังกัด หรือกระทรวงทบวงที่เกี่ยวข้องกับผลงานของผู้ซึ่งสมควรจะได้รับการพิจารณาขอพระราชทาน

(๒) สภามหาวิทยาลัยหรือสภาสถาบันอุดมศึกษาที่เทียบเท่ามหาวิทยาลัย หรือ

(๓) สถาบันที่ควบคุมการประกอบวิชาชีพซึ่งจัดตั้งขึ้นตามกฎหมายว่าด้วยการนั้น

ข้อ ๗ การเสนอขอพระราชทานเหรียญดุษฎีมาลา เข็มศิลปวิทยา ให้ผู้เสนอชื่อตามข้อ ๖ เสนอชื่อและผลงานของผู้ซึ่งสมควรจะได้รับการพิจารณาขอพระราชทานไปยังสำนักงาน ก.พ. ก่อนเดือนเมษายนของทุกปี

ข้อ ๘ ให้มีคณะกรรมการพิจารณาการขอพระราชทานเหรียญดุษฎีมาลา เข็มศิลปวิทยาคนหนึ่ง ประกอบด้วยประธานกรรมการ และกรรมการซึ่ง ก.พ. แต่งตั้งขึ้นมีจำนวนรวมทั้งสิ้นไม่น้อยกว่าห้าคนแต่ไม่เกินเจ็ดคน คณะกรรมการนี้มีหน้าที่พิจารณาและวินิจฉัยการขอพระราชทานเหรียญดุษฎีมาลา เข็มศิลปวิทยา

ในกรณีที่จำเป็น จะต้องให้ผู้ทรงคุณวุฒิ หรือผู้เชี่ยวชาญเฉพาะสาขาวิชาพิจารณาให้ความเห็นในการพิจารณาการขอพระราชทานเหรียญดุษฎีมาลา เข็มศิลปวิทยา สำหรับรายหนึ่งรายใด หรือหลายราย ก.พ. จะแต่งตั้งผู้ทรงคุณวุฒิ หรือผู้เชี่ยวชาญใน สาขานั้น ๆ เป็นกรรมการเฉพาะเรื่อง อีกจำนวนไม่เกินสองคนเข้าร่วมพิจารณาก็ได้ ทั้งนี้ ให้กรรมการเฉพาะเรื่องมีสิทธิ ออกเสียงลงมติในการพิจารณาวินิจฉัยเรื่องนั้น ๆ ด้วย

ข้อ ๙ ประธานกรรมการและกรรมการตามข้อ ๘ วรรคหนึ่ง ให้อยู่ในตำแหน่งได้คราวละสองปีตามวาระของกรรมการ ก.พ. ผู้ทรงคุณวุฒิ ถ้าตำแหน่งประธานกรรมการหรือกรรมการว่างลงก่อนกำหนด ให้ดำเนินการแต่งตั้งแทนภายในกำหนดสามสิบวัน แล้วแต่กรณี เว้นแต่วาระของประธานกรรมการหรือกรรมการเหลือไม่ถึงหนึ่งร้อยแปดสิบวันจะไม่แต่งตั้งแทนก็ได้ ผู้ซึ่งได้รับแต่งตั้งเป็นประธานกรรมการหรือกรรมการแทนนั้นให้อยู่ในตำแหน่งได้เพียงเท่ากำหนดเวลาของผู้ซึ่งตนแทน

ประธานกรรมการหรือกรรมการซึ่งพ้นจากตำแหน่ง จะแต่งตั้งให้เป็นประธานกรรมการ หรือกรรมการอีกก็ได้

ในกรณีที่กรรมการ ก.พ. ผู้ทรงคุณวุฒิ พ้นจากตำแหน่งตามวาระตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการพลเรือน ให้คณะกรรมการนี้พ้นจากตำแหน่งไปด้วย และในระหว่างที่ยังมิได้มีการแต่งตั้งคณะกรรมการขึ้นใหม่ ให้คณะกรรมการนี้ปฏิบัติหน้าที่ไปก่อนจนกว่าจะได้แต่งตั้งคณะกรรมการขึ้นใหม่

ข้อ ๑๐ การประชุมคณะกรรมการพิจารณาการขอพระราชทานเหรียญดุษฎีมาลา เข็มศิลปวิทยา ต้องมีกรรมการมาประชุมไม่น้อยกว่าสองในสามของจำนวนกรรมการทั้งหมดจึงจะเป็นองค์ประชุม

ในการประชุมคณะกรรมการพิจารณาการขอพระราชทานเหรียญดุษฎีมาลา เข็มศิลปวิทยา ถ้า
ประธานไม่อยู่ในที่ประชุมหรือไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้ ให้ที่ประชุมเลือกกรรมการคนหนึ่งทำหน้าที่เป็น
ประธาน

ในการประชุมคณะกรรมการพิจารณาการขอพระราชทานเหรียญดุษฎีมาลา เข็มศิลปวิทยา ถ้า
มีการพิจารณาเรื่องเกี่ยวกับตัวกรรมการผู้ใดโดยเฉพาะ ผู้นั้นไม่มีสิทธิเข้าประชุม

การลงมติว่าจะขอพระราชทานเหรียญดุษฎีมาลา เข็มศิลปวิทยา ให้แก่ผู้ใดต้องมีคะแนนเสียง
ไม่ต่ำกว่าสองในสามของกรรมการที่มาประชุม

ข้อ ๑๑ การพิจารณาผลงานของผู้ซึ่งสมควรจะได้รับการพิจารณาขอพระราชทานเหรียญดุษฎี
มาลา เข็มศิลปวิทยา ให้พิจารณาตามสาขาวิชาสาขาใดสาขาหนึ่ง หรือหลายสาขาร่วมกัน ดังต่อไปนี้

- (๑) มนุษยศาสตร์
- (๒) ศึกษาศาสตร์
- (๓) วิจิตรศิลป์
- (๔) สังคมศาสตร์
- (๕) นิติศาสตร์
- (๖) วิทยาศาสตร์
- (๗) วิศวกรรมศาสตร์
- (๘) แพทยศาสตร์
- (๙) เกษตรศาสตร์ หรือ

(๑๐) สาขาวิชาการอื่น ๆ ตามที่คณะกรรมการพิจารณาการขอพระราชทานเหรียญดุษฎี
มาลา เข็มศิลปวิทยา พิจารณาเห็นสมควร

ข้อ ๑๒ ให้คณะกรรมการเสนอผลการพิจารณาการขอพระราชทานเหรียญดุษฎีมาลา เข็มศิลป
วิทยา ต่อ ก.พ. และเมื่อ ก.พ. ได้พิจารณาเป็นประการใดแล้ว ให้เสนอเรื่องต่อคณะรัฐมนตรีเพื่อพิจารณา
ชี้ขาด

ให้ไว้ ณ วันที่ ๒๑ กรกฎาคม ๒๕๒๑

พลเอก เกรียงศักดิ์ ชมะนันทน์

นายกรัฐมนตรี

หมายเหตุ คัดจากราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๙๕ ตอนที่ ๗๙ ลงวันที่ ๘ สิงหาคม ๒๕๒๑

๒๘ สิงหาคม ๒๕๒๑

เรื่อง การเบิกค่าเช่าที่พักตามอัตราค่าเช่าบ้าน

เรียน ปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี

ด้วยส่วนราชการบางแห่งที่ได้รับการปรับอัตราเงินเดือนใหม่มีปัญหาในทางปฏิบัติเกี่ยวกับการเบิกค่าเช่าที่พักในการเดินทางไปช่วยราชการหรือรักษาราชการตามอัตราค่าเช่าบ้าน หรือการเบิกจ่ายเงินค่าเช่าบ้านข้าราชการว่า ควรเบิกในอัตราใด เพราะอัตราเงินเดือนที่ปรับปรุงไม่ตรงกับอัตราเงินเดือนในบัญชีท้ายพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยระเบียบค่าเช่าบ้านข้าราชการ

กระทรวงการคลังขอเรียนข้อความเข้าใจว่า การเบิกค่าเช่าที่พักในอัตราค่าเช่าบ้าน หรือการเบิกจ่ายเงินค่าเช่าบ้าน ข้าราชการตามพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยระเบียบค่าเช่าบ้านข้าราชการในกรณีดังกล่าว ให้เบิกได้ตามอัตราเงินเดือนสุทธิปรับปรุงใหม่ แต่ถ้าอัตราเงินเดือนสุทธิที่ปรับปรุงใหม่ขึ้นได้ไม่ตรงกับอัตราเงินเดือนในบัญชีท้ายพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยระเบียบค่าเช่าบ้านข้าราชการ ก็ให้เบิกได้ในอัตราที่ใกล้เคียงแต่ไม่เกินอัตราเงินเดือนสุทธิที่ได้รับ ตัวอย่างเช่น อัตราเงินเดือน ๓,๑๗๐ บาท เบิกลด ๓๑๐ บาท คงรับเงินเดือนสุทธิ ๒,๘๖๐ บาท ก็ให้เบิกค่าเช่าบ้านในอัตราสำหรับเงินเดือน ๒,๘๕๐ บาท

จึงเรียนมาเพื่อทราบและถือเป็นหลักปฏิบัติต่อไป

ขอแสดงความนับถืออย่างสูง

ชาญชัย ลีถาวร

(นายชาญชัย ลีถาวร)

ปลัดกระทรวงการคลัง

กองระบบบัญชีและการคลัง

กรมบัญชีกลาง

โทร. ๒๒๑๓๘๒๐

๑๕ กันยายน ๒๕๒๑

เรื่อง การเบิกค่าเช่าที่พักกรณีเดินทางไปราชการประจำในต่างประเทศ

เรียน ปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี

อ้างถึง หนังสือกระทรวงการคลัง ที่ กค ๐๕๐๒/ว ๑๘๐๐๙ ลงวันที่ ๑๙ กรกฎาคม ๒๕๑๖

ตามที่กระทรวงการคลังได้กำหนดหลักเกณฑ์การเบิกเงินค่าเช่าที่พักของข้าราชการซึ่งเดินทางไปราชการประจำในต่างประเทศ กรณีต้องเช่าโรงแรมพักในระยะแรกที่เดินทางไปถึง เนื่องจากได้ประกาศใช้พระราชกฤษฎีกาค่าใช้จ่ายในการเดินทางไปราชการ พ.ศ. ๒๕๑๘ และโดยที่พระราชกฤษฎีกาดังกล่าว มาตรา ๕๗ ได้กำหนดวิธีการเบิกเบี้ยเลี้ยงและค่าเช่าที่พักในการเดินทางไปราชการประจำในต่างประเทศใหม่ โดยให้เบิกจ่ายในลักษณะเหมาจ่าย กระทรวงการคลังจึงเห็นสมควรยกเลิกหลักเกณฑ์เดิมตามหนังสือที่อ้างถึงและกำหนดหลักเกณฑ์เกี่ยวกับเรื่องนี้เสียใหม่ โดยให้ถือปฏิบัติตั้งแต่วันที่นี้เป็นต้นไปดังต่อไปนี้

๑. ข้าราชการซึ่งเดินทางไปราชการประจำในต่างประเทศ หากจำเป็นต้องเช่าโรงแรมพักในระยะแรกที่เดินทางไปถึง เนื่องจากไม่อาจหาบ้านเช่าพักได้ก็ให้เบิกค่าเช่าที่พักสำหรับตนเองและบุคคลในครอบครัว เป็นเวลาไม่เกิน ๗ วัน นับแต่วันเดินทางไปถึงได้ในอัตรา ๒ คนต่อ ๑ ห้อง ถ้ามีเศษและมีความจำเป็นก็ให้เช่าได้อีก ๑ ห้อง

๒. ค่าเช่าห้องพักสำหรับกรณีนี้ ให้เบิกได้ในลักษณะเหมาจ่ายไม่เกินอัตราค่าเช่าที่พักตามบัญชี ๕ ของพระราชกฤษฎีกาค่าใช้จ่ายในการเดินทางไปราชการ พ.ศ. ๒๕๑๘

๓. ถ้ามีความจำเป็นต้องเบิกค่าเช่าที่พักต่อไปอีกเกินกว่าที่กำหนดไว้ในข้อ ๑ ให้ขอความตกลงจากกระทรวงการคลังเป็นกรณี ๆ ไป

จึงเรียนมาเพื่อทราบและถือเป็นหลักปฏิบัติต่อไป

ขอแสดงความนับถืออย่างสูง

ชาญชัย ลีถาวร

(นายชาญชัย ลีถาวร)

ปลัดกระทรวงการคลัง

กองระบบบัญชีและการคลัง

กรมบัญชีกลาง

โทร. ๒๒๑๓๔๒๐

๑๙ กันยายน ๒๕๒๑

เรื่อง การโอนเงินค่าเช่าบ้านและเงิน พ.ช.ด.

เรียน ปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี

ด้วย กระทรวงการคลัง เห็นสมควร ปรับปรุง วิธีปฏิบัติ เกี่ยวกับการเบิกจ่าย เงินเพิ่มพิเศษ สำหรับข้าราชการซึ่งมีตำแหน่งหน้าที่ประจำอยู่ในต่างประเทศ เพื่อให้เหมาะสมและสะดวกยิ่งขึ้น ดังต่อไปนี้

๑. การส่งเงิน พ.ช.ด. ของข้าราชการที่ประจำอยู่ในประเทศญี่ปุ่น เยอรมันตะวันตก และ สวิสเซอร์แลนด์ ให้ส่งเป็นเงินสกุลพื้นเมืองของประเทศนั้น ๆ โดยคำนวณจากเงินดอลลาร์สหรัฐ ฯ ใน อัตราที่กำหนด โดยถืออัตราแลกเปลี่ยนในวันที่มีการซื้อเงินสกุลพื้นเมืองนั้น

สำหรับประเทศอื่น ซึ่งเงินสกุลพื้นเมืองของประเทศนั้นมีแลกเปลี่ยนในประเทศไทย ถ้า ข้าราชการสถานทูตในประเทศนั้นต้องการให้ส่งเป็นเงินพื้นเมืองก็ให้จัดส่งได้

๒. สำหรับประเทศอื่น ๆ ให้กระทรวงการต่างประเทศส่งเป็นเงินดอลลาร์สหรัฐ ฯ ให้ ส่วนราชการในต่างประเทศและให้ ส่วนราชการในต่างประเทศสอบถามความจำเป็นของข้าราชการว่าจะรับ เป็นเงินดอลลาร์สหรัฐ ฯ หรือเป็นเงินพื้นเมือง หรือจะรับเป็นเงินพื้นเมืองบางส่วน ในกรณีที่จะขอรับ เป็นเงินพื้นเมืองบางส่วน ให้แลกเปลี่ยนเงินพื้นเมืองตามความประสงค์ของข้าราชการทันทีที่ได้รับโอนเงิน

๓. ส่วนราชการที่ประสงค์จะรับเป็นเงินดอลลาร์สหรัฐ ฯ จะต้องรับภาระจากการเปลี่ยนแปลงของอัตราแลกเปลี่ยนระหว่างงวด ๖ เดือนเอง กระทรวงการคลังจะชดเชยการเปลี่ยนแปลงของอัตรา แลกเปลี่ยน เฉพาะการเปลี่ยนแปลงของอัตราแลกเปลี่ยนที่เกินร้อยละ ๑๐ จากวันที่ ๑ ตุลาคม และ ๑ เมษายนของทุกปี

๔. สำหรับการเบิกจ่ายเงินค่าเช่าบ้านให้ถือปฏิบัติเช่นเดียวกันโดยอนุโลม กระทรวง การคลังจะชดเชยการเปลี่ยนแปลงของอัตราแลกเปลี่ยน เฉพาะการเปลี่ยนแปลง ของอัตรา แลกเปลี่ยนที่เกิน ร้อยละ ๑๐ จากวันที่ ๑ ตุลาคม และ ๑ เมษายนของทุกปี เช่นเดียวกับเงิน พ.ช.ด.

จึงเรียนมาเพื่อโปรดแจ้งให้ส่วนราชการในสังกัดทราบเพื่อถือปฏิบัติต่อไปด้วย

ขอแสดงความนับถืออย่างสูง

ชาญชัย ลีถาวร

(นายชาญชัย ลีถาวร)

ปลัดกระทรวงการคลัง

กองระบบบัญชีและการคลัง

กรมบัญชีกลาง

โทร. ๒๒๑๓๘๒๐

ที่ สร ๐๗๐๓/ว ๒๒

สำนักงาน ก.พ.

๙ ตุลาคม ๒๕๒๑

เรื่อง การกำหนดเงินเดือนของข้าราชการพลเรือน
เรียน (เวียนกระทรวง ทบวง กรม และจังหวัด)

ตามที่ ก.พ. ได้พิจารณากำหนดอัตราเงินเดือนสำหรับผู้ได้รับปริญญาหรือประกาศนียบัตร
วิชาชีพ หรือผู้ได้รับอนุมัติให้บรรจุกลับเข้ารับราชการ หรือผู้ได้รับอนุมัติให้โอนมาเป็นข้าราชการ
พลเรือน ตั้งแต่วันที่ ๑ กันยายน ๒๕๒๑ เป็นต้นมา ทั้งนี้ โดยกำหนดตามบัญชีอัตราเงินเดือนข้าราชการ
พลเรือน อัตรา ก. ท้ายพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๑๘ นั้น

ปรากฏว่า บัดนี้ได้มีพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๒๑
ประกาศใช้บังคับแล้ว และพระราชบัญญัตินี้ได้ยกเลิกบัญชีอัตราเงินเดือนข้าราชการพลเรือนท้าย
พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๑๘ และให้ใช้บัญชีอัตราเงินเดือนข้าราชการพลเรือน
หมายเลข ๑ ท้ายพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๒๑ แทน ตั้งแต่วันที่
๑ กันยายน ๒๕๒๑ เป็นต้นไปด้วย

ดังนั้น เพื่อให้อัตราเงินเดือนที่ ก.พ. ได้กำหนดข้างต้นเป็นไปตามอัตราเงินเดือนที่บัญญัติไว้ตามพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๑๘ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๒๑ ก.พ. จึงลงมติว่า อัตราเงินเดือนที่ ก.พ. ได้กำหนดตามบัญชีอัตราเงินเดือนข้าราชการพลเรือน อัตรา ก. ท้ายพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๑๘ สำหรับกรณีต่าง ๆ ดังกล่าวข้างต้นตั้งแต่วันที่ ๑ กันยายน ๒๕๒๑ เป็นต้นมานั้น ให้กำหนดเป็นอัตราเงินเดือนตามชั้นในบัญชีอัตราเงินเดือนหมายเลข ๑ ท้ายพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๒๑ ที่คณะรัฐมนตรีได้ปฏิบัติตามมติ เมื่อวันที่ ๑๙ กันยายน ๒๕๒๑ และสำนักเลขาธิการคณะกรรมการได้แจ้งให้ส่วนราชการต่าง ๆ ทราบแล้ว เช่นกรณีที่ ก.พ. กำหนดไว้เดิมให้ได้รับเงินเดือนในระดับ ๓ ชั้น ๒,๒๓๐ บาท ก็ให้กำหนดเป็นอัตราเงินเดือน ระดับ ๓ ชั้น ๒,๖๘๕ บาท ตามบัญชีอัตราเงินเดือนใหม่ เป็นต้น

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ ทั้งนี้ ได้แจ้งให้จังหวัดและกรมต่าง ๆ ทราบด้วยแล้ว

ขอแสดงความนับถืออย่างสูง

(ลงชื่อ) ประวิณ ณ นคร

(ประวิณ ณ นคร)

รองเลขาธิการ ก.พ. รักษาราชการแทน

เลขาธิการ ก.พ.

กองวิชาการ

โทร. ๒๘๒-๑๘๒๘

ปัญหาระเบียบ ข้าราชการพลเรือน

เจ้าหน้าที่การเงินและบัญชี ๔
ขอเปลี่ยนตำแหน่ง

ผู้ถาม : สมาชิกเลขที่ ๑๗๓๕

เดิม ก.ม. ได้กำหนดตำแหน่งพนักงานบัญชีตรีให้มหาวิทยาลัยในปีงบประมาณ ๒๕๑๗ ในปีงบประมาณ ๒๕๑๙ มหาวิทยาลัยยังมิใช้ระเบียบ P.C. ดิฉันได้รับบรรจุและแต่งตั้งเข้ารับราชการในตำแหน่งพนักงานบัญชีตรี อัตรา ๑,๗๕๐ บาท ตามวุฒิปริญญาตรีศิลปศาสตรบัณฑิตตอนเริ่มบรรจุใหม่ ถ้าจะทำเรื่องอุทธรณ์เป็นตำแหน่งนักบัญชี เข้าใจว่า ก.ม. คงจะเปลี่ยนให้ แต่เห็นว่าระเบียบ P.C. จะเริ่มนำมาใช้ในมหาวิทยาลัยในปี ๒๕๒๐ จึงรอเรื่องไว้ เนื่องจากปริมาณงานที่ดิฉันทำงานอยู่มีปริมาณงานมาก ควบคุมการใช้จ่ายเงินงบประมาณประจำปี ประมาณ ๒๗ ล้านบาท และเงินพวก

งบประมาณ ๑,๐๐๐,๐๐๐ บาท และเงินอุดหนุนวิจัย ๔๕ โครงการ

ในปี พ.ศ. ๒๕๒๐ เริ่มใช้ระเบียบ P.C. ก.ม. ได้วิเคราะห์ตำแหน่ง และได้ วิเคราะห์ ตำแหน่งให้เป็น ตำแหน่งเจ้าหน้าที่ การเงิน และ บัญชี ๓ (๑) ปัจจุบันนี้ ดิฉันได้เปลี่ยนเป็นตำแหน่งเจ้าหน้าที่การเงินและบัญชี ๔ ดิฉันจะขอเปลี่ยนเป็นตำแหน่งบัญชี ๔ ซึ่งเป็นตำแหน่งเริ่มระดับ ๓ จะได้หรือไม่
ตอบ

โดยที่กฎทบวงฉบับที่ ๒ (พ.ศ. ๒๕๑๕) ออกตามความในพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือนในมหาวิทยาลัย พ.ศ. ๒๕๐๗ ข้อ ๑๒ กำหนดว่า มหาวิทยาลัยใดจะมีตำแหน่งข้าราชการพลเรือนใน มหาวิทยาลัยตำแหน่งใดจำนวนเท่าใด และจะต้องใช้ผู้มีคุณสมบัติเฉพาะสำหรับตำแหน่งอย่างไร ให้ ก.ม. กำหนดโดยให้คำนึงถึงลักษณะหน้าที่และความรับผิดชอบ ปริมาณและคุณภาพของงาน และข้อ ๑๔ กำหนดว่า ในกรณีที่ลักษณะหน้าที่และความรับผิดชอบ ปริมาณและคุณภาพของงานของตำแหน่งข้าราชการ

ราชการพลเรือนในมหาวิทยาลัยตำแหน่งใดที่ ก.ม. กำหนดเปลี่ยนแปลงไป ให้ ก.ม. พิจารณาปรับปรุงการกำหนดตำแหน่งนั้นเสียใหม่ให้เหมาะสม

ดังนั้น หากกรณีที่ผ่านมาเป็นเรื่องลักษณะหน้าที่และความรับผิดชอบเปลี่ยนแปลงไปแล้ว กรณีก็อาจขอให้ ก.ม. พิจารณา กำหนดตำแหน่งใหม่ให้ เหมาะสมได้ ตามข้อกำหนดดังกล่าวข้างต้น

อนึ่ง หากท่านมีคุณสมบัติเฉพาะสำหรับตำแหน่ง นักบัญชี ๔ หรือท่านไม่มีคุณสมบัติเฉพาะสำหรับตำแหน่ง นักบัญชี ๔ แต่ ก.ม. อนุมัติให้แต่งตั้งท่านให้ดำรงตำแหน่ง นักบัญชี ๔ ได้แล้ว และมีตำแหน่งนักบัญชี ๔ วางลงอธิการบดีผู้บังคับบัญชา ก็อาจส่งย้ายท่านไปดำรงตำแหน่ง นักบัญชี ๔ ได้เช่นกัน

การรับรองสำเนาหนังสือราชการ

ผู้ถาม : นายสรายุพงษ์ สิงห์สุกรวั

กระผมมีความประสงค์ใคร่ขอ รบกวน เกี่ยวกับเรื่องการรับรองสำเนาหนังสือราชการของส่วนราชการต่าง ๆ ว่า ผู้มีหน้าที่ต้องลงนามรับรองสำเนาหนังสือราชการนั้น คือใคร? ขณะนี้เท่าที่กระผมสังเกตดูรู้สึกว่าจะเป็นใครก็ได้ ถ้าเป็นข้าราชการ ระดับ ๒ ขึ้นไป ก็ มีอำนาจรับรองสำเนา

หนังสือราชการของส่วนราชการนั้น ๆ ได้ กระผมจำได้แต่เดิมระเบียบงานสารบรรณกำหนดไว้ว่า ผู้ที่จะรับรองสำเนา หนังสือราชการ ได้นั้น จะต้องเป็นข้าราชการตำแหน่งประจำแผนกขึ้นไป แต่ขณะนี้ข้าราชการตำแหน่งประจำแผนกตามระบบ พ.ช. ไม่มีแล้ว และข้าราชการทั่วไปเข้าใจว่าข้าราชการระดับ ๒ เท่ากับประจำแผนกเดิม จึงขอเรียนถามว่าความเข้าใจนี้เป็นการถูกต้องหรือไม่ และขณะนี้ ก.พ. ได้ กำหนดให้ ตำแหน่ง เสมียนเดิม เลื่อนได้ถึงระดับ ๓ แล้ว จึงขอทราบว่า มีระเบียบกำหนดเกี่ยวกับเรื่องนี้ไว้อย่างไร หรือไม่

ตอบ

เรื่องการรับรองสำเนาหนังสือราชการนั้น ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยงานสารบรรณ พ.ศ. ๒๕๐๖ กำหนดว่า สำเนาหนังสือราชการให้มีคำรับรองว่า “สำเนาถูกต้อง” โดยให้เจ้าหน้าที่ผู้เกี่ยวข้องตั้งแต่ชั้นประจำแผนกขึ้นไปเป็นผู้ลงชื่อรับรองพร้อมทั้งลงตำแหน่งด้วย สำหรับผู้ที่ดำรงตำแหน่งประจำแผนกโดยทั่วไปแต่เดิมก็คือข้าราชการพลเรือนสามัญชั้นตรี ส่วนเรื่องที่ว่าข้าราชการพลเรือนสามัญชั้นตรีจะเทียบกับตำแหน่งข้าราชการพลเรือนในระดับใดนั้น “ได้มีมติ ก.พ. โดยหนังสือสำนักงาน ก.พ. ที่ สร ๑๐๐๓/ว ๓๒ ลงวันที่ ๒๔ กันยายน ๒๕๑๘” กำหนดการเทียบคุณสมบัติเฉพาะ สำหรับ ตำแหน่ง ต่าง ๆ เพื่อสิทธิในการสมัครสอบหรือรับคัดเลือกไว้ว่า ผู้ดำรงตำแหน่งในระดับ ๒ ให้เทียบกับการเป็นข้าราชการพลเรือนสามัญชั้นตรี ดังนั้น หากจะนำเรื่องนี้มาเทียบเคียงแล้ว ข้าราชการพลเรือนสามัญผู้ดำรงตำแหน่งระดับ ๒ ขึ้นไป ก็อาจรับรองความถูกต้องของหนังสือราชการได้

การเลื่อนตำแหน่ง

ผู้ถาม : นายเออม ฤทธิภักดี

ข้าพเจ้าทราบจากหนังสือพิมพ์ว่า มีข้าราชการกระทรวงสาธารณสุข จำนวนมาก เรียกร้องให้เปิดสอบเลื่อนระดับ ๓ ด้วยเหตุว่า พวกเขาเป็นผู้มีคุณสมบัติเฉพาะสำหรับตำแหน่งในระดับ ๓ ครบถ้วน และที่สำคัญที่สุดก็คือ อัตราเงินเดือนเต็มขั้นสูงของตำแหน่งในระดับ ๒ ก.พ. ได้กำหนดตำแหน่งระดับ ๓ ให้แล้ว หากพวกเขาไม่ได้เลื่อนขึ้นดำรงตำแหน่งในระดับ ๓ เขาเหล่านั้นก็หมดสิทธิที่จะได้รับการ พิจารณาเลื่อนขั้น เงินเดือน ทั้งกรณี ปกติ และ พิเศษ ซึ่งเป็นการบั่นทอนกำลังใจ ในการ ปฏิบัติงาน และ ทำ ลาย ค่า ครองชีพ ทั้งครอบครัวของข้าราชการผู้น้อยตลอดถึงความอับอายเพื่อนร่วมงานเป็นอย่างยิ่ง เพราะเสมือนหนึ่งเป็นข้าราชการที่ถูกลงโทษทางอ้อมโดยไม่มีเหตุผลใดๆ

วาระสาร ข้าราชการ ซึ่งเป็นสื่อกลางระหว่างข้าราชการ ตามวัตถุประสงค์ มีทางใดบ้างที่จะปิดเป้าแนะนำชี้แจง ความเดือดร้อนของข้าราชการดังกล่าวได้ ขอได้โปรดอนุเคราะห์ด้วย

ตอบ

โดย ที่ปัจจุบัน ก.พ. ได้มีมติให้ กำหนด ตำแหน่ง ข้าราชการพลเรือนสามัญ ตำแหน่งในสายงาน ที่เริ่มต้น จาก ระดับ ๑ และระดับ ๒ ให้เป็นระดับสูงขึ้นถึงระดับ ๓ ได้ทุกตำแหน่ง และกำหนดให้ผู้บังคับบัญชาพิจารณาเลื่อนข้าราชการพลเรือนสามัญผู้ดำรงตำแหน่งในระดับ ๒ ซึ่งได้รับเงินเดือนไม่ต่ำกว่า ขั้นต่ำ ของ ระดับ ๓ ขึ้น แต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งในระดับ ๓ ของสายงานดังกล่าวได้ โดยวิธีคัดเลือกทั้งนี้ตามนัยหนังสือสำนักงาน ก.พ. ที่ สร ๐๗๐๕/ว ๖ ลง วันที่ ๓๑ มีนาคม ๒๕๒๑ และที่ สร ๐๗๐๕/ว ๘ ลงวันที่ ๓๑ มีนาคม ๒๕๒๑ ดังนั้นปัญหาเรื่องการเปิดสอบเพื่อเลื่อนตำแหน่งเป็นระดับ ๓ ตามคำถามนี้จึงน่าจะหมดไป แล้ว

การเลื่อนตำแหน่ง

ผู้ถาม : นายวิเชียร มุสิกวัน

ด้วยข้าพเจ้า เป็น ข้าราชการพลเรือนสามัญ ตำแหน่งเจ้าหน้าที่ธุรการ ๑ อัตราเงินเดือน ๑,๑๕๐ บาท สำนักงานป่าไม้เขตบ้านโป่ง โดยสอบแข่งขันวิชาข้าราชการพลเรือนสามัญชั้นตรี ตำแหน่งประจำแผนกของกรมป่าไม้ได้ลำดับที่ ๑๕๙ ได้รับการสนับสนุนจากผู้บังคับบัญชาขอเลื่อนและแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งในระดับสูงขึ้น เป็นเจ้าหน้าที่ธุรการ ๒ โดยที่ข้าพเจ้าได้รับเงินเดือนยังไม่ถึงขั้นต่ำของระดับ จะถือหลักปฏิบัติตามนัยหนังสือสำนัก

งาน ก.พ. ที่ สร ๑๐๐๔/ว ๓๑ ลงวันที่ ๒๒ กันยายน ๒๕๑๘ หรือที่ สร ๑๐๐๔/ว ๓๘ ลงวันที่ ๔ พฤศจิกายน ๒๕๑๘ หรือ ที่ สร ๑๐๐๓/ว ๘ ลงวันที่ ๑๙ สิงหาคม ๒๕๑๙ ได้หรือไม่ได้ประการใดหรือไม่

ตอบ

โดยที่คุณเคยสอบแข่งขัน เพื่อ เป็น ข้าราชการพลเรือนชั้นตรีได้ตามพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๔๘๗ มาแล้ว ดังนั้น ถ้าคุณมีคุณสมบัติตรงตามคุณสมบัติเฉพาะสำหรับตำแหน่งใดในระดับ ๒ หรือระดับ ๓ ที่ว่างอยู่ หรือที่ ก.พ. กำหนดให้เป็นตำแหน่งในระดับ ๒ หรือระดับ ๓ และผู้บังคับบัญชาพิจารณาเห็นว่าคุณเป็นผู้มีความรู้ความสามารถ และความประพฤติเหมาะสมที่จะแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งนั้น ผู้บังคับบัญชาก็อาจพิจารณาก็คัดเลือกเลื่อนขึ้นแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งดังกล่าวในระดับ ๒ หรือระดับ ๓ ได้ ทั้งนี้ ตามนัยหนังสือสำนักงาน ก.พ. ที่ สร ๑๐๐๔/ว ๓๘ ลงวันที่ ๔ พฤศจิกายน ๒๕๑๘ ประกอบหนังสือสำนักงาน ก.พ. ที่ สร ๐๗๐๔/ว ๖ ลงวันที่ ๓๑ มีนาคม ๒๕๒๑ และหากคุณได้รับเงินเดือนยังไม่ถึงขั้นต่ำของเงินเดือนสำหรับตำแหน่งที่ได้เลื่อนขึ้น คุณก็มีสิทธิได้ปรับอัตราเงินเดือนให้สูงขึ้น ๑ ขั้น ได้ตามนัยมติหนังสือสำนักงาน ก.พ. ที่ สร ๑๐๐๓/ว ๘ ลงวันที่ ๑๙ สิงหาคม ๒๕๑๘ แต่สำหรับกรณีได้เลื่อนขึ้นแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งในระดับ ๒ และได้รับเงินเดือนยังไม่ถึงขั้นต่ำของเงินเดือนสำหรับตำแหน่งในระดับ ๒ คุณมีสิทธิได้ปรับอัตราเงินเดือนให้ได้รับใน ขั้นต่ำ ของ เงินเดือน สำหรับ ตำแหน่งใน ระดับ ๒ ได้เลย ทั้งนี้ตามนัยหนังสือสำนักงาน ก.พ. ที่ สร ๐๗๐๓/ว ๘ ลงวันที่ ๓๑ มีนาคม ๒๕๒๑

๓๒

การขออนุมัติ ก.พ. เพื่อปรับขยายตำแหน่งระดับ ๒ เป็นระดับ ๓ ยังจำเป็นอยู่หรือไม่

ผู้ถาม : สมาชิกเลขที่ ๒๔๖๗

ทาง กรม ฯ ได้ อนุมัติ ให้ กระผม ทำ รายละเอียด คำชี้แจง เพื่อ ขอ ปรับ ขยาย ตำแหน่ง จาก ตำแหน่งเจ้าหน้าที่ชลประทาน ๒ เป็นตำแหน่งเจ้าหน้าที่ชลประทาน ๓ เพื่อขออนุมัติ ก.พ. และได้จัดทำเสนอกรมไปแล้วตั้งแต่ ๑๓ มิถุนายน ๒๕๒๐ และคาดว่าทางกรม ฯ คงจะส่งเรื่องมายัง ก.พ. เพื่อพิจารณาอนุมัติต่อไปแล้ว

กระผมเองก็ขึ้นได้ว่าถ้าอยากจะทำผลเร็วจะต้องรบกวนมาทางผู้จัดการวารสารซึ่งทำงานใกล้ชิดกับสำนักงาน ก.พ. คงจะติดตามผลคงจะดีแน่ จึงได้ดำเนินการมาโดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้บังคับบัญชาได้คาดหมายว่ากระผมคงมีทางได้ปรับเป็นระดับ ๓ แน่แน่นอน ๑๐๐% จึงทำให้อยากทำผลเร็วขึ้น แต่ถ้าความหวังมีน้อยก็จะไม่กระตือรือร้นเท่าใดนักและหวังว่าคงได้รับการอภัย ถ้าหากการรบกวนนี้นอกเหนือจากทางไปบ้าง กระผมเองก็รู้สึกวิตกเป็นอยู่อย่างยิ่ง

ตอบ

ก.พ. ได้มีมติตามหนังสือสำนักงาน ก.พ. ที่ สร ๐๗๐๕/ว ๖ ลงวันที่ ๓๑ มีนาคม ๒๕๒๑ ข้อ ๑ ว่า ตั้งแต่วันที่ ๑ เมษายน ๒๕๒๑ ตำแหน่งในสายงานที่เริ่มต้นจากระดับ ๑ และระดับ ๒ ให้กำหนดตำแหน่งเป็นระดับสูงขึ้นถึงระดับ ๓ ได้ทุกตำแหน่ง ดังนั้นตั้งแต่วันดังกล่าวเป็นต้นมา การเลื่อนข้าราชการขึ้นแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งระดับ ๒ หรือระดับ ๓ ผู้บังคับบัญชาจึงอาจพิจารณาเลื่อนขึ้นแต่งตั้งในอัตราที่ผู้นั้นครองอยู่ได้ โดยไม่ต้องรอตำแหน่งว่างหรือขออนุมัติ ก.พ. เพื่อปรับขยับระดับตำแหน่งเป็นระดับ ๒ หรือระดับ ๓ อีก กรณีตามปัญหาของคุณจึงได้มีการปรับขยายตำแหน่งจากระดับ ๒ เป็นระดับ ๓ แล้ว ตามนัยมติ ก.พ. ข้างต้น

ที่ข้าว่าออกกระเบียนให้ข้าราชการ
ที่มีอายุ ๕๕ ปี ถ้าลาออกจะได้สิทธิเท่า
ผู้ที่ครบเกษียณอายุแน่นอนหรือไม่

ผู้ถาม : สมาชิกเลขที่ ๘๑๗

ด้วยปรากฏข่าวในหน้าหนังสือพิมพ์เมื่อเร็วๆ นี้มีใจความว่า ก.พ. กำลังร่างกฎหมายเกี่ยวกับข้าราชการให้เกษียณอายุราชการ ๕๕ ปี แทน ๖๐ ปี ผู้มีอายุยังไม่ถึง ๖๐ ปี ประสงค์จะลาออกทางราชการจะถือเสมือนทำงานครบ ๖๐ ปี ข่าวนี้จะเป็นความจริงหรือไม่ เพราะผมรับราชการมานานจน

บัดนี้เป็นหนี้เป็นสินต้องเสียดอกเบี้ยจะเป็นเงินไม่น้อยขึ้นรับราชการครบ ๖๐ ปี มีทางตายอย่างเดียวจะออกตอนนี้อาเงินสะสมไปใช้หนี้ก็ไม่พอ ประการสำคัญ เมื่อออกแล้วบำเหน็จบำนาญจะได้น้อยไม่พอยังชีพ จึงรอความหวังจากการพิจารณาของ ก.พ. อยู่ ถ้า ก.พ. แก่กฎหมายอย่างเป็นทางการในหน้าหนังสือพิมพ์ได้ จะเป็นการช่วยเหลือข้าราชการผู้น้อย และจะขอเป็นคนแรกที่สนับสนุนความเห็นของ ก.พ. ด้วย

ตอบ

ปัญหานี้ได้ตอบลงในวารสารข้าราชการ ฉบับที่ ๘ ประจำเดือนกันยายน ๒๕๒๑ คอลัมน์ปัญหาระเบียบข้าราชการพลเรือน หน้า ๔๔ แล้ว

พนักงานที่ดิน ๔ เลื่อนเป็นพนักงานที่ดิน ๕
ต้องสอบหรือไม่

ผู้ถาม : สมาชิกเลขที่ ๑๓๓๘

กระผมขอเรียนถามดังนี้ เดิมสอบแข่งขันชั้นตรีรุ่นเก่าได้ และเมื่อวันที่ ๙ ก.ย. ๒๕๑๘ ได้รับการปรับเป็นระดับ ๓ ต่อมาสอบคัดเลือกเลื่อนเป็นระดับ ๔ ขณะนี้ได้รับเงินเดือน ๓,๒๒๐ บาท

ดำรงตำแหน่งพนักงานที่ดินอำเภอนครไทย

กระผมจะมีสิทธิ์ ได้รับการปรับเป็นระดับ ๕ ได้หรือไม่ ทางกรมเจ้าสังกัด จะพิจารณาให้หรือไม่ ข้าราชการแบบกระผมมีมากท่านด้วยกัน ขอทราบ รายละเอียด จากท่านได้ กรุณา แจ้งให้ทราบด้วย จัก ขอบพระคุณยิ่ง

ตอบ

โดยที่คุณดำรงตำแหน่งพนักงานที่ดิน ๕ ซึ่งเป็น ตำแหน่งในสายงานที่เริ่มต้นจากระดับ ๑ การจะเลื่อนขึ้น ดำรงตำแหน่งพนักงานที่ดิน ๕ จึงจะต้องมีตำแหน่งพนักงานที่ดิน ๕ ว่าง และเลื่อนโดยการสอบคัดเลือก หรือขอ อนุมัติ ก.พ. เพื่อทำการคัดเลือก ผู้บังคับบัญชาจะส่งเลื่อน เมื่อคุณได้รับเงินเดือนไม่ต่ำกว่าขั้นค่าของระดับ ๕ ตามบัญชี ๕ แห่งหนังสือสำนักงาน ก.พ. ที่ สร ๐๑๐๔/ว ๔ ลงวันที่ ๓๑ มีนาคม ๒๕๒๑ หาได้ไม่

จำกัดระยะเวลาการเลื่อนระดับตำแหน่ง

ผู้ถาม : ข้าราชการกรมอนามัยผู้หนึ่ง

กรมอนามัยมีมติให้ระงับการย้าย สับเปลี่ยน รับโอน ให้โอนข้าราชการ และไม่ให้มีการเลื่อน ระดับตำแหน่ง ระยะระหว่าง ๑ กันยายน ๒๕๒๐ - ๕ ตุลาคม ๒๕๒๐ รวมทั้งการดำเนินการดังกล่าว ที่มีผลย้อนหลังในช่วงระยะเวลาดังกล่าวด้วย ทั้งนี้

๓๕

เพื่อให้การจัดทำบัญชีถือจ่ายชั่วคราว สำหรับการ เลื่อนขั้นเงินเดือนข้าราชการประจำปีสามารถปฏิบัติงานได้คล่องตัวและถูกต้อง

เรื่องนี้ ดิฉันมีความข้องใจอยากจะถามปัญหา และแสดงความคิดเห็นดังนี้

๑. การสั่งระงับดังกล่าว มีผลทำให้ข้าราชการ ที่อยู่ในข่ายที่จะได้รับ การ พิจารณาเลื่อน ระดับตำแหน่งสูงขึ้นในช่วง ระยะเวลาที่สั่งระงับใน เดือนกันยายน ๒๕๒๐

๒. การที่กรมมีมติออกมาเช่นนี้ ถ้าหากมี ข้าราชการจำนวนหนึ่ง ที่อยู่ในข่ายที่จะได้รับการ พิจารณาเลื่อนระดับสูงขึ้น ในช่วงระยะเดือน กันยายน ๒๕๒๐ คือ มีตำแหน่งที่จะเลื่อน ผ่าน หลักเกณฑ์เกี่ยวกับการสอบ มีคุณสมบัติตรงตาม มาตรฐานตำแหน่ง เหลือเพียงการพิจารณาของ ผู้บังคับบัญชาที่มีอำนาจสั่งเลื่อน ในแง่ ว่าเป็นผู้มี ความรู้ความสามารถเหมาะสมเท่านั้น การที่กรมมี มติเช่นนี้ อาจมีผลทำให้ข้าราชการจำนวนหนึ่งที่ได้รับเงินเดือนยังไม่ถึง ขั้นค่าของ ระดับที่จะเลื่อน เสียประโยชน์อันพึงจะได้รับในการปรับเงินเดือน ๑ ขั้นก่อนเลื่อนขั้นเงินเดือนประจำปี การสั่งของกรม เช่นนี้ ดิฉันคิดว่าเป็นการขัดต่อความมุ่งหมายของ กฎหมาย ระเบียบ ข้าราชการ พลเรือน ที่ ต้องการให้ ข้าราชการได้รับเงินเดือนตามงาน หรือตามหน้าที่ ความรับผิดชอบและเป็นการสั่งที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย

และไม่เป็นการสมควร ไม่รักษาลประโยชน์ของ
ข้าราชการ ใช้หรือไม่

ตอบ

การแต่งตั้งข้าราชการผู้สอบคัดเลือกได้ หรือผู้ได้
รับคัดเลือก ให้ดำรงตำแหน่งในระดับที่สูงขึ้น ผู้บังคับ
บัญชาอาจแต่งตั้งได้ หากพิจารณาเห็นว่าข้าราชการผู้นั้นเป็น
ผู้มีความรู้ ความสามารถ และความประพฤติเหมาะสม ทั้งนี้
ตามนัยมาตรา ๕๑ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการ
พลเรือน พ.ศ. ๒๕๑๘ และถ้าผู้ที่ได้รับแต่งตั้งนั้นได้รับเงิน
เดือนยังไม่ถึงขั้นค่าของเงินเดือนสำหรับตำแหน่งที่ได้เลื่อน
ขึ้นก็มีสิทธิได้ปรับอัตราเงินเดือนให้ ได้รับสูงขึ้น อีก ๑ ขั้น
ตั้งแต่วันที่ ได้เลื่อนขึ้นแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งในระดับที่สูง
ขึ้น ตามนัยข้อ ๑ แห่งหนังสือสำนักงาน ก.พ. ที่ สร ๑๐๐๓/
ว ๘ ลงวันที่ ๑๘ สิงหาคม ๒๕๑๘ ดังนั้น การที่กรมมีมติให้
ระดับการเลื่อนระดับตำแหน่ง ในระหว่างวันที่ ๑ กันยายน
—๕ ตุลาคม จึงอาจทำให้ข้าราชการผู้ได้เลื่อนตำแหน่งต้อง
เสียโอกาสที่จะได้ ปรับอัตรา เงินเดือนให้ ได้รับ สูงขึ้นอีก ๑
ขั้น ก่อนการเลื่อนขึ้นเงินเดือนประจำปีตามปกติได้ และ
ในทางปฏิบัติ ผู้บังคับบัญชา น่าจะได้พิจารณาแต่งตั้งโดยไม่
จำเป็นต้องจำกัดระยะเวลาไว้ดังกล่าว

**ผู้ดำรงตำแหน่งระดับ ๕ อยู่ก่อน ๑ เมษายน
๒๕๒๑ จะได้ปรับเป็นระดับ ๖ หรือไม่**

ผู้ถาม : ร.ต. วุฒิ กลัปประสิทธิ์

เนื่องจากขณะนี้ ก.พ. กำลังปรับปรุงการ
เลื่อนระดับข้าราชการกันอย่างกว้างขวางมาก โดย

เฉพาะกลุ่มที่เริ่มจากระดับ ๓ ก็จะได้เลื่อนเป็น
ระดับ ๕ ตามมติ ค.ร.ม. และ บทเฉพาะกาล ของ
ก.พ. กันมากมาย ทำให้ข้าราชการที่ดำรงตำแหน่ง
ระดับ ๕ อยู่ก่อนวันที่ ๑ เมษายน ๒๕๒๑ มีความ
คิตน้อยใจอยู่ว่าคนรุ่นหลังเขาได้กันง่าย ๆ เงินเดือน
ก็ได้เร็ว แต่ตนเองซึกว่าจะได้ระดับ ๕ นั้นแสน
ยาก ซึ่งแต่ก่อน ก.พ. อนุมัติให้เฉพาะหัวหน้างาน

ฉะนั้น จึงขอเรียนถามว่า

๑. ก.พ. จะ พิจารณา ปรับปรุง ให้ ผู้ดำรง
ตำแหน่งระดับ ๕ (ในสายงานที่เริ่มจากระดับ ๓)
อยู่ก่อน วันที่ ๑ เมษายน ๒๕๒๑ ได้ เลื่อนเป็น
ระดับ ๖ บ้างหรือไม่ ทั้งนี้ข้าพเจ้ามีความเห็นว่า
เพื่อเป็นกำลังใจแก่ข้าราชการระดับ ๕ รุ่นเก่า ๆ นี้
ก.พ. น่าจะพิจารณาออกเป็นบทเฉพาะกาล เลื่อน
ให้ เพราะมีฉะนั้นแล้วในหน่วยงานก็จะมีแต่ละ
ระดับ ๕ เท่ากันหมด

๒. หากข้าราชการระดับ ๕ จะทำเรื่องขอ
ปรับระดับมา ก.พ. มีแนวโน้มจะให้ง่าย ๆ บ้างไหม
เพราะแล้ว ๆ มา ก.พ. พิจารณาให้ได้ยากเหลือเกิน

ตอบ

๑. โดยที่ มาตรา ๓๖ แห่งพระราชบัญญัติ ระเบียบ
ข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๑๘ บัญญัติว่า ในกรณีที่
ลักษณะ หน้าที่และความรับผิดชอบ ปริมาณและคุณภาพ

ของงาน ของตำแหน่งข้าราชการพลเรือนสามัญตำแหน่งใด
ที่ ก.พ. กำหนดตามมาตรา ๓๒ เปลี่ยนแปลงไป ให้ ก.พ.
พิจารณาปรับปรุงการกำหนดตำแหน่งนั้นเสียใหม่ให้เหมาะสม
ดังนั้น ถ้าส่วนราชการที่คณบดีอยู่พิจารณาเห็นว่า
การที่ผู้ใดบังคับบัญชา ของคุณได้เลื่อน ตำแหน่ง สูงขึ้นเป็น
ระดับ ๔ หรือระดับ ๕ ทำให้ลักษณะ หน้าที่และความรับผิดชอบ
ปริมาณและคุณภาพของงานของตำแหน่งที่คุณ
ครองอยู่เปลี่ยนแปลงไป ก็อาจส่งเรื่องไป ขอให้ ก.พ.
พิจารณากำหนดใหม่ให้เหมาะสมตามนัยบทบัญญัติดังกล่าว
ได้

๒. ส่วนปัญหาว่าจะได้ยากหรือง่ายนั้นขึ้นอยู่กับข้อ
เท็จจริงเป็นเรื่องๆ ไปว่าตำแหน่งนั้นๆ มีความเปลี่ยนแปลง
อย่างไร มากหรือน้อยเพียงใด

ตำแหน่งใดจะอยู่ในสายงานปิด หรือสายงานเปิด

ผู้ถาม : คุณธาดา

กระผมขอเรียนตามปัญหาดังนี้

๑. คำว่าสายงานปิด และสายงานเปิด นั้น
มีกฎเกณฑ์หรือกฎข้อบังคับอย่างไร ถืออะไรเป็น
หลักการพิจารณา

๒. การเปลี่ยนสายงานที่ว่าจะต้องไปดำรง
ตำแหน่ง ๑ ปีนั้น การนับเวลา ๑ ปีนั้น นับระยะ
เวลาที่เคยปฏิบัติงานจะเป็นปีไหนก็ได้ใช่หรือไม่

ตอบ

๑. โดยที่มาตรา ๔๘ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบ
ข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๔๘ บัญญัติว่า ผู้ได้รับแต่งตั้ง
ให้ดำรงตำแหน่งข้าราชการพลเรือนสามัญตำแหน่งใด ต้อง
มีคุณสมบัติเฉพาะสำหรับตำแหน่งนั้นตามที่ ก.พ. กำหนดไว้ใน
มาตรฐานกำหนดตำแหน่ง ดังนั้นการพิจารณาว่าตำแหน่ง
ใดอยู่ในสายงานปิดหรือสายงานเปิด จึงต้องพิจารณาที่คุณ
สมบัติเฉพาะสำหรับตำแหน่ง (โดยเฉพาะเรื่องวุฒิ) ของ
ตำแหน่งนั้น ถ้าตำแหน่งใด ก.พ. กำหนดคุณสมบัติเฉพาะ
สำหรับตำแหน่งว่าให้แต่งตั้งได้จากผู้มีวุฒิใด โดยเฉพาะ
ไม่เปิดโอกาสให้แต่งตั้งจากผู้วุฒิอื่นแล้ว ตำแหน่งนั้นก็
จัดอยู่ในสายงานปิด เช่น ตำแหน่งนิติกร จัดอยู่ในสายงาน
ปิด เพราะจะแต่งตั้งได้จากผู้วุฒิทางกฎหมายเท่านั้น ส่วน
ตำแหน่งที่ แต่งตั้งได้โดยไม่จำกัดวุฒิ ของผู้ดำรงตำแหน่งก็
จัดอยู่ในสายงานเปิด

๒. การนับเวลา ที่ได้ปฏิบัติ ราชการเกี่ยวกับงานที่
จะเลื่อนตำแหน่งสูงชน หรืองานอื่นที่เกี่ยวข้องมาแล้วไม่
น้อยกว่า ๑ ปี เพื่อประโยชน์ ในการเลื่อนตำแหน่งและ
เปลี่ยนสายงานนั้น จะนับจากปีใดในช่วงเวลาที่ปฏิบัติงาน
นั้นอยู่ก็ได้

ผู้ตอบปัญหาประจำ

สำนักงาน ก.พ.

วันชัย	ตันติสุข
สมเกียรติ	ชุมวิสูตร
ศรณิดา	เกิดผล

กรมบัญชีกลาง

หาสุชนิตย์	ปิ่นเพชรวิ
สมพงษ์	วันนสระ

เครื่องราชอิสริยาภรณ์ไทย

เครื่องราชอิสริยาภรณ์อันเป็นที่เชิดชูยิ่งช้างเผือก
กับ
เครื่องราชอิสริยาภรณ์อันมีเกียรติยศยิ่งมงกุฎไทย

โดย นายสุพรรณ คาราวงษ์

คำนำ

เมื่อวันที่ ๒ พฤศจิกายน ๒๕๒๑ ข้าพเจ้าได้รับแจ้งจากท่านผู้อำนวยการกองวิชาการ สำนักงาน ก.พ. ในฐานะบรรณาธิการวารสารข้าราชการ ว่ามีความประสงค์ที่จะให้ข้าพเจ้าเขียนบทความเรื่องเครื่องราชอิสริยาภรณ์ เพื่อนำลงในวารสารข้าราชการฉบับนี้

ข้าพเจ้าพิจารณาแล้วเห็นว่า เครื่องราชอิสริยาภรณ์ “เป็นเครื่องหมายประดับสำหรับเกียรติยศและบำเหน็จความชอบ” ที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ พระราชทานแก่บุคคลผู้บำเพ็ญคุณประโยชน์อย่างยิ่งแก่ประเทศชาติและประชาชน จึงมีความสำคัญต่อขวัญและความภาคภูมิใจของข้าราชการผู้ได้รับพระราชทานอย่างหาที่สุดมิได้ และคงจะมีเพื่อนข้าราชการอีกเป็นจำนวนไม่น้อยที่ประสงค์จะได้รับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับประวัติความเป็นมา และการประดับเครื่องราชอิสริยาภรณ์ที่ตนได้รับพระราชทานนั้น ๆ ข้าพเจ้าจึงได้ตอบรับและเขียนบทความนี้ขึ้น

และ ข้าพเจ้าขอตั้งความหวังไว้ด้วยว่า บทความเรื่องนี้จะอำนวยประโยชน์แก่เพื่อนข้าราชการบ้างตามสมควร และใคร่ขอทำความเข้าใจไว้ในเบื้องต้นว่า เครื่องราชอิสริยาภรณ์ไทยนั้นมีหลายประเภท (ชนิด) แต่ที่บทความนี้กล่าวถึงเพียง ๒ ชนิด คือ เครื่องราชอิสริยาภรณ์อันเป็นที่เชิดชูยิ่งช้างเผือกกับเครื่องราชอิสริยาภรณ์อันมีเกียรติยศยิ่งมงกุฎไทย ก็ด้วยพิจารณาเห็นว่า เป็นเครื่องราชอิสริยาภรณ์ที่ทรงพระราชทานเป็นเครื่องหมายประดับสำหรับเกียรติยศและบำเหน็จความชอบ แก่ข้าราชการเนื่องในโอกาสงานพระราชพิธีเฉลิมพระชนมพรรษาทุก ๆ ปี สำหรับเครื่องราชอิสริยาภรณ์ประเภท (ชนิด) อื่น ๆ ที่ยังมีได้กล่าวถึงนั้น หากมีโอกาสข้าพเจ้าจะได้นำเรื่องราวมาเสนอเพื่อนข้าราชการต่อไป.

(สุวรรณ คาราวงษ์)

๑๕ พฤศจิกายน ๒๕๒๑

เครื่องราชอิสริยาภรณ์อันเป็นที่เชิดชูยิ่งช้างเผือก
มหาปรมาภรณ์ช้างเผือก

Knight Grand Cordon (Special Class) of the Most Exalted Order of the White Elephant.

ดวงตราด้านหลังเป็นรูปช้างโอราพัดลงยาสีขาวอยู่บนพื้นทองในดอกบัวบาน กลีบ
ลงยาสีชมพูสลับแดง เกสรเงิน รอบนอกมีกระจังทองลงยาสีเขียวสีกด มีรัศมีเปลวเงิน
ตามระหว่าง ด้านหลังเปลี่ยนรูปช้างเป็นอักษรปรมาภิไธยย่อ ม.ป.ร. ลงยาสีแดง เบื้อง
บนมีฉัตรโลมเงินและพระมหามงกุฎทองมีรัศมี ห้อยกับแพรแถบขนาดกว้าง ๑๐ เซนติเมตร
สีแดงริมเขียวมีราวเหลืองรวนาเงินขนาดเล็กควบคั่นทั้งสองข้าง สะพายบ่าซ้ายเฉียงลงทาง
ขวา กับมีดาราด้านหลังอย่างดวงตรา แต่ย่อมกว่าซ่อนอยู่บนรัศมีเงิน จำหลักเป็นเพชร
สร้างสี่แฉกรัศมีทองสีแฉก ประดับที่อกเสื้อเบื้องซ้าย สำหรับพระราชทานสตรีนั้น ดวงตรา
ดารา และสายสะพายมีขนาดย่อมกว่า

เครื่องหมายแพรวแถบและดุมของเครื่องราชอิสริยาภรณ์ช้างเผือกและมงกุฎไทย

มปช.

มวม.

ปช.

ปม.

ทช.

ทม.

ตช.

ตม.

จช.

จม.

บช.

บม.

เครื่องราชอิสริยาภรณ์อันมีเกียรติยศยิ่งมงกุฎไทย

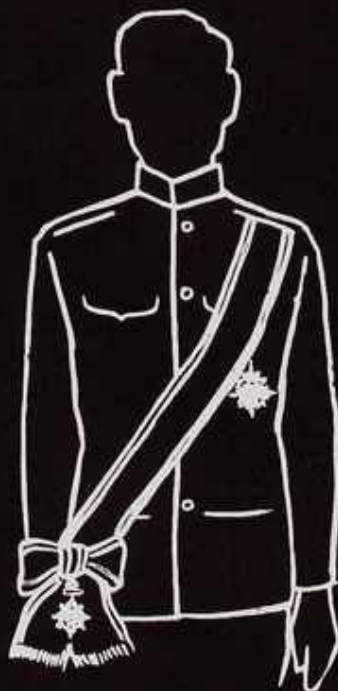
มหาวชิรมงกุฎ

Knight Grand Cordon of the Most Noble Order of the Crown of Thailand.

ดวงตราเป็นกลีบบัวทอง แวลงยาสีแดงสี่กลีบ มีพระมหาวชิราวุธเงินแทรกสลัตามระหว่าง กลางดวงตรามีอักษรพระปรมาภิไธยย่อ ร.ร. กับเลข ๖ เป็นเพชรสร้างมีเนื้อเงินล้อมรอบอยู่ภายใต้พระมหามงกุฎทอง เบื้องบนมีพระเศวตฉัตรรัศมีทอง ห้อยกับแพรแถบขนาดกว้าง ๑๐ ซม. สีครามแก้มริ้วแดงริ้วขาวอยู่ริมทั้งสองข้าง สายสะพายบ่าซ้ายเฉียงลงทางขวา

กับมีดาราเป็นรัศมีเงินสี่ทิศ มีรัศมีสายฟ้าทองแทรกสลัตามระหว่างกลางดาราเหมือนอย่างดวงตรา แต่อักษรพระปรมาภิไธยย่อประดับเพชร และไม่มีพระเศวตฉัตรประดับที่อกเสื้อเบื้องซ้าย

สำหรับพระราชทานสตรี ดวงตรา ดารา และสายสะพาย มีขนาดย่อมกว่า ใช้ขนาดกว้าง ๗.๕ ซม.

เครื่องราชอิสริยาภรณ์ อันเป็นที่เชิดชูยิ่งช้างเผือก

(The Most Exalted Order Of The White Elephant)

* สุวรรณ คาราวงษ์

คำว่า “เครื่องราชอิสริยาภรณ์” นี้ ปรากฏใช้เป็นครั้งแรกเมื่อปี พ.ศ. ๒๔๓๒ ในพระราชบัญญัติเครื่องราชอิสริยาภรณ์ ร.ศ. ๑๐๘ ซึ่งมีความหมายว่า “เป็นเครื่องหมายประดับสำหรับเกียรติยศและบำเหน็จความชอบ” โดยเฉพาะ การกำหนดวิธีประดับเครื่องราชอิสริยาภรณ์กับเสื้อตามแบบของฝรั่งนั้น สมเด็จพระยาดำรงราชานุภาพ ได้ทรงพระนิพนธ์ไว้ในหนังสือเรื่องตำนานเครื่องราชอิสริยาภรณ์สยามว่า “เครื่องอิสริยาภรณ์ซึ่งใช้ติดประดับกับเสื้อ เป็นของคิดขึ้นในยุโรปหลายร้อยปีมาแล้ว เดิมทีเดียวใช้เป็นเครื่องหมายหมู่คณะพวกผู้ดีซึ่งสมათาน ถือธรรมเนียมปฏิบัติอันเดียวกัน ต่อมาสันตปาปาผู้เป็นประธานแห่งคริสตศาสนา ณ กรุงโรมคิดอนุโลมทำเป็นรูปไม้กางเขน ให้เป็นเครื่องหมายของพวกทหารครูเสดซึ่งรับอาสาไปรบพุ่ง เพื่อจะชิงประเทศปาเลสไตน์ ซึ่งเป็นดินแดนถิ่นฐานของพระเยซู ให้พ้นจากเงื้อมมือของพวกแขกอิสลาม ก็ครั้งนั้นพระเจ้าแผ่นดินและผู้มียศศักดิ์ตามประเทศทั้งหลายในยุโรปพากันไปอาสาเป็นทหารครูเสดมากมายหลายประเทศ เครื่องหมายอันนั้นต่อมาจึงใช้ประดับแสดงเกียรติแพร่หลายไปในนานาประเทศ ครั้นจำเนียรกาลนานมาประเทศต่าง ๆ ก็เลยคิดอนุโลมทำเป็นเครื่องอิสริยาภรณ์สำหรับประเทศนั้น ๆ แล้วเอาอย่างทำตามกันต่อไปในประเทศอื่น ๆ มักเป็นของซึ่งพระเจ้าแผ่นดินพระราชทานเป็นเครื่องหมายเกียรติยศและบำเหน็จความชอบ ใช้เป็นประเพณีสืบมาจนทุกวันนี้ ส่วนประเทศทั้งหลายทางเอเชียก็มีเครื่องประดับสำหรับหมายเกียรติยศและบำเหน็จความชอบมาแต่โบราณด้วยกันทุกประเทศ แต่ใช้เป็นอย่างอื่น การที่ใช้เครื่องอิสริยาภรณ์ตามแบบอย่างฝรั่ง เกิดขึ้นในประเทศสยามนี้ก่อน แล้วประเทศอื่น เช่น ประเทศญี่ปุ่นและประเทศจีนจึงได้คิดขึ้นเมื่อภายหลังเป็นอันดับมาจนเดี๋ยวนี้ นับได้ว่ามีด้วยกันหมดทุกประเทศ” เครื่องราชอิสริยาภรณ์ที่พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงสร้างขึ้นในครั้งแรกนี้ ทรงสร้างอย่างดาราตราตำแหน่ง และเมื่อปี พ.ศ. ๒๔๐๔ จึงได้ทรงสร้างดาราช้างเผือกอันเป็นต้นเค้าของเครื่องราชอิสริยาภรณ์อันเป็นที่เชิดชูยิ่งช้างเผือกนี้ขึ้น ต่อมาพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้า

* ปัจจุบันรับราชการในตำแหน่งผู้อำนวยการกอง กองประกาศิต สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี

เจ้าอยู่หัว ได้โปรดเกล้าฯ ให้คิดแบบเปลี่ยนรูปตลอดจนเพิ่มเติมรายละเอียดต่าง ๆ เกี่ยวกับเครื่องราชอิสริยาภรณ์นี้หลายครั้งหลายหน และในที่สุดได้ทรงตราพระราชบัญญัติเครื่องราชอิสริยาภรณ์ช้างเผือก รัตนโกสินทร์ คก ๑๒๘ ซึ่งเป็นพระราชบัญญัติที่ใช้ตลอดมาจนถึงปี พ.ศ. ๒๔๘๔ จึงได้มีการแก้ไขพระราชบัญญัติฉบับดังกล่าวเป็นครั้งสุดท้ายที่ใช้มาจนถึงปัจจุบันนี้ คือ พระราชบัญญัติเครื่องราชอิสริยาภรณ์อันเป็นที่เชิดชูยิ่งช้างเผือก พุทธศักราช ๒๔๘๔ และเพื่อประโยชน์ในทางการศึกษา จึงได้คัดพระราชบัญญัตินี้ลงพิมพ์ไว้ด้วย

พระราชบัญญัติ
เครื่องราชอิสริยาภรณ์อันเป็นที่เชิดชูยิ่งช้างเผือก
พุทธศักราช ๒๔๘๔

ในพระปรมาภิไธยสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวอานันทมหิดล

คณะผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์
(ตามประกาศประธานสภาผู้แทนราษฎร
ลงวันที่ ๔ สิงหาคม พุทธศักราช ๒๔๘๐)
อาทิตย์ทิพอาภา

พล.อ. พิชยนทรโยธิน
ตราไว้ ณ วันที่ ๒๔ ตุลาคม พุทธศักราช ๒๔๘๔
เป็นปีที่ ๘ ในรัชกาลปัจจุบัน

โดยที่สภาผู้แทนลงมติว่า สมควรแก้ไขกฎหมายว่าด้วยเครื่องราชอิสริยาภรณ์อันเป็นที่เชิดชูยิ่งช้างเผือก

จึงมีพระบรมราชโองการให้ตราพระราชบัญญัติขึ้นไว้ โดยคำแนะนำและยินยอมของสภาผู้แทนราษฎร ดังต่อไปนี้

มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้ให้เรียกว่า “พระราชบัญญัติเครื่องราชอิสริยาภรณ์อันเป็นที่เชิดชูยิ่งช้างเผือก พุทธศักราช ๒๔๘๔”

มาตรา ๒ ให้ใช้พระราชบัญญัตินี้ตั้งแต่วันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

มาตรา ๓ ให้ยกเลิกพระราชบัญญัติเครื่องราชอิสริยาภรณ์อันเป็นที่เชิดชูยิ่งช้างเผือก รัตนโกสินทรศก ๑๒๘ และบรรดากฎหมาย กฎและข้อบังคับอื่น ๆ ในส่วนที่มีบัญญัติไว้แล้วในพระราชบัญญัตินี้ หรือซึ่งขัดแย้งกับบทแห่งพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๔ พระมหากษัตริย์ทรงเป็นประธาน ของเครื่องราชอิสริยาภรณ์อันเป็นที่เชิดชูยิ่งช้างเผือก และทรงไว้ซึ่งพระราชอำนาจที่จะพระราชทานและเรียกคืนเครื่องราชอิสริยาภรณ์นี้

มาตรา ๕ เครื่องราชอิสริยาภรณ์นี้สำหรับพระราชทานผู้กระทำความดีความชอบเป็นประโยชน์ แก่ราชการหรือสาธารณชน ตามที่ทรงพระราชดำริเห็นสมควร

มาตรา ๖ เจ้านายหรือผู้มีเกียรติของต่างประเทศอาจได้รับพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์นี้ได้

มาตรา ๗ เครื่องราชอิสริยาภรณ์นี้แบ่งเป็น ๘ ชั้น มีนาม ดังต่อไปนี้

ชั้นสูงสุด มหาปรมาภรณ์ช้างเผือก อักษรย่อ ม.ป.ช.

ชั้นที่ ๑ ประดมาภรณ์ช้างเผือก อักษรย่อ ป.ช.

ชั้นที่ ๒ ทวีติยาภรณ์ช้างเผือก อักษรย่อ ท.ช.

ชั้นที่ ๓ ตริตาภรณ์ช้างเผือก อักษรย่อ ต.ช.

ชั้นที่ ๔ จัตวตาภรณ์ช้างเผือก อักษรย่อ จ.ช.

ชั้นที่ ๕ เบญจมาภรณ์ช้างเผือก อักษรย่อ บ.ช.

ชั้นที่ ๖ เหรียญทองช้างเผือก อักษรย่อ ร.ท.ช.

ชั้นที่ ๗ เหรียญเงินช้างเผือก อักษรย่อ ร.ง.ช.

มาตรา ๘ เครื่องราชอิสริยาภรณ์นี้มีลักษณะ ดังต่อไปนี้ คือ

ชั้นสูงสุด มหาปรมาภรณ์ช้างเผือก

ดวงตราด้านหน้าเป็นรูปช้างไอยราพดลงยาสีขาวอยู่บนพื้นทองในดอกบัวบาน กลีบลงยาสีชมพู สลับแดงเกสรเงิน รอบนอกมีกระจังทองลงยาสีเขียวสีกิต มีรัศมีเปลวเงินตามระหว่าง ด้านหลังเปลี่ยนรูปช้างเป็นอักษรพระปรมาภิไธยย่อ ม.ป.ร. ลงยาสีแดง เบื้องบนมีอุณาโลมเงินและพระมหามงกุฎทองมีรัศมี ห้อยกับแพรแถบขนาดกว้าง ๑๐ เซนติเมตร สีแดงริมเขียวมีริ้วเหลืองริ้วน้ำเงินขนาดเล็กควบคันทั้งสองข้าง สะพายบ่าซ้ายเฉียงลงทางขวา กับมีดารา ด้านหน้าอย่างดวงตรา แต่ย่อมกว่าซ้อนอยู่บนรัศมีเงิน จำหลัก เป็นเพชรสร้างสี่แฉกรัศมีทองสี่แฉก ประดับที่อกเบื้องซ้าย สำหรับพระราชทานสตรีนั้น ดวงตรา ดารา และสายสะพายมีขนาดย่อมกว่า

ชั้นที่ ๑ ประถมการณ์ข้างเผือก

ดวงตราเป็นรูปข้างเผือกทรงเครื่องยืนแท่นอยู่บนพื้นทองในดอกบัวบาน กลีบลงยาสีแดงสลักระเบียว เกสรเงิน รอบนอกมีกระจงเงินแปดทิศ มีกระจงแทรกตามระหว่าง ด้านหลังเปลี่ยนรูปข้างเผือกเป็นอักษรพระปรมาภิไธยย่อ ม.ป.ร. ลงยาสีแดง เบื้องบนมีพระมหามงกุฎทองมีรัศมีห้อยกับแพรแถบขนาดกว้าง ๑๐ เซนติเมตร สีแดงริมเขียว มีริ้วเหลือง ริ้วน้ำเงินขนาดใหญ่ควบคั่นทั้งสองข้าง สะพายบ่าขวาเฉียงลงทางซ้าย กับมีดาราตำแหน่งอย่างดวงตราแต่กระจงยาวกว่า ด้านหลังเป็นทอง ประดับที่อกเสื้อเบื้องซ้าย สำหรับพระราชทานสตรีชั้นนี้ ดวงตรา ดารา และสายสะพายมีขนาดย่อมกว่า

ชั้นที่ ๒ ทวีติยาภรณ์ข้างเผือก

ดวงตราอย่างประถมการณ์ แต่ย่อมกว่า และที่พระมหามงกุฎไม่มีรัศมี ด้านหลังเป็นทองเกลี้ยง ห้อยกับแพรแถบขนาดกว้าง ๔ เซนติเมตร สวมคอ กับมีดาราอย่างประถมการณ์ ประดับที่อกเสื้อเบื้องซ้าย สำหรับพระราชทานสตรีชั้นนี้ ดวงตรา ดารา มีขนาดย่อมกว่า และดวงตราใช้ห้อยกับแพรแถบผูกเป็นรูปแมลงปอประดับเสื้อที่หน้าบ่าซ้าย

ชั้นที่ ๓ ตริตาภรณ์ข้างเผือก

ดวงตราอย่างทวีติยาภรณ์ ห้อยกับแพรแถบขนาดกว้าง ๔ เซนติเมตร สวมคอ สำหรับพระราชทานสตรีชั้นนี้ ดวงตรามีขนาดย่อมกว่า และห้อยแพรแถบผูกเป็นรูปแมลงปอประดับเสื้อที่หน้าบ่าซ้าย

ชั้นที่ ๔ จตุรตาภรณ์ข้างเผือก

ดวงตราอย่างตริตาภรณ์ แต่ย่อมกว่า ห้อยกับแพรแถบ ขนาดกว้าง ๓ เซนติเมตร มีดอกลีไม่จีบติดบนแพรแถบประดับที่อกเสื้อเบื้องซ้าย สำหรับสตรีผูกเป็นรูปแมลงปอ ประดับเสื้อที่หน้าบ่าซ้าย

ชั้นที่ ๕ เบญจมาภรณ์ข้างเผือก

ดวงตราอย่างจตุรตาภรณ์ แต่ไม่มีดอกลีไม่จีบ สำหรับสตรีผูกเป็นรูปแมลงปอ ประดับเสื้อที่หน้าบ่าซ้าย

ชั้นที่ ๖ เหรียญทองข้างเผือก

เหรียญเงินกลมกาไหล่ทอง ด้านหน้าเป็นรูปข้างเผือกอยู่ในดอกบัวบาน ด้านหลังเป็นอักษรพระปรมาภิไธยย่อ ม.ป.ร. เบื้องบนมีพระมหามงกุฎห้อยกับแพรแถบ ขนาดกว้าง ๓ เซนติเมตร ประดับเสื้อที่อกเบื้องซ้าย สำหรับสตรีผูกเป็นรูปแมลงปอ ประดับเสื้อที่หน้าบ่าซ้าย

ชั้นที่ ๗ เหรียญเงินข้างเผือก

เหรียญเงิน มีลักษณะอย่างเหรียญทอง สำหรับสตรีผูกเป็นรูปแมลงปอ ประดับเสื้อที่หน้าบ่าซ้าย

มาตรา ๙ ผู้ซึ่งได้รับพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์นี้ตั้งแต่ชั้นที่ ๕ ถึงชั้นสูงสุด ให้มีประกาศนียบัตรทรงลงพระปรมาภิไธยและประทับพระราชลัญจกร ส่วนผู้ที่ได้รับพระราชทานชั้นที่ ๖ และที่ ๗ จะได้ประกาศนามในราชกิจจานุเบกษา

มาตรา ๑๐ เมื่อผู้ซึ่งได้รับพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์นี้วายชนม์ ผู้รับมรดกจะต้องส่งเครื่องราชอิสริยาภรณ์นี้คืนภายในกำหนดสามสิบวัน ถ้าส่งคืนไม่ได้ด้วยประการใด ๆ กองมรดกจะต้องรับผิดชอบ

มาตรา ๑๑ เมื่อผู้รับพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์นี้ได้รับพระราชทานชั้นสูงขึ้น ผู้รับพระราชทานต้องส่งคืนเครื่องราชอิสริยาภรณ์ชั้นรอง หรือในกรณีที่ทรงเรียกเครื่องราชอิสริยาภรณ์นี้คืนตามความในมาตรา ๔ ถ้าผู้รับพระราชทานส่งคืนไม่ได้ด้วยประการใด ๆ ผู้รับพระราชทานจะต้องใช้ราคาเครื่องราชอิสริยาภรณ์นั้น

มาตรา ๑๒ บรรดาผู้ซึ่งได้รับพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์นี้อยู่แล้วในวันใช้พระราชบัญญัตินี้ มีสิทธิและหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้ทุกประการ

มาตรา ๑๓ ให้นายกรัฐมนตรีรักษาการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัตินี้

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

พิบูลสงคราม

นายกรัฐมนตรี

เครื่องราชอิสริยาภรณ์อันเป็นที่เชิดชูยิ่งช้างเผือกจัตอยู่ในประเภทเครื่องราชอิสริยาภรณ์สำหรับบำเหน็จความชอบในราชการแผ่นดิน ซึ่งพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงเป็นประธานแห่งเครื่องราชอิสริยาภรณ์นี้ และทรงไว้ซึ่งพระราชอำนาจที่จะพระราชทานและเรียกคืนด้วย สำหรับผู้ที่อยู่ในโอกาสจะได้รับพระราชทานนั้น คือ เจ้านายผู้มีเกียรติของต่างประเทศ หรือผู้ที่ได้กระทำความดีความชอบเป็นประโยชน์แก่ทางราชการหรือสาธารณชน ตามที่ทรงพระราชดำริเห็นสมควรดังปรากฏในระเบียบเครื่องราชอิสริยาภรณ์สยามซึ่งพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงพระราชดำริตั้งขึ้นไว้เมื่อปี พ.ศ. ๒๔๑๒ มีความตอนหนึ่งว่า “ทรงจัดขึ้นไว้สำหรับจะได้พระราชทาน ผู้มีความชอบมากและน้อย ไม่พระราชทานสาตเททั่วไป ขอเสียอย่าให้ท่านผู้ที่ยังไม่มีความชอบจะหยิบยกขึ้นว่านั่นมีความเสียใจเลย ถ้าผู้ใดถึงเป็นผู้มีความชอบมาก ก็จะได้พระราชทานอย่างสูงตามความชอบ ผู้ใหญ่ถ้ามีความชอบเล็กน้อย ก็จะได้พระราชทานอย่างต่ำตามความชอบ ไม่ทรงพระดำริว่าเป็นผู้ใหญ่ผู้น้อย อนึ่ง ผู้น้อย ๆ ในกรมนั้น ๆ มีความชอบ ขอให้ท่านผู้ใหญ่จงได้มีเมตตาแนะนำความชอบของผู้นั้น ๆ ขึ้นกราบบังคมทูลฯ ให้ทราบด้วย จะได้พระราชทานให้สมควรแก่ความชอบ”

เครื่องราชอิสริยาภรณ์อันเป็นที่เชิดชูยิ่งช้างเผือกนี้ นายสวนะ ศุภวรรณกิจ รองเลขาธิการ คณะรัฐมนตรีฝ่ายบริหาร สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ได้เรียบเรียงไว้ในสารานุกรมไทย ฉบับราชบัณฑิตยสถาน สำนักนายกรัฐมนตรี เป็นการสรุปความตอนหนึ่งว่า “พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ได้ทรงสร้างขึ้นเมื่อปีระกา จุลศักราช ๑๒๒๓ (พ.ศ. ๒๔๐๔) เดิมทำเป็นรูปช้างสลักบนแท่นทองคำมีแบบต่าง ๆ กัน บางชนิดทำเป็นรูปช้างมีมิงกุญและเครื่องสูงลงยาราชาวดีประดับเพชร บางชนิดก็มีแต่ช้างและมิงกุญไม่มีเครื่องสูง บางชนิดก็ทำเป็นรูปช้างกับธงลงยาบ้าง ไม่ลงยาบ้าง ไม่มีชื่อและชั้นของเครื่องราชอิสริยาภรณ์ เป็นแต่เรียกกันว่า ‘เดคอเรชัน’ สำหรับพระราชทานแก่พระบรมวงศานุวงศ์ ข้าราชการที่จะไปต่างประเทศ หรือทูตต่างประเทศ และชาวยุโรปอื่น ๆ ที่มาติดต่อบางคน”

ต่อมาถึง พ.ศ. ๒๔๑๒ พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ได้ทรงพระราชดำริเห็นว่าตรารูปช้างที่สมเด็จพระชนกนาถได้ทรงสร้างไว้นั้น นับได้ว่าเป็นเครื่องอิสริยยศอย่างสูงเพราะมีรูปช้างเผือกอันเป็นสัญลักษณ์ของแผ่นดิน และเป็นที่รู้จักของชาวต่างประเทศทั่วไปแล้ว สมควรที่จะได้จัดเป็นเครื่องราชอิสริยาภรณ์สำหรับพระราชทานตอบแทนพระมหากรุณาธิคุณต่างประเทศ หรือพระราชทานแก่ผู้มี ความชอบในราชการ แต่โดยที่ของเดิมที่สร้างไว้นั้น ยังไม่มีชื่อชั้นและแพรแถบจึงได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้มีแพรแถบและกำหนดชื่อและชั้นขึ้น และต่อมาให้ตราเป็นพระราชบัญญัติขึ้น เมื่อ พ.ศ. ๒๔๑๖ โดยรวมอยู่ใน พระราชบัญญัติเดียวกันกับเครื่องราชอิสริยาภรณ์พระรัตนราชวราภรณ์และเครื่องราชอิสริยาภรณ์อื่น ๆ

ในวาระสมโภชสิริราชสมบัติครบ ๒๕ ปีบริบูรณ์ของพระองค์ท่าน เมื่อ พ.ศ. ๒๔๓๖ ได้ทรงพระราชดำริเห็นว่ากฎหมายเกี่ยวกับเครื่องราชอิสริยาภรณ์นี้ ยังกระจัดพลัดพรายไม่เป็นหมวด และยังบัญญัติปะปนอยู่กับเครื่องราชอิสริยาภรณ์อื่น สมควรที่จะได้รวบรวมให้เป็นหมวดหมู่และแก้ไขให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น จึงได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ยกเลิกกฎหมายเดิมเสียทั้งหมด แล้วตราพระราชบัญญัติขึ้นใหม่เรียกว่า “พระราชบัญญัติสำหรับเครื่องราชอิสริยาภรณ์อันเป็นที่เชิดชูยิ่งช้างเผือก รัตนโกสินทร์ศก ๑๑๒” ประกาศเมื่อวันที่ ๑ ตุลาคม ร.ศ. ๑๑๒ (พ.ศ. ๒๔๓๖) ซึ่งต่อมาพระราชบัญญัติฉบับนี้ก็ได้ยกเลิกไปอีกเมื่อ พ.ศ. ๒๔๕๒ โดยได้ให้ตราพระราชบัญญัติเครื่องราชอิสริยาภรณ์ช้างเผือก รัตนโกสินทร์ศก ๑๒๔ ขึ้นเมื่อวันที่ ๑๖ พฤศจิกายน ร.ศ. ๑๒๔ (พ.ศ. ๒๔๕๒) เพิ่มขึ้นสูงสุดของเครื่องราชอิสริยาภรณ์ชั้นอีกชั้นหนึ่งเรียกว่า “มหาปรมาภรณ์” พระราชบัญญัติฉบับนี้ได้ใช้ตลอดมาจนหลังเปลี่ยนแปลงการปกครองเป็นระบอบประชาธิปไตย จึงได้แก้ไขใหม่เพื่อความเหมาะสม เมื่อ พ.ศ. ๒๔๘๔ โดยได้ตราพระราชบัญญัติเครื่องราชอิสริยาภรณ์อันเป็นที่เชิดชูยิ่งช้างเผือก พุทธศักราช ๒๔๘๔ ขึ้น และตามพระราชบัญญัติฉบับใหม่นี้ได้กำหนดรายละเอียดเกี่ยวกับเรื่องลักษณะการแบ่งชั้น การพระราชทาน ไว้โดยละเอียดแล้ว ท่านที่สนใจสามารถศึกษาได้จากตัวพระราชบัญญัติซึ่งได้นำมาลงไว้แล้วข้างต้น

เครื่องราชอิสริยาภรณ์ อันมีเกียรติยศยิ่งมงกุฎไทย

(The Most Noble Order of the Crown of Thailand)

เรียกว่า “เครื่องราชอิสริยาภรณ์มงกุฎไทย” พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ได้ทรงสร้างขึ้นเมื่อปีมะเส็ง จุลศักราช ๑๒๓๑ (พ.ศ. ๒๔๑๒) และต่อมา, พ.ศ. ๒๔๓๖ ได้ตราเป็นพระราชบัญญัติรวมอยู่กับเครื่องราชอิสริยาภรณ์ปรัตนราชวราภรณ์ เครื่องราชอิสริยาภรณ์ช้างเผือกและเครื่องราชอิสริยาภรณ์อื่น ๆ ทั้งนี้ โดยอนุวัติตามเครื่องราชอิสริยาภรณ์ช้างเผือกซึ่งมีมาแต่ครั้งสมเด็จพระบรมชนกนาถ และพระองค์ได้ทรงปรับปรุงเพิ่มเติมให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น สำหรับพระราชทานแก่ผู้มีความดีความชอบในราชการมากน้อยตามสมควร

ถึง พ.ศ. ๒๔๓๖ ในวาระสมโภชสิริราชสมบัติครบ ๒๕ ปี ของพระองค์ท่านได้ทรงพระราชดำริเห็นว่า พระราชบัญญัติเครื่องราชอิสริยาภรณ์นี้ยังกระจัดพลัดพรายหาเป็นหมวดหมู่กันไม่ และยังปะปนอยู่กับพระราชบัญญัติเครื่องราชอิสริยาภรณ์อื่น สมควรที่จะได้ปรับปรุงเสียใหม่ให้รวมกันและเป็นพระราชบัญญัติหนึ่งต่างหาก จึงได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ยกเลิกพระราชบัญญัติเดิมเสียทั้งหมด แล้วตราพระราชบัญญัติขึ้นใหม่ เรียกว่า “พระราชบัญญัติสำหรับเครื่องราชอิสริยาภรณ์อันมีเกียรติยศยิ่งมงกุฎสยาม รัตนโกสินทรศก ๑๑๒” ประกาศเมื่อวันที่ ๑ ตุลาคม ร.ศ. ๑๑๒ (พ.ศ. ๒๔๓๖)

ซึ่งต่อมาพระราชบัญญัตินี้ได้ยกเลิก เพื่อแก้ไขรูปลักษณะของเครื่องราชอิสริยาภรณ์ใหม่เมื่อ พ.ศ. ๒๔๕๒ โดยพระราชบัญญัติเครื่องราชอิสริยาภรณ์มงกุฎสยาม รัตนโกสินทรศก ๑๒๘ (พ.ศ. ๒๔๕๒) และแก้ไขเพิ่มเติมอีกเมื่อ พ.ศ. ๒๔๖๑ โดยได้เพิ่มชั้นของเครื่องราชอิสริยาภรณ์ขึ้นอีกหนึ่งชั้นเป็นชั้นสูงสุด เพื่อให้มีชั้นเท่ากับเครื่องราชอิสริยาภรณ์ช้างเผือก พระราชบัญญัตินี้ได้ใช้ตลอดมาจนหลังเปลี่ยนแปลงการปกครองเป็นระบอบประชาธิปไตย จึงได้แก้ไขใหม่เพื่อความเหมาะสม เมื่อ พ.ศ. ๒๔๘๔ โดยได้ตราพระราชบัญญัติเครื่องราชอิสริยาภรณ์อันมีเกียรติยศยิ่ง มงกุฎไทย พุทธศักราช ๒๔๘๔ ขึ้น และยกเลิกกฎหมายเดิมเสียทั้งหมด

ตามพระราชบัญญัติฉบับใหม่นี้ ได้กำหนดให้พระราชทาน แก่ผู้กระทำ ความดี ความชอบ เป็นประโยชน์แก่ราชการ หรือสาธารณชนตามที่ทรงพระราชดำริเห็นสมควร เจ้านายหรือผู้มีเกียรติของต่างประเทศอาจได้รับพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์นี้ได้ ส่วนชั้นของเครื่องราชอิสริยาภรณ์นี้ ก็คงแบ่งออกเป็น ๔ ชั้นเช่นเดิม และกำหนดให้มีไว้สำหรับพระราชทานสตรีด้วย โดยแบ่งออกเป็นชั้น ดังนี้

๑. ชั้นสูงสุด เรียกว่า “มหาวชิรมงกุฎ”
ใช้อักษรย่อว่า ม.ว.ม.

๒. ชั้นที่ ๑ เรียกว่า “ประถมาภรณ์มงกุฎไทย”
ใช้อักษรย่อว่า ป.ม.

๓. ชั้นที่ ๒ เรียกว่า “ทวิติยาภรณ์มงกุฎ

ไทย ใช้อักษรย่อว่า ท.ม.

๔. ชั้นที่ ๓ เรียกว่า “ตรีตาภรณ์มงกุฎไทย” ใช้อักษรย่อว่า ต.ม.

๕. ชั้นที่ ๔ เรียกว่า “จตุรตาภรณ์มงกุฎไทย” ใช้อักษรย่อว่า จ.ม.

๖. ชั้นที่ ๕ เรียกว่า “เบญจมาภรณ์มงกุฎไทย” ใช้อักษรย่อว่า บ.ม.

๗. ชั้นที่ ๖ เรียกว่า “เทริญทองมงกุฎไทย” ใช้อักษรย่อว่า ร.ท.ม.

๘. ชั้นที่ ๗ เรียกว่า “เทริญเงินมงกุฎไทย” ใช้อักษรย่อว่า ร.จ.ม.

ผู้ที่ได้รับพระราชทานแต่ชั้นที่ ๕ ขึ้นไป ให้มีประกาศนียบัตรทรงลงพระปรมาภิไธย ประทับพระราชลัญจกร สำหรับชั้นที่ ๖ และที่ ๗ นั้น เพียงแต่ ประกาศ ใน ราชกิจจานุเบกษา อย่าง เดียว ไม่มีประกาศนียบัตร เมื่อผู้รับพระราชทานวายชนม์หรือทรงเรียกคืน จะต้องส่งเครื่องราชอิสริยาภรณ์นี้คืน ถ้าไม่สามารถจะส่งคืนได้ด้วยประการใด ๆ จะต้องใช้ราคาเครื่องราชอิสริยาภรณ์นี้แก่ทางราชการตามราคาที่กำหนด

ลักษณะของเครื่องราชอิสริยาภรณ์ มีดังนี้

๑. มหาวัชรมงกุฎ ดวงตราเป็นกลีบบัวทอง แวลงยาสีแดงสีกลีบ มีพระมหาวชิราวุธเงินแทรกสลัตามระหว่าง กลางดวงตรามีอักษรพระปรมาภิไธยย่อ ร.ว. กับเลข ๖ เป็นเพชรสร้างมีเนื้อเงิน ล้อมรอบอยู่ภายใต้พระมหามงกุฎทอง เบื้องบนมีพระเศวตฉัตรรัศมีทอง ห้อยกับแพรแถบขนาดกว้าง

๑๐ ซม. สีครามแกมริ้วแดงริ้วขาวอยู่ริมทั้งสองข้าง สายสะพายบ่าซ้ายเฉียงลงทางขวา

กับมิดาราเป็นรัศมีเงินสีทึบ มีรัศมีสายฟ้าทอง แทรกสลัตามระหว่างกลาง ดาราเหมือนอย่างดวงตรา แต่อักษรพระปรมาภิไธยย่อประดับเพชร และไม่มีพระเศวตฉัตร ประดับที่อกเสื้อเบื้องซ้าย

สำหรับพระราชทานสตรี ดวงตรา ดารา และสายสะพาย มีขนาดย่อมกว่าใช้ขนาดกว้าง ๗.๕ ซม.

๒. ประถมาภรณ์มงกุฎไทย (เดิมเรียก มหาสุราภรณ์) ดวงตราเป็นรูปพระมหามงกุฎอยู่ในลายหว่านล้อมทอง พื้นลงยาสีน้ำเงินและสีแดง มีกระจิงเงินใหญ่สีทึบเล็กสีทึบ มีรัศมีทองสลัตามระหว่าง ด้านหลังเปลี่ยนพระมหามงกุฎเป็นอักษรพระปรมาภิไธยย่อ จ.ป.ร. เบื้องบนมีจุลมงกุฎห้อยกับแพรแถบขนาดกว้าง ๑๐ ซม. สีน้ำเงินริมเขียว มีริ้วเหลือง ริ้วแดง ขนาดใหญ่ ควบ กัน ทั้ง สอง ข้าง สะพายบ่าขวาเฉียงลงทางซ้าย

กับมิดารูปอย่างด้านหน้าดวงตรา แต่ไม่มีจุลมงกุฎ ด้านหลังเป็นทอง ประดับที่อกเสื้อเบื้องซ้าย

สำหรับพระราชทานสตรี ดวงตรา ดารา และสายสะพาย มีขนาดย่อมกว่า ใช้ขนาดกว้าง ๗.๕ ซม.

๓. ทวีติยาภรณ์มงกุฎไทย (เดิมเรียก จุลสุราภรณ์) ดวงตราอย่างประถมาภรณ์ แต่ด้านหลัง

เป็นทองเกลี้ยง ห้อยกับเพชรแถบขนาดกว้าง ๔ ซม. สวมคอ

กับมีดาราอย่างประดมาภรณ์ ระดับที่อก เสื้อเบื้องซ้าย

สำหรับพระราชทานสตรี ดวงตรา ดารา มีขนาดย่อมกว่า ดวงตราใช้ห้อยกับแพรแถบผูกเป็น รูปแมลงปอ ระดับเสื้อที่หน้าบ่าซ้าย

๔. ตริตาภรณ์มงกุฎไทย (เดิมเรียก มัณฑนาภรณ์) ดวงตราอย่างทวีติยาภรณ์ ห้อยกับแพร แถบขนาดกว้าง ๔ ซม. ไม่มีดารา

สำหรับพระราชทานสตรี ดวงตราอย่างทวีติยาภรณ์ ระดับที่หน้าบ่าซ้าย ไม่มีดารา

๕. จัตุรตาภรณ์มงกุฎไทย (เดิมเรียก ภัทธาภรณ์) ดวงตราอย่างตริตาภรณ์แต่ย่อมกว่า ห้อยกับแพรแถบขนาดกว้าง ๓ ซม. มีดอกไม้จีบติดบนแพรแถบ ระดับอกเสื้อเบื้องซ้าย

สำหรับพระราชทานสตรี มีลักษณะเช่นเดียวกัน แต่แพรแถบให้ผูกเป็นรูปแมลงปอ ระดับเสื้อที่หน้าบ่าซ้าย

๖. เบญจมาภรณ์มงกุฎไทย (เดิมเรียก

วิจิตรภรณ์) ดวงตราอย่างจัตุรตาภรณ์ แต่ไม่มีดอกไม้จีบ

สำหรับพระราชทานสตรี ลักษณะเช่นเดียวกัน แต่แพรแถบให้ผูกเป็นรูปแมลงปอ ระดับเสื้อที่หน้าบ่าซ้าย

๗. เหรียญทองมงกุฎไทย เป็นเหรียญเงินกลมกะไหล่ทอง ด้านหน้าเป็นรูปพระมหามงกุฎอยู่ในลายหว่านล้อม ด้านหลังเป็นอักษรพระปรมาภิไธยย่อ จ.ป.ร. เบื้องบนมีจุลมงกุฎ ห้อยกับแพรแถบขนาดกว้าง ๓ ซม. ระดับที่อกเสื้อเบื้องซ้าย

สำหรับพระราชทานสตรี แพรแถบให้ผูกเป็นรูปแมลงปอ ระดับที่บ่าซ้าย

๘. เหรียญเงินมงกุฎไทย มีลักษณะอย่างเหรียญทอง แต่ไม่มีกะไหล่ทอง

สำหรับพระราชทานสตรี แพรแถบให้ผูกเป็นรูปแมลงปอ ทำนองเดียวกับเหรียญทอง

และเพื่อประโยชน์ในทางการศึกษา จึงได้กัตพระราชบัญญัติเครื่องราชอิสริยาภรณ์อันมีเกียรติยศยิ่งมงกุฎไทย พุทธศักราช ๒๔๘๔ ลงพิมพ์ไว้ด้วย

พระราชบัญญัติ
เครื่องราชอิสริยาภรณ์อันมีเกียรติยศยิ่งมงกุฎไทย
พุทธศักราช ๒๔๘๔

ในพระปรมาภิไธยสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวอานันทมหิดล

คณะผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์

(ตามประกาศประธานสภาผู้แทนราษฎร

ลงวันที่ ๔ สิงหาคม พุทธศักราช ๒๔๘๐)

อาทิตย์ทิพอาภา

พล.อ. พิบัยนทรโยธิน

ตราไว้ ณ วันที่ ๒๔ ตุลาคม พุทธศักราช ๒๔๘๔

เป็นปีที่ ๘ ในรัชกาลปัจจุบัน

โดยมีสภาผู้แทนราษฎรลงมติว่า สมควรแก้ไขกฎหมายว่าด้วยเครื่องราชอิสริยาภรณ์อันมีเกียรติยศยิ่งมงกุฎไทย

จึงมีพระบรมราชโองการให้ตราพระราชบัญญัติขึ้นไว้โดยคำแนะนำและยินยอมของสภาผู้แทนราษฎร ดังต่อไปนี้

มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า “พระราชบัญญัติเครื่องราชอิสริยาภรณ์อันมีเกียรติยศยิ่งมงกุฎไทย พุทธศักราช ๒๔๘๔”

มาตรา ๒ ให้ใช้พระราชบัญญัตินี้ตั้งแต่วันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

มาตรา ๓ ให้ยกเลิกพระราชบัญญัติเครื่องราชอิสริยาภรณ์อันมีเกียรติยศยิ่งมงกุฎไทย รัตนโกสินทรศก ๑๒๘ และบรรดากฎหมาย กฎ และข้อบังคับอื่น ๆ ในส่วนที่บัญญัติไว้แล้วในพระราชบัญญัตินี้ หรือซึ่งขัดแย้งกับบทแห่งพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๔ พระมหากษัตริย์ทรงเป็นประธานของเครื่องราชอิสริยาภรณ์อันมีเกียรติยศยิ่งมงกุฎไทย และทรงไว้ซึ่งพระราชอำนาจที่จะพระราชทานและเรียกคืนเครื่องราชอิสริยาภรณ์นี้

มาตรา ๕ เครื่องราชอิสริยาภรณ์นี้ สำหรับพระราชทานผู้กระทำความดีความชอบเป็นประโยชน์แก่ราชการหรือสาธารณชน ตามที่ทรงพระราชดำริเห็นสมควร

นี้ได้

มาตรา ๖ เจ้านายหรือผู้มีเกียรติของต่างประเทศอาจได้รับพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์

มาตรา ๗ เครื่องราชอิสริยาภรณ์นี้แบ่งเป็น ๘ ชั้น มีนามดังต่อไปนี้

ชั้นสูงสุด	มหาวชิรมงกุฏ	อักษรย่อ ม.ว.ม.
ชั้นที่ ๑	ประดมาภรณ์มงกุฎไทย	อักษรย่อ ป.ม.
ชั้นที่ ๒	ทวิติยาภรณ์มงกุฎไทย	อักษรย่อ ท.ม.
ชั้นที่ ๓	ตริตาภรณ์มงกุฎไทย	อักษรย่อ ต.ม.
ชั้นที่ ๔	จตุรตาภรณ์มงกุฎไทย	อักษรย่อ จ.ม.
ชั้นที่ ๕	เบญจมาภรณ์มงกุฎไทย	อักษรย่อ บ.ม.
ชั้นที่ ๖	เหรียญทองมงกุฎไทย	อักษรย่อ ร.ท.ม.
ชั้นที่ ๗	เหรียญเงินมงกุฎไทย	อักษรย่อ ร.ง.ม.

มาตรา ๘ เครื่องราชอิสริยาภรณ์นี้มีลักษณะ ดังต่อไปนี้ คือ

ชั้นสูงสุด มหาวชิรมงกุฏ

ดวงตราเป็นกลีบบัวทอง แวลงยาสีแดงสี่กลีบ มีพระมหาวชิราวุธเงินแทรกสลัตามระหว่าง กลางดวงตรามีอักษรพระปรมาภิไธยย่อ ร.ร. กับเลข ๖ เป็นเพชรสร้าง มีเนืองเงินล้อมรอบอยู่ ภายใต้พระมหามงกุฎทอง เบื้องบนมีพระเศวตฉัตรรัศมีทอง ห้อยกับแพรแถบขนาดกว้าง ๑๐ เซ็นติเมตร สีครามแกมม่วงแดงริ้วขาวอยู่ริมทั้งสองข้างสะพายบ่าซ้ายเฉียงลงทางขวา กับมีดาราเป็นรัศมีเงิน ๔ ทิศ มีรัศมีสายฟ้าทองแทรกสลัตามระหว่าง กลางดาราเหมือนอย่างดวงตรา แต่อักษรพระปรมาภิไธยย่อประดับเพชร และไม่มีพระเศวตฉัตรประดับที่อกเสื้อเบื้องซ้าย สำหรับพระราชทานสตรีนั้น ดวงตราดารา และสายสะพายมีขนาดย่อมกว่า

ชั้นที่ ๑ ประดมาภรณ์มงกุฎไทย

ดวงตราเป็นรูปพระมหามงกุฎอยู่ในลายหว่านล้อมทองพื้นลงยาสีน้ำเงินและสีแดง มีกระจิงเงินใหญ่สี่ทิศ เล็กสี่ทิศ มีรัศมีทองสลัตามระหว่าง ด้านหลังเปลี่ยนพระมหามงกุฎเป็นอักษรพระปรมาภิไธยย่อ จ.ป.ร. เบื้องบนมีจุลมงกุฎห้อยกับแพรแถบ ขนาดกว้าง ๑๐ เซ็นติเมตร สีน้ำเงินริมเขียวมีริ้วเหลืองริ้วแดง ขนาดใหญ่ควบคั่นทั้งสองข้าง สะพายบ่าขวาเฉียงลงทางซ้าย กับมีดาราปูอย่างด้านหน้า

ดวงตรา แต่ไม่มีจุลมงกุฏ ด้านหลังเป็นทอง ประดับที่อกเสื้อเบื้องซ้าย สำหรับพระราชทานสตรีนั้น
ดวงตรา ดารา และสายสะพายมีขนาดย่อมกว่า

ชั้นที่ ๒ ทวีติยาภรณ์มงกุฎไทย

ดวงตราอย่างประดุมภรณ์ แต่ด้านหลังเป็นทองเกลี้ยงห้อยกับแพรแถบขนาดกว้าง ๔ เซ็นติเมตร สวมคอ กับมิตราอย่างประดุมภรณ์ ประดับที่อกเสื้อเบื้องซ้าย สำหรับพระราชทานสตรีนั้น ดวงตรา ดารา มีขนาดย่อมกว่า และดวงตราใช้ห้อยแพรแถบผูกเป็นรูปแมลงปอ ประดับเสื้อที่หน้าบ่าซ้าย

ชั้นที่ ๓ ตริตาภรณ์มงกุฎไทย

ดวงตราอย่างทวีติยาภรณ์ห้อยกับแพรแถบขนาดกว้าง ๔ เซ็นติเมตร สวมคอ สำหรับพระราชทานสตรีนั้น ดวงตรามีขนาดย่อมกว่า และใช้ห้อยแพรแถบผูกเป็นรูปแมลงปอ ประดับเสื้อที่หน้าบ่าซ้าย

ชั้นที่ ๔ จัตวตาภรณ์มงกุฎไทย

ดวงตราอย่างตริตาภรณ์ แต่ย่อมกว่า ห้อยกับแพรแถบขนาดกว้าง ๓ เซ็นติเมตร มีดอกไม้จิบติดบนแพรแถบ ประดับที่อกเสื้อเบื้องซ้าย สำหรับสตรีผูกเป็นรูปแมลงปอ ประดับเสื้อที่หน้าบ่าซ้าย

ชั้นที่ ๕ เบญจมาภรณ์มงกุฎไทย

ดวงตราอย่างจัตวตาภรณ์ แต่ไม่มีดอกไม้จิบ สำหรับสตรีผูกเป็นรูปแมลงปอ ประดับเสื้อที่หน้าบ่าซ้าย

ชั้นที่ ๖ เหรียญทองมงกุฎไทย

เหรียญเงินกลมกาไหล่ทอง ด้านหน้าเป็นรูปพระมหามงกุฎอยู่ในลายหว่านล้อม ด้านหลังเป็นอักษรพระปรมาภิไธยย่อ จ.ป.ร. เบื้องบนมีจุลมงกุฏ ห้อยกับแพรแถบขนาดกว้าง ๓ เซ็นติเมตร ประดับที่อกเสื้อเบื้องซ้าย สำหรับสตรีผูกเป็นรูปแมลงปอ ประดับเสื้อที่หน้าบ่าซ้าย

ชั้นที่ ๗ เหรียญเงินมงกุฎไทย

เหรียญเงินมีลักษณะอย่างเหรียญทอง สำหรับสตรีผูกเป็นรูปแมลงปอ ประดับเสื้อที่หน้าบ่าซ้าย

มาตรา ๙ ผู้ซึ่งได้รับพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์นี้ตั้งแต่ชั้นที่ ๕ ถึงชั้นสูงสุด ให้มีประกาศนียบัตรทรงลงพระปรมาภิไธยและประทับพระราชลัญจกร ส่วนผู้ที่ได้รับพระราชทานชั้นที่ ๖ และที่ ๗ จะได้ประกาศนามในราชกิจจานุเบกษา

มาตรา ๑๐ เมื่อผู้ซึ่งได้รับพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์นี้วายชนม์ ผู้รับมรดกจะต้องส่งเครื่องราชอิสริยาภรณ์นี้คืนภายในกำหนดสามสิบวัน ถ้าส่งคืนไม่ได้ด้วยประการใดๆ กองมรดกจะต้องรับผิดชอบ

มาตรา ๑๑ เมื่อผู้ได้รับพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์นี้ได้รับพระราชทานชั้นสูงขึ้น ผู้รับพระราชทานต้องส่งคืนเครื่องราชอิสริยาภรณ์ชั้นรองหรือในกรณีที่ทรงเรียกเครื่องราชอิสริยาภรณ์นี้คืนตามความในมาตรา ๔ ถ้าผู้รับพระราชทานส่งคืนไม่ได้ด้วยประการใดๆ ผู้รับพระราชทานจะต้องใช้ราคาเครื่องราชอิสริยาภรณ์นั้น

มาตรา ๑๒ บรรดาผู้ซึ่งได้รับพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์นี้อยู่แล้วในวันใช้พระราชบัญญัตินี้ มีสิทธิและหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้ทุกประการ

มาตรา ๑๓ ให้นายกรัฐมนตรีรักษาการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัตินี้

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

พิบูลสงคราม

นายกรัฐมนตรี

การประดับเครื่องราชอิสริยาภรณ์ไทย

การประดับเครื่องราชอิสริยาภรณ์ ให้แต่งเครื่องแบบตามระเบียบของทางราชการ มีเครื่องแบบเต็มยศ เครื่องแบบครึ่งยศ เครื่องแบบปกติ และเครื่องแบบสโมสร โดยถือระเบียบดังนี้

๑. แต่งเครื่องแบบเต็มยศ ให้ประดับเครื่องราชอิสริยาภรณ์ ที่ได้ รับ พระ ราชทาน ตามลำดับของ การเรียงลำดับเครื่องราชอิสริยาภรณ์ ตามที่กล่าวมาแล้ว และตามกำหนดนิตหมายของทาง การ การประดับนั้นให้ประดับตามพระราชบัญญัติ และโดยนัยดังนี้

ก. เครื่องราชอิสริยาภรณ์ชนิด ดิด หน้าอก ให้ประดับไว้เหนือปกกระเป๋าสื่อเบื้องซ้าย ต่ำกว่าแนวรวงมณีที่ ๑ ลงมาพองาม การเรียงลำดับเครื่องราชอิสริยาภรณ์ที่กำหนดให้ประดับที่ ออกสื่อเบื้องซ้าย ให้เรียงจากด้านรวงมณีไปปลายบ่าซ้าย ส่วน เครื่องราชอิสริยาภรณ์ ที่กำหนดให้ ประดับ ที่ ออกสื่อเบื้องขวา ให้เรียงจากด้านรวงมณีไปปลายบ่าขวา

ข. เครื่องราชอิสริยาภรณ์ชนิดสวมคอ ให้สวมภายในคอเสื้อนอก โดยให้ส่วนสูงของดวงตรา จดขอบล่างของคอเสื้อ ถ้ามีเครื่องราชอิสริยาภรณ์ คล้องคอหลายดวง ให้ลดดวงตราที่มีลำดับรองลงมาประดับไว้ภายใต้ดวงที่คล้องคอ โดยให้แพรแถบ แลบบอกมานอกสื่อพองาม หรือจะพับแพรแถบ ของดวงตรานั้นซ้อนกันพองาม กลัดติดไว้ภายใต้

รวงมณีที่ ๒ ต่อจากดวงสวมคอลงมาก็ได้

ค. เครื่องราชอิสริยาภรณ์ ชนิด สวมคอ มี ดารา ดวงตราสวมคอ ให้ปฏิบัติ อย่างเดียวกับ ข้อ ข ดาราให้ประดับไว้ที่อกสื่อเบื้องซ้ายพองาม ถ้ามี ดารามากกว่า ๑ ดวงให้ประดับดวงสูงไว้ต้น ดวงรอง ประดับต่อไปข้างซ้ายในระดับเดียวกัน ส่วนเครื่องราชอิสริยาภรณ์ที่กำหนดให้ ประดับดารา ที่อกเบื้อง ขวาก็ให้ประดับอนุโลม ตามที่ กล่าว ไว้ ใน เบื้องซ้าย นั้น

ฉ. ผู้ได้รับพระราชทานสายสะพาย ให้สวมสายสะพายตาม ที่บัญญัติไว้ใน พระราช บัญญัติ แต่ถ้าได้รับพระราชทานสายสะพายมากกว่าหนึ่งสาย ขึ้นไป ให้สวมสายสะพายเครื่องราชอิสริยาภรณ์ที่ ออกชื่อในกำหนดนิตหมายทางการ ถ้าไม่ออกชื่อสาย สะพายหรือไม่ได้รับพระราชทานสายสะพายเครื่องราชอิสริยาภรณ์ ที่ ออกชื่อใน กำหนด นิตหมาย ทาง การ ให้สวมสายสะพายสูงสุดที่ได้รับพระราชทาน หรือสายสะพายเครื่องราชอิสริยาภรณ์ที่เกี่ยวข้องกับ งาน ผู้ได้รับพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์ มหาจักรีบรมราชวงศ์ แม้จะสวมสายสะพายเครื่องราชอิสริยาภรณ์ชนิดใดก็ตาม ต้องสวมสายสร้อย ห้อยตรามหาจักรีกับประดับจักรีตราด้วยทุกครั้ง

ง. ผู้ได้ รับ พระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์ปฐมจุลจอมเกล้า หรือปฐมจุลจอมเกล้าพิเศษ

ให้สวมสายสร้อย หรือสวมสายสะพาย อย่างใด อย่างหนึ่ง ตามกำหนดนัดหมายของทางการ และห้อยตราปฐมจุลจอมเกล้ากับสิ่งที่สวมนั้น แต่จะสวมสายสร้อยจุลจอมเกล้ากับสายสะพายเครื่องราชอิสริยาภรณ์จุลจอมเกล้า ทั้งสองอย่างในขณะเดียวกันไม่ได้ เวลาสวมสายสร้อยจุลจอมเกล้าถ้าจะสวมสายสะพายด้วย ต้องสวมสายสะพายเครื่องราชอิสริยาภรณ์อื่น

จ. ห้ามมิให้ ประดับเครื่องราชอิสริยาภรณ์ นพรัตน์ราชวรภรณ์ไปในงานที่ไม่นิยมว่าเป็นงานมงคล เช่น งานศพ เป็นต้น

๒. แต่งเครื่องแบบเครื่องยศ ให้ประดับเครื่องราชอิสริยาภรณ์อย่างแต่งเต็มยศ แต่ไม่สวมสายสะพายและไม่สวมสายสร้อย

๓. เวลาแต่งเครื่องแบบปกติ ไม่ต้องประดับเครื่องราชอิสริยาภรณ์ เว้นแต่จะมีกำหนดในพระราชบัญญัติ หรือมีกำหนดนัดหมายทางการไว้โดยเฉพาะจึงให้ปฏิบัติตามนั้น

๔. แต่งเครื่องแบบสโมสร ให้ประดับเครื่องราชอิสริยาภรณ์จำลอง การจำลองเครื่อง

ราชอิสริยาภรณ์นี้ ให้จำลองขนาด ๑ ใน ๓ ของของจริง เว้นแต่ดวงตราชนิดคล้องคอจะจำลองมาประดับไม่ได้ หากจะประดับก็ให้ประดับดวงจริง การประดับเครื่องราชอิสริยาภรณ์จำลองนี้ให้ประดับอนุโลมตามที่กล่าวไว้ในเรื่องเวลาแต่งเต็มยศ แต่ผู้ได้รับพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์ชนิดคล้องคอ หรือดาราหลายดวง ควรประดับแต่ดวงที่มีลำดับสูงดวงเดียว ดวงสวมคอต้องสวมให้แถบอยู่ใต้ผ้าผูกคอ ส่วนเครื่องราชอิสริยาภรณ์ชนิดติดหน้าอก ให้ประดับที่คอพับของเสื้อได้เครื่องหมายสังกัดกองาม ในการแต่งเครื่องแบบสโมสรนี้ ถ้ามีกำหนดนัดหมายทางการให้ประดับเครื่องราชอิสริยาภรณ์ต้องประดับเครื่องราชอิสริยาภรณ์จริง ผู้ได้รับพระราชทานสายสะพายให้สวม สะพายทับ นอกเสื้อมีก ก็อยู่ในเสื้อสโมสร จะสวมสายสะพายเครื่องราชอิสริยาภรณ์ใด ให้อนุโลมตามที่กล่าวไว้ในเรื่องแต่งเต็มยศ แต่ไม่สวมสายสร้อย

สำหรับสตรีให้ถือปฏิบัติตามระเบียบนี้โดยอนุโลม สำหรับทหารและตำรวจให้ปฏิบัติตามข้อบังคับหรือคำสั่งทางราชการทหารและตำรวจ

ลำดับเครื่องราชอิสริยาภรณ์ไทย

เครื่องราชอิสริยาภรณ์ไทย ถือเกียรติตามลำดับ ตั้งแต่ชั้นสูงลงไปหาชั้นต่ำ โดยถือตราเป็นอันดับแรก เหรียญบำเหน็จกล้าหาญเป็นอันดับ ๒ เหรียญบำเหน็จในราชการเป็นอันดับ ๓ เหรียญบำเหน็จในพระองค์เป็นอันดับ ๔ เหรียญที่ระลึกต่างๆ เป็นอันดับ ๕ สำหรับเหรียญที่ระลึกให้ ถือเหรียญ ที่ระลึก ของทางราชการ มาก่อนเหรียญ ที่ระลึก ซึ่งมีใช้ เป็นของทางราชการ และถืออาวุโสในการสร้างก่อนหลังของเหรียญแต่ละชนิดเป็นการเรียงลำดับ ซึ่งจะได้ถือลำดับดังต่อไปนี้

ราชมิตราภรณ์

The Most Auspicious Order of the Rajamitrabhorn

มหาจักรีบรมราชวงศ์

Knight of the Illustrious Order of the Royal House of Chakri.

นพรัตน์ราชวรภรณ์

Knight of the Ancient and Auspicious Order of the Nine Gems.

ปฐมจุลจอมเกล้าวิเศษ

Knight Grand Cordon (Special Class) of the Most Illustrious Order of Chula Chom Klao.

รัตนวราภรณ์

The Ratana a Varâbhorn Order of Merit.

ปฐมจุลจอมเกล้า

Knight Grand Cross (First Class) of the Most Illustrious Order of Chula Chom Klao.

รามาชิบัติ ชั้นที่ ๑ (เสนางคปตี)

"Senângapati" (Knight Grand Commander) of the Honourable Order of Rama.

มหาปรมาภรณ์ช้างเผือก

Knight Grand Cordon (Special Class) of the Most Exalted Order of the White Elephant.

มหาวชิรมงกุฏ

Knight Grand Cordon of the Most Noble Order of the Crown of Thailand.

ประดมาภรณ์ช้างเผือก

Knight Grand Cross (First Class) of the Most Exalted Order of the White Elephant.

ประดมาภรณ์มงกุฎไทย

Knight Grand Cross (First Class) of the Most Noble Order of the of Crown of Thailand.

ทุติยจุลจอมเกล้าวิเศษ

Knight Grand Commander (Second Class, higher grade) of the Most Illustrious Order of Chula Chom Klao.

รามาชิบัติ ชั้นที่ ๒ (มหาโยธิน)

"Mahâ Yodhin" (Knight Commander) of the Honourable Order of Rama.

ทวติยาภรณ์ช้างเผือก

Knight Commander (Second Class) of the Most Exalted Order of the White Elephant.

ทวติยาภรณ์มงกุฎไทย

Knight Commander (Second Class) of the Most Noble Order of the Crown of Thailand.

ทุติยจุลจอมเกล้า

Knight Commander (Second Class, lower grade of the Most Illustrious Order of Chula Chom Klao.

รามาริบัติ ชั้นที่ ๓ (โยธิน)

"Yodhin" (Command) of the Honourable of Rama.

วัลลภาภรณ์

The Vallabhābhorn Order

ตติยจุลจอมเกล้าวิเศษ

Grand Companion (Third Class, higher grade) of the Most Illustrious Order of Chula Chom Klao.

รามาริบัติ ชั้นที่ ๔ (อัสวิน)

"Asvin" (Companion) of the Honourable Order of Rama.

ตรีตาภรณ์ช้างเผือก

Commander (Third Class) of the Most Exalted Order of White Elephant.

ตรีตาภรณ์มงกุฎไทย

Commander (Third Class) of the Most Noble Order of the Crown of Thailand.

ตติยจุลจอมเกล้า

Companion (Third Class, lower grade) of the Most Illustrious Order of Chula Chom Klao.

จตุรตาภรณ์ช้างเผือก

Companion (Fourth Class) of the Most Exalted Order of the White Elephant.

จตุรตาภรณ์มงกุฎไทย

Companion (Fourth Class) of the Most Noble Order of the Crown of Thailand.

ตติยานุจุลจอมเกล้า

Junior Companion of the Most Illustrious Order of Chula Chom Klao.

จตุตถจุลจอมเกล้า

Fourth Class of the Most Illustrious Order of Chula Chom Klao. (Ladies)

เบญจมาภรณ์ช้างเผือก

Member (Fifth Class) of the Most Exalted Order of the White Elephant.

เบญจมาภรณ์มงกุฎไทย

Member (Fifth Class) of the Most Noble Order of the Crown of Thailand.

วชิรมาลา

Member of the Vajira Mala Order.

เหรียญรามมาลา เข็มกล้ากลางสมร

Member of "The Rama Medal for gallantry in action" of the Honourable Order of Rama.

เหรียญรามมาลา

Member of "The Rama Madal" without clasp of the Honourable Order of Rama.

เหรียญกล้าหาญ

หรือเหรียญคุณงามมาลา เข็มกล้าหาญ

The Bravery Medal.

เหรียญชัยสมรภูมิ

Toe Victory Medal.

เหรียญราชนิคม

The Rajaniyom Medal.

เหรียญปราบฮ่อ

The Haw Campaign Medal.

เหรียญงานพระราชสงครามยุโรป

The War Medal of B.E. 2461.

เหรียญพิทักษ์รัฐธรรมนูญ

Safeguarding the Constiution Medal.

เหรียญสันติมาลา

The Santi Mala Medal.

เหรียญดุษฎีมาลา เข็มราชการแผ่นดิน
หรือเข็มศิลปวิทยา

The Dushdi Málá.

เหรียญช่วยราชการเขตภายใน

Meal for Service rendered in the Interior.

เหรียญราชการชายแดน

Border Service Medal.

เหรียญทองช้างเผือก

The Gold Medal (Sixh Class) of the White Elephant.

เหรียญทองมงกุฎไทย

The Gold Medal (Sixth Class) of the Crown of Thailand.

เหรียญเงินช้างเผือก

The Silver Medal (Seventh Class) of the White Elephant.

เหรียญเงินมงกุฎไทย

The Silver Medal (Seventh Class) of the Crown of Thailand.

เหรียญจักรมาลา หรือจักรพรรดิมาลา

The Chakra Málá Medal, The Chakrabarti Málá Medal.

เหรียญสารทูลมาลา

Sáratul Málá Medal.

เหรียญบุษปมาลา

The Pushpa Málá Medal.

เหรียญลูกเสือสรรเสริญ

Boy Scout Commendation Medal.

เหรียญลูกเสือสดุดี

Boy Socut Citation Medal.

เหรียญรัตนาภรณ์ หรือเหรียญดุษฎีมาลา

เข็มราชการในพระองค์

The Royal Cypher Medal.

เหรียญราชรุจิ

The Rájaruchi Medal.

เหรียญสตพรรษมาลา

The Centenary Medal.

เหรียญรัชฎาภิเษกมาลา

The Silver Jubilee Medal.

เหรียญประพาสมาลา

The Prabás Málá Medal.

เหรียญราชินี

The Queen's Medal.

เหรียญทวิธาภิเษก

The Dvidhábhisek Medal.

เหรียญรัชมงคล

The "Record Reign" Medal.

เหรียญรัชมั่งคดลาภิเษก

The "Forty years Reign" Medal.

เหรียญบรมราชาภิเษก

Coronation Medal.

เหรียญชัย

Chai Medal.

เหรียญงานเฉลิมพระนคร ๑๕๐ ปี

150 year Commemoration of Bangkok Medal.

เหรียญฉลอง ๒๕ พุทธศตวรรษ

Tee 25th Buddhist Century Celebration Medal.

เหรียญที่ระลึกในการเสด็จพระราชดำเนิน

เยือนสหรัฐอเมริกา และทวีปยุโรป

Souvenir Medal of the Royal State Visits to America and Europe.

เหรียญกาชาดสรรเสริญ

Red Cross Commendation Medal.

เหรียญกาชาดสมนาคุณ

Red Cross Reward Medal.

หนังสืออ้างอิง

ราชกิจจานุเบกษา ปี ๒๔๑๓

ราชกิจจานุเบกษา ปี ๒๔๓๒

พระราชบัญญัติเครื่องราชอิสริยาภรณ์ช้างเผือก และพระราชบัญญัติเครื่องราชอิสริยาภรณ์มงกุฎสยาม รัตนโกสินทร์ ศก ๑๒๘^{๔๒}
โรงพิมพ์บำรุงนุกุลกิจ

ราชกิจจานุเบกษา ปี ๒๔๘๔

ตำนานเครื่องราชอิสริยาภรณ์สยาม พระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมพระยาดำรงราชานุภาพ ทรงเรียบเรียง
พระนางเจ้าสุชมลมารศรี พระราชเทวีโปรดฯ ให้พิมพ์ในงานเฉลิมพระชนมพรรษา เมื่อปีฉลู พ.ศ. ๒๔๖๘
(โรงพิมพ์โสภณพิพรรฒธนากร)

สารานุกรมไทย ฉบับราชบัณฑิตยสถาน เล่ม ๑ นายสวนะ สุภววรรณกิจ เรียบเรียง

ภาพแทรกวารสาร “จันทร์เกษม” ปีที่ ๑๑๕ (พฤศจิกายน—ธันวาคม ๒๕๑๖) โรงพิมพ์คุรุสภา

อ่าน

วารสารข้าราชการ

เพื่อความก้าวหน้าและรอบรู้

การบริหารงานบุคคล ในประเทศคานาดา

ประวิณ ฅ นคร *

*คัดลอกมาจากรายงานการดำเนินงาน ของ นายประวิณ ฅ นคร รองเลขาธิการ ก.พ. ซึ่งได้เดินทางไปดูงานตามโครงการปรับปรุงสมรรถภาพการทำงานของข้าราชการพลเรือน ภายใต้อาณัติของ United Nations Development Programme ณ ประเทศคานาดา ระหว่างวันที่ ๑๗ มิถุนายน ถึงวันที่ ๑๖ กรกฎาคม ๒๕๒๑

นโยบายการบริหารงานบุคคล

นโยบายการบริหารงานบุคคลในคานาดา มุ่งที่จะ ดำเนินการ ให้เป็นไป ตาม ระบบ คุณธรรม (Merit system) คือต้องการข้าราชการที่มีความรู้ ความสามารถ ให้โอกาสเสมอภาคแก่ผู้ที่มีความรู้ ความสามารถอย่างเดียวกัน ให้ข้าราชการมีความ เป็นกลางทางการเมือง และให้มีหลักประกัน ความเป็นธรรมแก่ข้าราชการ

เพื่อให้ได้ข้าราชการที่มีความรู้ความสามารถ และ ให้ โอกาส เสมอภาค แก่ คน ที่ มีความรู้ ความ สามารถอย่างเดียวกัน จึงกำหนดให้มีการแข่งขันกัน เพื่อแต่งตั้งในตำแหน่งว่าง เพื่อให้ได้คนที่ดีที่สุด โดยมี Public Service Commission เป็นผู้วาง หลักเกณฑ์วิธีการและดำเนินการในเรื่องนี้

เพื่อให้มี หลัก ประกัน ความเป็น ธรรม แก่ ข้าราชการ จึงให้ข้าราชการมีสิทธิอุทธรณ์และ

ร้องทุกข์ได้ เมื่อเห็นว่าไม่ได้รับความเป็นธรรม ซึ่ง Public Service Commission เป็นผู้คุ้มครอง ความเป็นธรรม แก่ข้าราชการ ในสิทธิต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

๑. สิทธิ ที่ จะ ได้รับ การ บรรจุ และ เลื่อน ตำแหน่งตามหลักคุณธรรม

๒. สิทธิที่จะอุทธรณ์ เมื่อเห็นว่าไม่ได้รับความเป็นธรรมในการเลื่อนตำแหน่ง ลดตำแหน่ง หรือให้พ้นจากตำแหน่ง

๓. สิทธิ ที่จะไม่ได้รับ ความลำเอียงในการ บรรจุแต่งตั้ง ไม่ว่าจะโดยเหตุผลเกี่ยวกับ เชื้อชาติ ผิว เพศ ภาษา ศาสนา หรือเหตุอันไม่เป็นธรรม อื่นใด

๔. สิทธิที่จะขอให้ สอบสวน วิธีการ บรรจุ แต่งตั้ง เมื่อสงสัยว่าจะไม่เป็นธรรม

ในส่วนที่เกี่ยวกับการกำหนดตำแหน่งและ

อัตราเงินเดือน คานาดามีนโยบายที่จะให้มีความเป็นธรรม ทั้งในระหว่างข้าราชการด้วยกันและเปรียบเทียบกับค่าจ้างท้องถิ่นในวงการธุรกิจเอกชนด้วย จึงมีการจำแนกตำแหน่งตามระบบ Position Classification และกำหนดอัตราเงินเดือนโดยเปรียบเทียบกับค่าจ้างท้องถิ่นสำหรับแต่ละสายวิชาชีพ ทั้งนี้ถ้าข้าราชการไม่พอใจในอัตราเงินเดือนและเงื่อนไขการจ้างที่ทางราชการกำหนด ข้าราชการมีสิทธิต่อรองตามแบบ Collective bargaining โดยผ่านทาง Union ต่างๆ โดยถือว่า Treasury Board เป็นนายจ้าง ถ้าตกลงกันไม่ได้ ข้าราชการก็มีสิทธินัดหยุดงาน (Strike) ได้ เช่นเดียวกับลูกจ้างเอกชน

การกำหนดตำแหน่งและเงินเดือนในแคนาดาได้มีการเปลี่ยนแปลง ระบบวิธีการ จากระบบเดิมที่เป็นอยู่จนกระทั่งถึง ค.ศ. ๑๙๔๖ ในลักษณะที่มีการจำแนกกลุ่มตำแหน่งต่าง ๆ (Classification) ออกเป็นถึง ๓,๗๐๐ กลุ่ม และมีบัญชีอัตราเงินเดือนถึง ๕๐๐ บัญชี กำหนดใหม่รวมกลุ่มให้ลดจำนวนลงมาเรื่อยๆ จนกระทั่งถึงหลัง ค.ศ. ๑๙๖๐ ได้รวมกลุ่ม ตำแหน่ง ต่าง ๆ เข้าเป็น ๖ ประเภทวิชาชีพ (Occupational categories) คือ

๑. Operational Category
๒. Administrative Support Category
๓. Technical Category
๔. Administrative and Foreign Service

Category

๕. Scientific and Professional Category

๖. Executive Category

ตำแหน่งในแต่ละ Category ดังกล่าว แบ่งเป็น group ย่อยออกไป พร้อมทั้งจัดระดับเป็น career ladder สำหรับแต่ละสายงานซึ่งได้ลดจำนวนกลุ่มตำแหน่งและบัญชีอัตราเงินเดือนลงมาก

ในส่วนที่เกี่ยวกับ ความเป็นกลางทางการเมืองนั้น ข้าราชการได้รับการคุ้มครองมิให้ต้องออกจากราชการด้วยเหตุผลทางการเมือง ซึ่งถ้าถูกกลั่นแกล้งทางการเมือง ก็มีสิทธิอุทธรณ์หรือร้องทุกข์ได้ ในขณะที่เดียวกันข้าราชการก็ถูกจำกัดขอบเขตการเกี่ยวข้องกับกิจกรรมทางการเมืองบางประการ เช่น

- ห้ามทำงานใด ๆ ในนามของพรรคการเมือง
- ห้ามทำงานใด ๆ ในนามของผู้สมัครรับเลือกตั้ง
- ห้าม สมัคร รับเลือกตั้ง หรือเป็น สมาชิกสภาจังหวัด หรือสมาชิกสภาของรัฐ หรือสมาชิกสภาสหพันธรัฐ ในขณะที่เป็นข้าราชการประจำ

อย่างไรก็ตาม ข้าราชการยังมีสิทธิเกี่ยวกับกิจกรรมทางการเมืองในเรื่องต่อไปนี้

- เข้าร่วมประชุมทางการเมือง
- ให้เงินบำรุงพรรคการเมือง
- ให้เงินสนับสนุนผู้สมัครรับเลือกตั้ง

- ลาโดยไม่ได้รับเงินเดือนเพื่อไปสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาจังหวัด สภาของรัฐ หรือสภาของสหพันธรัฐ
- สมัครรับเลือกตั้ง หรือดำรงตำแหน่งสมาชิกสภาเทศบาล

การรักษาระบบ Merit System

Public Service Commission ของแคนาดา ดำเนินการรักษาระบบ Merit System โดยกลไก ๓ ทาง คือ

๑. ทาง กระบวนการ บรรจุแต่งตั้ง และระบบการตรวจสอบการดำเนินการในกระบวนการนั้น โดยมีกฎหมายกำหนดหลักการไว้ว่า การบรรจุคนเข้ารับราชการ และการแต่งตั้งข้าราชการให้ดำรงตำแหน่งต่าง ๆ ต้องคำนึงถึงคุณธรรม (Merit) โดย การ วิเคราะห์ ประเมิน ความรู้ ความสามารถ ประสิทธิภาพ การปฏิบัติงาน และศักยภาพ (Potential) ที่จะสามารถทำงานสำเร็จโดยมีประสิทธิภาพสูง

๒. ทาง กลไก การ บำบัดทุกข์ (Redress) ซึ่งให้ข้าราชการมีสิทธิอุทธรณ์และร้องทุกข์ได้ เมื่อเห็นว่าไม่ได้รับความเป็นธรรม

๓. โดย จัดวางโครงการ เพื่อปรับ ความไม่สมดุลหรือไม่เท่าเทียมกันที่จะเกิดขึ้น

การบรรจุแต่งตั้ง

การบรรจุแต่งตั้งข้าราชการต้องผ่านกระบวนการเลือกสรรตามระบบ Merit System ซึ่งโดยทั่วไปต้องผ่านการสอบแข่งขัน ซึ่ง Staffing Branch ของ Public Service Commission เป็นผู้ดำเนินการสอบ วิธีการสอบนั้นมีสอบข้อเขียนสำหรับบางตำแหน่ง แต่ส่วนใหญ่ใช้วิธีสอบสัมภาษณ์โดยคณะกรรมการ จึงใช้เวลานานมาก จนกระทรวงทบวงกรมต่าง ๆ บ่นว่า ได้คนบรรจุช้า ไม่ทันการ

การอุทธรณ์และร้องทุกข์

กฎหมาย Public Service Employment Act ให้สิทธิ ข้าราชการ ที่จะ อุทธรณ์ เกี่ยวกับการบรรจุแต่งตั้งได้ต่อกรณีดังต่อไปนี้

๑. การ แต่งตั้ง โดย การย้าย หรือ เลื่อน โดยเปิดโอกาสการแข่งขันเพียงวงแคบ

๒. การแต่งตั้งโดยไม่มีการแข่งขัน

๓. การลดตำแหน่ง หรือถอดถอนเพราะไม่มีความรู้ความสามารถเพียงพอ

กฎหมายฉบับเดียวกันได้ให้หลักประกันแก่ข้าราชการและผู้สมัครเข้ารับราชการที่จะได้รับการปฏิบัติโดยเป็นธรรมและปราศจากอคติเกี่ยวกับเพศผิว เชื้อชาติ ศาสนา อายุ หรือฐานะทางสมรส

ถ้าข้าราชการผู้ใดสงสัยว่าจะได้รับการปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมเกี่ยวกับกรณีดังกล่าว ก็ร้องทุกข์ต่อ Public Service Commission ได้

ในกรณีที่มีการอุทธรณ์หรือร้องทุกข์ Appeals and Investigations Branch หรือ Anti-Discrimination Branch ของ Public Service Commission อาจทำการสอบสวนหรือตรวจสอบกรณีนั้นได้โดยอิสระจาก Staffing Branch ของ Public Service Commission เอง

กฎหมาย Public Service Staff Relations Act ให้สิทธิข้าราชการที่จะร้องทุกข์ภายใต้กฎและระเบียบของ Public Service Staff Relations Board ซึ่งร้องทุกข์ได้ต่อผู้บังคับบัญชาตามลำดับ และต่อคณะกรรมการพิจารณาเรื่องร้องทุกข์ (Board of Adjudication) ในกรณีดังต่อไปนี้

๑. การบังคับใช้ข้อตกลงในการต่อรองเกี่ยวกับค่าจ้างและเงื่อนไขการจ้าง (Collective agreement) ซึ่งข้าราชการผู้นั้นเห็นว่าตนยังไม่ได้รับผลประโยชน์ที่ถูกต้องตามข้อตกลงนั้น ก็นำกรณีขึ้นสู่การพิจารณาของคณะกรรมการพิจารณาเรื่องร้องทุกข์ได้

๒. การถูกลดโทษ ปลดออกจากราชการ หรือให้พักงาน หรือสถานโทษอื่น ที่กระทบถึงการเงินของข้าราชการผู้นั้น ซึ่งการร้องทุกข์เบื้องต้นยังได้รับผลไม่เป็นที่พอใจ ก็นำกรณีขึ้นสู่การพิจารณาของคณะกรรมการพิจารณาเรื่องร้องทุกข์ได้

Collective Bargaining

กฎหมาย Public Service Staff Relations Act ให้สิทธิข้าราชการที่จะเข้าเป็นสมาชิกของสหภาพ (Union) ข้าราชการประเภทใดก็ได้ และสหภาพข้าราชการนั้น มีสิทธิเจรจาต่อรองเกี่ยวกับค่าจ้าง และเงื่อนไขการจ้างของข้าราชการประเภทนั้น ๆ กับ Treasury Board หรือหน่วยงานเอกเทศ ซึ่งกฎหมายฉบับดังกล่าวให้ถือว่า Treasury Board หรือหน่วยงานเอกเทศดังกล่าว เป็นตัวแทนของสมเด็จพระราชินี ซึ่งเป็นนายจ้าง

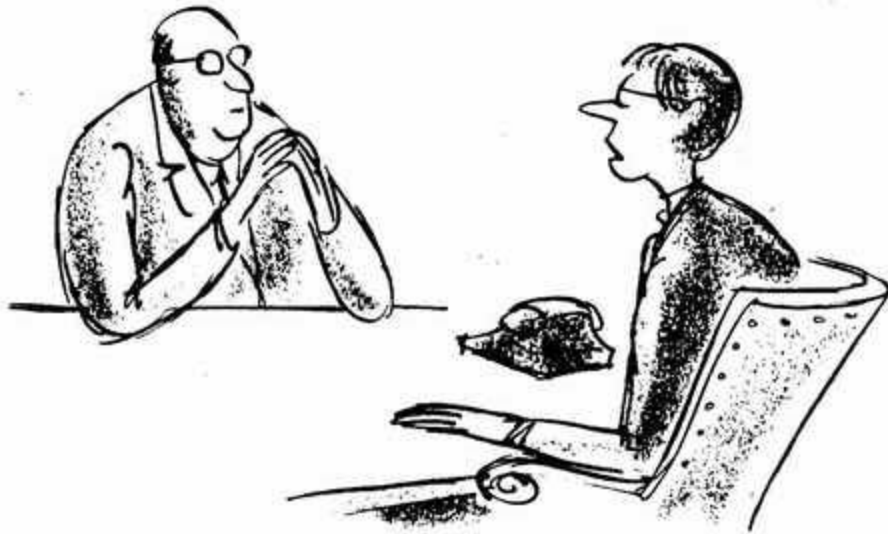
การดำเนินการเกี่ยวกับการต่อรองค่าจ้าง และเงื่อนไขการจ้างตาม Public Service Staff Relations Act นี้มี Public Service Staff Relations Board เป็นผู้ควบคุมดำเนินการ และออกกฎระเบียบต่าง ๆ เพื่อปฏิบัติการตามกฎหมายนี้

Treasury Board มีอำนาจที่จะเจรจาทำความเข้าใจเกี่ยวกับค่าจ้าง และเงื่อนไขการจ้างกับ Union ต่าง ๆ ได้ ถ้าตกลงกันไม่ได้ ก็นำเรื่องขึ้นสู่คณะอนุญาโตตุลาการ (Public Service Arbitration Tribunal) เพื่อพิจารณาคัดสิน ถ้ายังไม่เป็นที่พอใจ ข้าราชการใน Union นั้น อาจนัดหยุดงานได้

ผู้บังคับบัญชากับการสอนงาน

สินี เจริญพจน์*

คำว่า ผู้บังคับบัญชา ถ้าจะพิจารณาความหมายตามตัวอักษรก็คือ ผู้ที่มีหน้าที่ควบคุมการปฏิบัติงาน (บังคับ) และมอบหมายหรือสั่งงาน (บัญชา) แก่ผู้ใต้บังคับบัญชาเป็นสำคัญ แต่ความจริงแล้วนั้น หน้าที่ทั้ง ๒ ประการนี้เป็นเพียงส่วนหนึ่งในบรรดาหน้าที่หลาย ๆ ประการของผู้บังคับบัญชาเท่านั้น แม้ว่าในบางครั้งบางคราวสถานะแวดล้อมหรือสถานการณ์บางอย่างก็อาจทำให้เกิดการหลงลืม ละเลย หรือให้ความสำคัญแก่หน้าที่อื่นน้อยลงไปบ้าง และหน้าที่หนึ่งที่มีมักจะถูกหลงลืมอยู่บ่อย ๆ ก็เห็นจะได้แก่หน้าที่ในฐานะผู้ให้การฝึกอบรมหรือสอนงานของผู้บังคับบัญชานั้นเอง

มีผู้บังคับบัญชาจำนวนไม่น้อยที่ต้องประสบกับปัญหาการปฏิบัติงานล่าช้าผิดพลาด ผลงานไม่ได้มาตรฐาน ต้องคอยตรวจสอบ แก้ไข ให้คำแนะนำใกล้ชิดอยู่ตลอดเวลา และบางท่านก็อาจ

เกิดความรู้สึกท้อถอยหรืออารมณ์เสียเมื่อพบว่าหลังจากที่ได้ใช้เวลาอธิบายให้ พนักงาน ใหม่ ฟังอย่างเป็นคั่งเป็นแคว เกี่ยวกับงาน ในหน้าที่ที่เขาจะต้องทำแล้วก็ยังปรากฏว่าพนักงานผู้นั้นทำงานไม่ได้

* M.P.A. (Syracuse University) ปัจจุบันรับราชการในตำแหน่งเจ้าหน้าที่ฝึกอบรม กองวิชาการ สำนักงาน ก.พ.

ผลดีอย่างที่คาดหวังไว้

พนักงาน ใหม่เองก็อาจมี ความรู้สึก ทำนองเดียวกันนี้ได้ ท่านผู้อ่านคงจะเคยสังเกตหรือพบมาแล้วด้วยตัวเองว่า ในวันแรกที่รายงานตัวเข้าทำงานนั้นพนักงานใหม่ จะได้รับการแนะนำให้รู้จักกับผู้ที่จะเป็นผู้บังคับบัญชาโดยตรงของเขา ซึ่งท่านผู้นั้นจะได้อธิบายถึงหน้าที่ ความรับผิดชอบและการแบ่งงานอย่างคร่าว ๆ ของหน่วยงาน รวมทั้งงานที่จะมอบหมายให้พนักงานใหม่นั้นปฏิบัติ หลังจากนั้นก็จะพาไปแนะนำให้รู้จักกับเพื่อนร่วมงานคนอื่นๆ จัดหาที่นั่งให้พร้อมกับมอบเอกสารปึกใหญ่เกี่ยวกับกฎระเบียบ เรื่องที่เกี่ยวข้องกับการทำงานให้ “ศึกษา” ไปก่อน พนักงานใหม่อาจจะต้องใช้เวลาศึกษาเอกสารเหล่านั้นเป็นเวลาหลายวัน หรือหลายอาทิตย์ และหลังจากที่ได้ก้มหน้าก้มตาอยู่กับเอกสาร ซึ่งยังใช้เวลาศึกษามากเท่าใด ความกระตือรือร้นในการทำงานก็จะลดน้อยลงเป็น ปรากฏการณ์กันจนเป็นที่พอใจของผู้บังคับบัญชาแล้ว จึงจะได้รับมอบหมายให้ทำงานหรือให้ศึกษางานกับคนที่อยู่มาก่อน ซึ่งจะทำหน้าที่เป็นพี่เลี้ยงช่วยแนะนำวิธีการทำงานให้พนักงานใหม่ต่อไป

ปัญหา ที่ กล่าว มา นี้ แสดงให้เห็น ถึงความสำคัญ ของ ความ สัมพันธ์ ใน เรื่อง การ ฝึ ก อ บ ร ม ระหว่าง พนักงาน และ ผู้บังคับบัญชาได้เป็นอย่างดี และหากจะพิจารณาสาเหตุที่มาของปัญหาข้างต้นนี้ก็น่าจะพบว่าส่วนหนึ่งสืบเนื่องมาจากการที่พนักงานใหม่ไม่ได้รับการ อบรม สอนงาน อย่าง จริงจัง จากผู้

บังคับบัญชา หรือผู้บังคับบัญชาขาดความเชี่ยวชาญ ในการฝึกอบรม ทำให้การสอนงานเป็น ไปอย่างไม่มีระบบ ได้ผลน้อย และถ้าหากจะมองให้ลึกลงไปก็น่าจะเป็นไปได้ที่ว่า ต้นตอของปัญหาที่ว่าเป็นผลมาจากการละเลย หรือ ไม่ให้ ความสำคัญของ ผู้บังคับบัญชาในการฝึกอบรมหรือสอนงานนั่นเอง

แม้ว่า บทบาท ของ ผู้บังคับบัญชาในฐานะ ผู้ให้การฝึกอบรม จะถูกหลงลืมมานาน แต่ในปัจจุบัน บทบาทนี้ได้ทวีความสำคัญมากยิ่งขึ้น เพราะเป็นที่ยอมรับกันแล้วว่า กิจกรรมใด ๆ จะพัฒนาก้าวหน้าไปได้จะต้องมีรากฐานมาจากการ พัฒนาตัวผู้ปฏิบัติงานเสียก่อน และในการพัฒนาผู้ปฏิบัติงานให้มีประสิทธิภาพ ผู้บังคับบัญชาย่อมเป็นตัวจักรที่สำคัญยิ่ง

ด้วยเหตุนี้ผู้เขียน จึงขอเสนอวิธี สอนงาน ที่เรียกว่า Job Instruction Training ซึ่งเป็นวิธีการฝึกอบรมผู้ได้บังคับบัญชาอย่างมีระบบ ไม่ยุ่งยาก และใช้ ได้ผลดี เพื่อให้ผู้บังคับบัญชาได้เลือกใช้เป็นแนวทางในการฝึกอบรมผู้ได้บังคับบัญชาต่อไป

Job Instruction Training

วิธีการสอนงานที่เรียกว่า Job Instruction Training หรือเรียกสั้น ๆ ว่า JIT เริ่มเป็นที่รู้จักกันแพร่หลายในสมัยสงครามโลกครั้งที่ ๒ โดยคณะกรรมการชื่อว่า Warmanpower Commission ได้จัดโครงการฝึกอบรมผู้บังคับบัญชาชั้นชุดหนึ่ง โดยมีวัตถุประสงค์ ที่จะให้ บรรดา หัวหน้างานมี ความรู้ ความเข้าใจ เกี่ยวกับหน้าที่เบื้องต้น และ ความรับผิดชอบ

ชอบของตนในฐานะผู้บังคับบัญชาดียิ่งขึ้น โครงการหนึ่งที่ใช้อบรมหัวหน้างานนับจำนวนพันๆ ในขณะนั้น ก็คือโครงการ JIT ซึ่งถือว่าหน้าที่ๆ สำคัญยิ่งของหัวหน้างานอย่างหนึ่ง ก็คือการสอนพนักงานให้สามารถ ปฏิบัติงาน ใน หน้าที่ได้ อย่างเหมาะสม และถูกต้อง

โครงการ JIT นี้ได้รับผลสำเร็จอย่างงดงาม และบรรดาหัวหน้างานที่ผ่านการอบรม โครงการนี้นับพันๆ คน จะมี แผ่นการ์ด ขนาดเล็ก พอที่จะใส่ กระเป๋าพกติดตัวไปได้ ในการ์ดนั้นจะมีวิธีการที่จำเป็นในการเตรียมและการสอนงานแก่พนักงานใหม่ การสอนงานตามวิธี JIT นี้แม้ว่าจะใช้กันมาถึงหนึ่งชั่วอายุคนแล้วก็ตาม แต่ในปัจจุบันก็ยังเป็นวิธีการที่ได้รับความนิยมมากวิธีหนึ่ง จากการสำรวจ ของ ศาสตราจารย์ Rene V. Dawis แห่งมหาวิทยาลัยมินเนโซต้า และ Mr. Stuart B. Utguard แห่งบริษัท Sales Minneapolis Gas Company ได้ร่วมกันสำรวจเทคนิคตำราที่นิยมใช้กันมาก พบว่ากิจการทางธุรกิจและอุตสาหกรรมนิยมใช้การฝึกอบรมพนักงานโดยวิธี JIT นี้มากเป็นอันดับหนึ่ง ในจำนวนเทคนิคที่สำรวจ ๑๘ อย่าง เทคนิคที่ได้รับความนิยมรองลงมา คือการประชุมกลุ่ม การฝึกงาน การหมุนเวียน การบรรยาย การทำ Case Study เหล่านี้เป็นต้น แม้ว่าการสำรวจนี้จะเป็นการสำรวจในธุรกิจอุตสาหกรรม แต่ในวงงานรัฐบาล ก็เชื่อว่า JIT จะเป็นเครื่องมือในการสอนงานที่สำคัญยิ่งสำหรับผู้บังคับบัญชา เช่นเดียวกัน

หลักการสำคัญของ Job Instruction Training

JIT มีวิธีดำเนินงานที่ง่ายและดีที่สุดในการเตรียมหัวหน้างาน ให้พร้อมที่จะฝึกอบรม และ สอนงานแก่พนักงาน รวมทั้งแก้ไขปัญหาด่างๆ ที่มักเกิดขึ้น เสมอๆ ในการฝึกอบรม และ แม้ว่า การอบรมชนิดนี้ จะเหมาะสำหรับหัวหน้างานระดับต้น แต่ก็สามารถจะนำไปดัดแปลงปรับใช้กับการฝึกอบรมในระดับสูงขึ้นไปได้เป็นอย่างดี ผู้บริหารอาจนำวิธีการ JIT นี้ไปใช้สอนแนะนำงานให้กับผู้ช่วยคนใหม่ โดยได้ผลดีทัดเทียมกับที่หัวหน้างานระดับต้นให้การสอนงานแก่พนักงานเข้าใหม่เช่นกัน

หลักสำคัญ ๒ ประการ ของการสอนงานตามวิธี JIT คือ

๑. เตรียมพร้อมที่จะสอน

การเตรียมตัวล่วงหน้าก่อนที่จะลงมือฝึกอบรมจริงๆ นั้นคือ ถือเป็นสิ่งสำคัญยิ่งที่จะทำให้การฝึกอบรมเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ก่อนการฝึกอบรม หัวหน้างานจะต้องใช้เวลาล่วงหน้าในการ

๑.๑ กำหนดเป้าหมายของการฝึกอบรม
ประมาณเวลาที่คาดว่าจะใช้

๑.๒ วิเคราะห์งาน และเรียง ขั้นตอนการทำงาน ตาม ลำดับ เหตุ ผล กำหนดจัดสำคัญๆ ของงาน เพื่อวางแผน การสอนงาน ให้เน้นถึงจุดสำคัญๆ เหล่านั้น

- ๑.๓ เตรียมสถานที่ ๆ จะ ใช้ฝึกปฏิบัติ
พร้อมทั้งอุปกรณ์ เครื่องมือ
เครื่องใช้ รวมทั้งเอกสารและ
สิ่งจำเป็นต่าง ๆ
- ๑.๔ จัดสถานที่ให้เหมาะสม มีประสิทธิ-
ภาพมากที่สุด และให้เหมือนกับ
สภาพที่พนักงานจะต้องพบจริง

๒. หลักวิธีการสอน

ขบวนการฝึกอบรม สอนงาน มีชั้น
ตอนสำคัญ ๔ ขั้นตอน คือ

๒.๑ เตรียมผู้รับการอบรมให้พร้อม
โดยให้ผู้รับการอบรมมีทัศนคติที่
ดี และมีความเพียรพยายามในการอบรมในการทำ
ดังกล่าวนี้ หัวหน้างาน ต้องทำให้ผู้รับการอบรมเกิด
ความรู้สึกสบายใจ อธิบายให้ทราบถึงมูลฐานของ
งานโดยสังเขป ดูว่าผู้รับการอบรมมีความรู้อะไรมา
ก่อนบ้างเกี่ยวกับงาน เพื่อจะได้ไม่ต้องเสียเวลาสอน
งานที่เขาารู้อยู่แล้ว และพยายามทำให้พนักงานเกิด
ความสนใจที่จะเรียนรู้งาน โดยการสอบถามความ
สนใจพิเศษ และให้เขามีส่วนร่วมในการวางแผน
การจูงใจ ผู้เรียนให้เกิดความอยากเรียน ถือ เป็น สิ่ง
สำคัญยิ่งในขั้นนี้

๒.๒ ปฏิบัติให้ดูเป็นตัวอย่าง

แนะนำ และแสดงวิธีปฏิบัติให้
ดูอย่างละเอียดในขั้นตอนที่สำคัญทุกขั้นตอน ย้ำที่
จุดสำคัญ ๆ ของงานที่ได้ระบุไว้ก่อนหน้านี้ อธิบาย

ลักษณะงานและปัจจัยสำคัญที่เกี่ยวข้อง และใน
การสาธิตงาน ให้ แก่ผู้ รับการอบรม ในขั้น แรก จะ
ปฏิบัติด้วยความเร็วปกติที่ทำอยู่จริง ต่อไปจึงแสดง
ช้าให้ดูอีกครั้งโดยแสดงให้เห็นช้าลง ให้พนักงานได้
เห็นขั้นตอนของการปฏิบัติอย่างชัดเจน พร้อมกับ
อธิบายวิธีปฏิบัติและเหตุผลที่ต้องทำเช่นนั้น ต้องแน
ใจว่าคำอธิบายนั้น ชัดเจน สมบูรณ์และย่ออธิบาย
ยืดยาวเกินกว่าที่ผู้รับการอบรมจะรับได้

๒.๓ ให้ทดลองปฏิบัติ

เมื่อได้ใช้เวลาพอสมควรในการ
ทำความเข้าใจเกี่ยวกับวิธีการ ปฏิบัติ แล้วก็ควรให้พนักงาน
ได้ทดลองปฏิบัติ โดยมีหัวหน้างาน เป็นผู้ควบคุม
แนะนำ และในขณะที่ปฏิบัติ นั้น ก็ให้เขาอธิบายถึง
จุดสำคัญไปด้วยทุกท่วงทั้นที่เขาทำผิด บือนคำถาม
ถึงวิธีการและเหตุผลในการปฏิบัติแต่ละขั้นตอนเพื่อ
ให้แน่ใจว่าพนักงานเข้าใจดีถึงการ ปฏิบัติงานแต่ละ
อย่างว่าทำไมจึงต้องทำ เช่นนั้น ให้พนักงานฝึก
ปฏิบัติไปเรื่อย ๆ จนกว่า จะแน่ใจว่า เขา สามารถ
ทำงานนั้นได้

๒.๔ ติดตามผลการฝึกอบรม

การติดตามผลการปฏิบัติถือเป็น
ส่วนสำคัญของการฝึกอบรม เมื่อพนักงานสามารถ
ปฏิบัติงานได้เอง ภายใต้การควบคุมของหัวหน้างาน
โดยตรงแล้วก็ปล่อยให้เขาทำงานด้วยตนเอง โดยให้
มีเพื่อนร่วมงานอาวุโสคนหนึ่งเป็นที่ปรึกษา คอย
ให้คำแนะนำ และตรวจสอบงาน ของ พนักงาน ใหม่
บ่อยครั้งในระยะแรก ๆ และเลิกทันทีที่เห็นว่าเขา

สามารถปฏิบัติงานได้อย่างถูกต้อง

สิ่งสำคัญที่พึงระลึกถึง ในการสอนงาน ตาม
วิธี JIT ก็คือ การสอนงาน ของผู้ฝึกอบรมจะยังไม่
สมบูรณ์หรือเสร็จสิ้น หากผู้รับการฝึกอบรมยังไม่

ได้เรียนรู้วิธีการปฏิบัติงาน

หลักสำคัญ ๒ ประการ และขั้นตอนการ
ดำเนินงานทั้ง ๔ ประการของการสอนงาน อาจ
สรุปลงใน JIT การ์ด ได้ดังนี้

การสอนงาน

(JIT)

การเตรียมพร้อมที่จะสอน

๑. มีตารางเวลา
 - ต้องการสร้างทักษะประเภทใด เมื่อไร
๒. แต่งงานออกเป็นรายละเอียด
 - ลำดับขั้นตอนที่สำคัญ
 - เลือกจุดสำคัญของงาน
๓. เตรียมทุกอย่างให้พร้อม
 - เครื่องมือ เอกสาร และสิ่งจำเป็นอื่น ๆ
๔. จัดสถานที่ให้พร้อม
 - ตามที่ต้องการจะให้พนักงานปฏิบัติต่อไป

วิธีสอน

๑. เตรียมผู้รับการอบรม
 - ๑.๑ ให้พนักงานมีความรู้สึกสบายใจ
 - ๑.๒ ดูว่าเขาจะรู้อะไรบ้าง
 - ๑.๓ กระตุ้นความสนใจ
 - ๑.๔ จัดวางตัวบุคคลให้ถูกต้อง

๒. ทำให้ดูเป็นตัวอย่าง
 - ๒.๑ บอกด้วยวาจา
 - ๒.๒ แสดงให้ดู
 - ๒.๓ อธิบายรายละเอียด
 - ๒.๔ สาริตซ้ำ ๆ
๓. ให้ทดลองปฏิบัติ
 - ๓.๑ ให้ทดลองปฏิบัติ
 - ๓.๒ ให้อธิบายในจุดสำคัญ ๆ
 - ๓.๓ ข้อผิดพลาด
 - ๓.๔ สอนซ้ำให้แน่ใจว่าเขารู้
๔. การติดตามผล
 - ๔.๑ ปลอ่ยเดี่ยวพนักงาน
 - ๔.๒ ให้เขาซักถามได้
 - ๔.๓ ตรวจสอบบ่อย ๆ
 - ๔.๔ ลดความช่วยเหลือให้น้อยที่สุด

บทสรุป

ความสามารถในการ สอนงาน ให้แก่ ผู้ได้ บัณฑิตบัญชา ถือเป็นเครื่องวัดความสามารถและ ความสำเร็จของการเป็นผู้บังคับบัญชา ทั้งนี้เพราะ เจ้าหน้าที่ฝึกอบรมย่อมไม่สามารถจะทำให้พนักงาน ทุกคนมีทักษะที่จำเป็นในการ ปฏิบัติงานทุกอย่าง ภายในหน่วยงานได้ ผู้บังคับบัญชาโดยตรงของ พนักงานเท่านั้นที่จะมีทั้งความรู้ ประสบการณ์

และ เวลา เพียงพอ ที่จะ เตรียม ตัว พนักงาน ให้ สามารถ ปฏิบัติงาน ได้ ตามที่ ได้ รับ มอบหมายได้ อย่างไรก็ดีตาม เจ้าหน้าที่ฝึกอบรมก็ยังมีส่วน สำคัญใน การสอนงานของ ผู้บังคับบัญชา โดยการ พัฒนา ทักษะ และ วิธีการต่าง ๆ อันจะช่วยให้ ผู้ บัณฑิตบัญชา ประสบความสำเร็จ ในด้าน การ สอน งานนี้ได้

สรุปข่าวที่น่าสนใจในวงราชการ

ออกระเบียบใหม่ขอพระราชทานเหรียญดุษฎีมาลา เข็มศิลปวิทยา

คณะรัฐมนตรีให้ความเห็นชอบตามที่สำนักงาน ก.พ. เสนอขอออกระเบียบว่าด้วยการขอพระราชทานเหรียญดุษฎีมาลา เข็มศิลปวิทยา ฉบับใหม่ พ.ศ. ๒๕๒๑ ทั้งนี้ เนื่องจากหลักเกณฑ์เดิมซึ่งใช้มาตั้งแต่ปี ๒๔๙๕ ไม่เหมาะสม กับสภาพ ปัจจุบัน ซึ่งศิลปวิทยาการต่าง ๆ ได้เจริญก้าวหน้าไปเป็นอันมาก จึงได้วางหลักเกณฑ์ขึ้นใหม่ เพื่อพิจารณาผลงาน ของ ข้าราชการ และ ประชาชน โดยทั่วไปที่สมควรได้รับ พระราชทาน เหรียญ ดุษฎี มาลา เข็มศิลปวิทยาในสาขาวิชาต่าง ๆ ดังนี้คือ สาขามนุษยศาสตร์ ศึกษาศาสตร์ วิจิตรศิลป์ สังคมศาสตร์ นิติศาสตร์ วิทยาศาสตร์ วิศวกรรมศาสตร์ แพทยศาสตร์ เกษตรศาสตร์ หรือ สาขาวิชาการอื่น ๆ ตามที่คณะกรรมการจะเห็นสมควร

ระเบียบ ฉบับใหม่ นี้ เป็นเจตนารมณ์ ของ พล.อ. เกรียงศักดิ์ ชมะนันทน์ นายกรัฐมนตรี ที่ จะเสริมสร้างขวัญและกำลังใจในการทำงาน โดย เน้นด้าน ความ สามารถ และ การประดิษฐ์ สิ่งที่เป็น ประโยชน์แก่ประเทศชาติให้มากยิ่งขึ้น โดยผู้ที่ จะได้รับการพิจารณาขอพระราชทานเหรียญดุษฎีมาลา เข็มศิลปวิทยานี้ จะต้องมีความอย่างใดอย่างหนึ่ง ดังต่อไปนี้คือ คิดค้นความรู้ ระบบ กรรมวิธี หรือ ประดิษฐ์สิ่งใหม่เป็นผลสำเร็จ หรือปรับปรุงความรู้ ระบบ กรรมวิธี หรือสิ่งประดิษฐ์ ให้ดีขึ้นกว่า

เดิมเป็นอันมาก หรือได้แสดงให้เห็นปรากฏว่ามีฝีมือ และชื่อเสียงยอดเยี่ยมในทางศิลปวิทยา ทั้งนี้ ผลงานดังกล่าว จะต้อง แสดงให้ ประจักษ์ เป็น พิเศษว่า เป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อประเทศชาติ

สำหรับ ผู้ที่มีหน้าที่ เสนอชื่อ ผู้สมควร จะได้รับ การพิจารณาขอพระราชทานเหรียญฯ ได้แก่กระทรวง ทบวง เจ้าสังกัด หรือ กระทรวง ทบวง ที่เกี่ยวข้องกับ ผลงาน ของผู้ที่ สมควรจะได้รับ การพิจารณา สภามหาวิทยาลัย หรือสถาบัน อุดมศึกษาที่เทียบเท่า มหาวิทยาลัย หรือสถาบัน ที่ควบคุมการประกอบวิชาชีพซึ่งจัดขึ้นตามกฎหมาย โดยให้เสนอชื่อและผลงานของผู้ซึ่งสมควรจะได้รับการพิจารณาไปยังสำนักงาน ก.พ. ก่อนเดือนเมษายนของทุกปี

ส่วนคณะกรรมการที่จะพิจารณาวินิจฉัยขอพระราชทาน เหรียญ ดุษฎี มาลา เข็มศิลปวิทยา นั้น คณะกรรมการข้าราชการพลเรือน (ก.พ.) จะแต่งตั้งจากผู้ทรงคุณวุฒิจำนวนไม่น้อยกว่า ๕ คน แต่ไม่เกิน ๗ คน ทำหน้าที่พิจารณาเพื่อเสนอให้คณะรัฐมนตรีชี้ขาดต่อไป

อนึ่ง ระเบียบดังกล่าวนี้ได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ ๙๕ ตอนที่ ๗๙ วันที่ ๘ สิงหาคม ๒๕๒๑

(เดลินิวส์ ๕ ตุลาคม ๒๕๒๑)

คณะรัฐมนตรีกำหนดมาตรฐาน ที่ทำการของ รัฐ

คณะ รัฐมนตรี ได้ พิจารณา อนุมัติ ตามข้อ

เสนอของคณะกรรมการพิจารณาปรับปรุงระบบการก่อสร้าง สถานที่ราชการและถาวรวัตถุของประเทศเกี่ยวกับการกำหนดมาตรฐานอาคารที่ทำการของทางราชการให้มีลักษณะและส่วนประกอบที่สำคัญ ๆ อยู่ในมาตรฐานเดียวกัน ซึ่งพอสรุปสาระสำคัญได้ดังนี้

๑. เนื้อที่ทำงาน ของ รัฐมนตรี ปลัดกระทรวง และปลัดทบวง (รวมห้องน้ำ—ส้วม) ๔๐ ตารางเมตร/คน

๒. เนื้อที่ทำงาน ของ รอง ปลัด กระทรวง รองปลัดทบวง อธิบดี และรองอธิบดี (รวมห้องน้ำ—ส้วม) ๓๐ ตารางเมตร/คน

๓. เนื้อที่ทำงานของผู้อำนวยการกอง หัวหน้ากอง ๑๖ ตารางเมตร/คน

๔. เนื้อที่ทำงานของตำแหน่งอื่น ๆ ที่ไม่ต่ำกว่าข้าราชการระดับ ๖ ๑๒ ตารางเมตร/คน

๕. เนื้อที่ทำงาน ของ ผู้ปฏิบัติงาน ของข้าราชการและพนักงาน ๔.๕ ตารางเมตร/คน เนื้อที่ทำงานของผู้ปฏิบัติวิชาชีพ ๖ ตารางเมตร/คน

๖. เนื้อที่ห้องประชุมตามจำนวนผู้เข้าประชุม ๒ ตารางเมตร/คน

๗. เนื้อที่พักรอ ๑ ตารางเมตร/คน

๘. เนื้อที่ห้องน้ำ—ส้วม ๐.๕ ตารางเมตร/คน โดยมีโถส้วม ๑ โถ ที่บัสสาวะ ๑ ที่ อ่างล้างมือ ๑ อ่างต่อจำนวนคน ๒๕ คน

๙. เนื้อที่สำหรับเก็บพัสดุ หรือเพื่อการอื่น ให้ พิจารณาตามความ จำเป็น ของแต่ละ หน่วยงาน เช่น ห้องปฏิบัติการ ห้องรับแขก ฯลฯ

๑๐. เนื้อที่ส่วนบริการได้แก่ทางเดินเชื่อมห้องโถงและบันได มีเนื้อที่ประมาณ ๑/๓ ของเนื้อที่ตามเกณฑ์ข้างบนทั้งหมดรวมกัน

๑๑. อาคารสูงตั้งแต่ ๔ ชั้นขึ้นไป ต้องมีบันไดหนีไฟ

(สยามรัฐ ๑๖ ตุลาคม ๒๕๒๑)

คลังรื้อฟื้นการปรับปรุงค่าเช่าบ้านข้าราชการขึ้นพิจารณาใหม่

รายงานข่าว จาก กระทรวง การคลัง แจ้งว่า กระทรวงการคลังกำลังพิจารณาปรับปรุงค่าเช่าบ้านข้าราชการให้เหมาะสมกับสภาพปัจจุบัน อีกครั้ง หลังจากที่เคยเสนอร่างพระราชกฤษฎีกาปรับปรุงค่าเช่าบ้าน เข้าสู่ที่ประชุม คณะรัฐมนตรี มาแล้ว เมื่อหลายเดือนก่อน ซึ่งครั้งนั้นคณะรัฐมนตรีไม่อนุมัติ เนื่องจากคณะรัฐมนตรีต้องการให้กระทรวงการคลังจ่ายค่าเช่าบ้านแก่ข้าราชการทุกคน คนละเท่า ๆ กัน ในรูปของเงินช่วยเหลือสวัสดิการค่าเช่าบ้าน ซึ่งเรื่องนี้ กระทรวง การคลัง พิจารณา แล้ว เห็นว่าไม่สามารถที่จะทำได้ เนื่องจากต้องใช้จ่ายเงินจำนวนมาก

การพิจารณาปัญหาเรื่องค่าเช่าบ้านของข้าราชการ ตามที่ กรมบัญชีกลาง กระทรวงการคลัง หยิบยกขึ้นมาพิจารณาใหม่นี้ มีหลักการปรับปรุงค่าเช่าบ้านให้มีอัตราสูงขึ้นใกล้เคียงกับข้อเท็จจริงในสภาพปัจจุบัน ซึ่งเดิมข้าราชการเบิกจ่ายค่าเช่าบ้านได้ร้อยละ ๑๕ ของอัตราเงินเดือน การปรับปรุงใหม่อาจจะให้เบิกได้ระหว่างร้อยละ ๒๐—๒๕

จากการติดตามข่าวทราบว่า ร่างพระราช

กฤษฎีกาปรับปรุงค่าเช่าบ้านใหม่นี้ กรมบัญชีกลาง ได้ดำเนินการยกร่างเสร็จเรียบร้อยแล้ว กำลังเสนอ เข้าสู่ที่ประชุมของคณะรัฐมนตรี คาดว่าจะรู้ผลในไม่ช้านี้

(สำนักข่าวไทย ๑๗ ตุลาคม ๒๕๒๑)

อนุมัติโครงการรหัสประจำตัวประชาชน

คณะรัฐมนตรีได้ลงมติให้ความเห็นชอบโครงการจัดทำรหัสประจำตัวประชาชนตามที่สำนักงานสถิติแห่งชาติเสนอ ซึ่งโครงการดังกล่าวนี้เดิม กองการทะเบียน กรมการปกครอง เป็นผู้ริเริ่มมา ตั้งแต่ปี ๒๕๑๙ ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับบัตรประจำตัวประชาชน ทะเบียนราษฎร และสูติบัตร ต่อมาเล็งเห็นว่ารหัสดังกล่าวจะเอื้ออำนวยให้เกิดประโยชน์ในงานทะเบียนอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องอีก จึงร่วมมือกับสำนักงานสถิติแห่งชาติให้เป็นสื่อกลางร่วมดำเนินการกับส่วนราชการต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง และนำเสนอคณะรัฐมนตรีเพื่อดำเนินการต่อไปดังกล่าว

โครงการ รหัส ประจำ ตัว ประชาชน นี้ จะสามารถป้องกันการปลอมแปลงบัตรประจำตัวประชาชนได้ รวมทั้งจะอำนวยความสะดวกในเรื่องต่างๆ เช่น การทำนิติกรรม การพิสูจน์ตัวบุคคล เป็นต้น ซึ่งจะใช้คอมพิวเตอร์ดำเนินการทั้งหมด และเลข รหัสนี้ จะ ปรากฏ อยู่ใน ทะเบียน ที่สำคัญๆ เช่น บัตรประจำตัว ทะเบียนราษฎร สูติบัตร เป็นต้น ซึ่งถ้าโครงการนี้สำเร็จ ประชาชนจะมีรหัสประจำตัวทุกคน

หลักการ สำคัญ ของโครงการนี้ พอ สรุปได้ ดังนี้

๑. โครงการนี้มีวัตถุประสงค์ที่จะให้ประชาชนแต่ละคนมีเลขรหัสประจำตัวเพียงหมายเลขเดียวซึ่งเป็นหมายเลขมาตรฐานที่หน่วยงานต่างๆ จะใช้ร่วมกันได้ตลอดชีวิต

๒. เลขรหัสประจำตัวประชาชนดังกล่าวจะใช้เลข ๑๙ หลัก แสดงปี พ.ศ. ที่เกิด หรือปี พ.ศ. ที่ออกบัตรประชาชน รหัสจังหวัดและอำเภอที่เกิด หรือที่ออกบัตร ฯลฯ

๓. ระยะเวลาที่ประชาชนทุกคน จะมีรหัสประจำตัวประชาชน

- ผู้ที่เกิดใหม่ จะเริ่มมีเลขรหัสประจำตัวทันที
- ผู้ที่เริ่มทำบัตร ประจำตัว ประชาชน (อายุ ๑๗ ปี)
- ผู้ที่บัตรประจำตัวประชาชนหมดอายุ และจะขอทำใหม่

และเห็นควรให้มีคณะกรรมการขึ้นคณะหนึ่ง เรียกว่า “คณะกรรมการพิจารณาการจัดทำเลขรหัสประจำตัวประชาชน” โดยมีเลขาธิการสถิติแห่งชาติเป็นประธาน และผู้แทนจากส่วนราชการต่างๆ ที่เกี่ยวข้องเป็นกรรมการ มีอำนาจหน้าที่ในการวินิจฉัยให้คำแนะนำและคำปรึกษาแก่หน่วยราชการที่เกี่ยวข้องในเรื่องการกำหนดระเบียบการทำเลขรหัสประจำตัวประชาชนและเรื่องอื่นๆ ที่ได้รับมอบหมาย ซึ่ง ขณะนี้ ได้ มีการ แต่งตั้ง คณะ กรรมการ ดังกล่าว เรียบร้อยแล้ว

(เคลวินส์ ๒๐ ตุลาคม ๒๕๒๑)

อาวุธ วรรณวงศ์

ก๊ายเล็ม

พบกันอีกเป็นประจำในหน้าสุดท้ายของเล่ม รู้สึกเป็นอย่างไรบ้างกับวารสาร ฯ ฉบับนี้ หลายท่านคงจะแปลกใจที่รูปเล่มสดใสขึ้นในเรื่องเครื่องราชอิสริยาภรณ์ แต่พร้อมๆ กันนี้ หลายท่านคงจะเอะใจว่าคอลัมน์ประจำหลายคอลัมน์หายไป ซึ่งทั้งนี้ก็เนื่องจากฉบับนี้มีเรื่องยาวและค่อนข้างยาวหลายเรื่อง แต่หน้ากระดาษเรามีจำกัด จึงจำเป็นต้องงดคอลัมน์ประจำบางคอลัมน์ไว้เสียฉบับหนึ่ง และฉบับหน้าก็จะลงตามปกติ ท่านสมาชิกและท่านผู้อ่านโปรดเข้าใจตามนี้ด้วย

ส่วนคอลัมน์ “กฎหมายและระเบียบใหม่” กับ “ปัญหาระเบียบราชการพลเรือน” ที่ท่านขอให้ลงมากกว่าเดิมนั้น เรากำลังพิจารณาปรับปรุงคอลัมน์ดังกล่าว รวมทั้งคอลัมน์อื่นๆ ด้วย ตามข้อเสนอแนะข้อคิดเห็นของท่าน นอกจากนี้แล้วเราหวังไว้ว่า เราจะพบกันในเวลาที่เร็วขึ้นและจะตรงตามเวลาในอีกไม่นาน

คุยกันถึงเรื่องในเล่ม นอกจาก “เครื่องราชอิสริยาภรณ์” ที่เป็นเรื่องที่น่าสนใจแล้ว “การทำงานในวงราชการกับกลวิธีสร้างขวัญ” ก็คงจะให้ข้อคิดหลายประการแก่ท่านในการปฏิบัติงาน “ผู้บังคับบัญชากับการสอนงาน” เป็นบทความที่ชี้แนะให้เห็นถึงลักษณะของผู้บังคับบัญชาหัวหน้างานในบางแง่บางมุม นอกจากนี้ก็มี “การบริหารงานบุคคลในประเทศแคนาดา” และ “รายงานการสำรวจสถิติตำแหน่งใหม่ ที่ ก.พ. อนุมัติ ให้ส่วนราชการต่างๆ ในปีงบประมาณ ๒๕๒๑” ซึ่งเป็นข้อมูลสถิติที่ท่านสมาชิกและท่านผู้อ่านเรียกร้องให้นำลงกันมานาน

และตั้งแต่ฉบับนี้เป็นต้นไป ทางวารสารข้าราชการได้เปลี่ยนแปลง “คณะผู้ตอบปัญหาคอลัมน์ปัญหาระเบียบข้าราชการพลเรือน” เป็นชุดใหม่แล้วตามรายนามท้ายคอลัมน์ ฯ นี้ จึงขอแจ้งมาเพื่อให้ทราบทั่วกัน หากท่านมีปัญหาข้อสงสัยในกฎหมายระเบียบข้าราชการพลเรือนประการใด โปรดเขียนส่งมาได้ทั้งวารสารข้าราชการ ซึ่งเราพร้อมเสมอที่จะคลายข้อสงสัยปัญหาต่างๆ แก่ท่านรวมทั้งรับฟังข้อเสนอแนะข้อคิดเห็นต่างๆ อยู่เสมอ

พบกันฉบับหน้าเรื่องงบประมาณ